

TILINPÄÄTÖS 2019

Haminan
kaupunginvaltuusto 16.6.2020

SISÄLLYS

TOIMINTAKERTOMUS	3
Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	3
Kaupunginjohtajan katsaus	3
Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	4
Luottamushenkilöorganisaatio	6
Yleinen taloudellinen kehitys	6
Haminan kaupungin toiminnan ja talouden kehitys	7
Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa	8
Ympäristöasiat	8
Muut asiat	9
Arvio tulevasta kehityksestä	9
Merkittävimmät riskit	10
Tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen	11
Haminan kaupungin henkilöstö	12
Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämisestä	18
Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	20
Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut	21
Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	22
Tase ja sen tunnusluvut	23
Kokonaistulot ja -menot	24
Hamina konsernin toiminta ja talous	25
Hamina konserniin kuuluvat yhteisöt	25
Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	34
Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	34
Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	35
Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	37
Keskeiset liitetiedot	40
Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	40
Tilikauden tuloksen käsittely	40
TALOUSARVION JA TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	41
Yleistä	41
Talousarvio	41
Tavoitteet	43
Keskeiset kehittämishankkeet	48
Käyttötalouden toteutuminen	50
Strategisen johtamisen palvelualue	50
Hyvinvoiva haminalainen palvelualue	58
Vetovoimainen Hamina palvelualue	68

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutuminen	78
Verotulojen erittely.....	79
Valtionosuuksien erittely.....	79
Investointien toteutuminen	80
Strategisen johtamisen investoinnit.....	80
Hyvinvoivan haminalaisen investoinnit.....	80
Vetovoimaisen Haminan investoinnit.....	81
Rahoitusosan toteutuminen	85
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	88
Tuloslaskelma	88
Rahoituslaskelma	89
Tase.....	90
Konsernituloslaskelma	92
Konsernin rahoituslaskelma	93
Konsernitase.....	94
TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	96
Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	96
Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	97
Tuloslaskelman liitetiedot	98
Taseen liitetiedot.....	101
Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	101
Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	105
Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	107
Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot	111
HAMINAN VESI -LIKELAITOKSEN ERIYTETTY TILINPÄÄTÖS	114
Toimintakertomus	114
Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut	118
Liikelaitoksen talousarvion toteutumisvertailu	121
Liikelaitoksen liitetiedot.....	124
Vesihuoltolain edellyttämät lisätiedot.....	128
LIKELAITOKSEN VAIKUTUS KAUPUNGIN TALOUTEEN	131
TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT	134
TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET	137
TILINTARKASTAJIEN TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ.....	137
LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA	138

TOIMINTAKERTOMUS

Olenaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Kaupunginjohtajan katsaus

Kymenlaakson kuntien yhteisen sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymän, Kymsojen, toiminta alkoi vuoden 2019 alusta. Valmisteluaika olisi toki voinut olla pidempi, jolloin osa toiminnan alkuun liittyvistä ongelmista ja haasteista olisi ehkä pystytty välttämään. Uudistuksen suuruus ja moninaisuus huomioon ottaen ovat uusi organisaatio ja palvelut lähteneet liikkeelle vähintäänkin tyydyttävästi. Uudistus ei ole valmis ja alkuperäisiä tavoitteitamme ei ole vielä saavutettu. Keskusteluissa on kuitenkin usein unohtunut, miksi lähdimme mukaan? Syyt vielä kertauksen vuoksi eli valtiohallalla on selvä linjaus ja pyrkimys yhtä kuntaa suurempiin yksiköihin, korkeatasoisen erikoissairaanhoidon turvaaminen seudulla, Hoikun toiminnan jatkuminen ja taloudelliset paineet. Yksikään näistä tavoitteista ei ole vielä täysin maalissa. Tällä hetkellä tärkeimpänä on turvata lähipalvelut Haminassa. Sekään ei ole mahdoton tehtävä, tarvitaan vain yhteistä rinta-maa, yhteistyötä ja asiakaslähtöistä otetta. Kymsoite teki odotettua paremman tilinpäätöksen.

Google ilmoitti ensin keväällä ja sitten syksyllä valtavista, yhteensä 1,2 miljardin, investoinneista Haminan palvelinkeskukseen. Jotain olemme tehneet hyvin, koska yhtiön Euroopan investoinneista näin suuri osa kohdistuu Suomeen ja Haminaan. Rakentaminen luonnollisesti tuo työtä ja näkyy monilla sektoreilla ja myös vakituiset työpaikat lisääntyvät.

Tervasaaren rakentaminen on lähtenyt liikkeelle. Laitureiden ja puiston rakentamiset ovat kallista työtä, mutta työn jälki on kestävä, hyvää ja tyylikästä. Asuntojen rakentaminen alkaa vuonna 2020.

Husulan koulun oppilaat olivat syksyn evakossa ja uusi moduulikoulu valmistui vuoden lopussa.

Vuosi 2019 meni kaupunkiyhtiöllä hyvin:

- sataman liikenne kasvoi ennätyslukemiin ja asema Suomen suurimpana yleissatamana vahvistui, myös satamasidonnan teollisuuden rintamalla oli aktiivista toimintaa
- Haminan Energian LNG-terminaalihanke eteni suunnitelmien mukaan ja uuden aluelämpölaitoksen myötä kiinnostus aluelämpöön oli vilkasta
- Haminan Asuntojen omistamien vuokra-asuntojen käyttöaste nousi sitä mukaa kun vuosi eteni
- Winwindin entisen hallin toiminta ja talous on turvattu.

Yhtiöt tekivät tyydyttävät tai hyvät tilinpäätökset.

Maan uusi hallitus teki periaatepäätöksen 98 miljoonan euron satsaamisesta Kotka-Hamina-Kouvola -raiteiston ja Kotolahden ratapihan kehittämiseen. Tämä merkitsee, että maakunnan logistinen asema vahvistuu ja satamamme kilpailukyky paranee. Keskustelu uusista ratakankkeista kävi vilkkaana. Loviisa ja Etelä-Kymenlaakson kunnat yhdistivät voimansa itäisen rantaradan puolesta.

Kaupungin tilinpäätös on 1,1 miljoonaa euroa alijäämäinen. Tilinpäätös sisältää yli kaksi miljoonaa euroa ylimääräisiä poistoja, mitkä kohdistuvat sisäilmaongelmiin rakennuksiin. Toisaalta tilinpäätös myös sisältää yhteisöverotuotoissa noin kaksi miljoonaa euroa satunnaisia verotilityksiä. Kaupunki investoi runsaasti, mistä johtuen lainamäärä kasvoi 3,1 miljoonaa euroa. Kaupungilla oli vuodenvaihteessa velkaa yhteensä 87,2 miljoonaa euroa. Kun verrataan Haminan kaupungin taloutta koko valtakunnan tilanteeseen ja nykyiseen korkotasoon, voidaan sanoa, että ”nenä on pinnalla”, mutta liikkumavara on vähäinen.

Vuoden aikana Haminan asukasluku laski 175 hengellä. Nettomuutto oli positiivista. Kaupungin uusi toiminnanohjausjärjestelmä aloitettiin vuoden 2019 alusta lukiin. Paljon on tapahtunut, mutta työ on vielä kesken. Palautteen antaminen on tärkeää, jotta saamme kaupungin toimintoja reivattua entistä asiakaslähtöisemmiksi ja nykyaikaa vastaaviksi.

Lämmin kiitos kaupunkilaisille, yhteistyökumppaneille, luottamushenkilöille ja kaupunkikonsernin henkilöstölle vuodesta 2019. Pidetään lippu korkealla!

Tätä kirjoittaessani Suomessa on valmiuslaki osittain käytössä. Koronavirus ravistelee koko maailmaa. On vaikea ennustaa, mitä vuoden 2020 katsaus tulee sisältämään. Joka tapauksessa maailma tulee olemaan erilainen, kriisit luovat myös uutta.

Hannu Muhonen
kaupunginjohtaja

Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kaupunginvaltuusto 31.12.2019

Puheenjohtaja	Inkeroinen-Lalu Elina	KOK
I varapuheenjohtaja	Peltonen Nina	SDP
II varapuheenjohtaja	Tulokas Kalervo	KESK
Jäsenet	Ahtola Aarni	VIHR
	Airaksinen Jouni	SDP
	Andrejev Katja	VIHR
	Erkkilä Titta	SDP
	Harjumaaskola Jarkko	SDP
	Hartikainen Veli-Matti	KOK
	Hauhia Ritva	KESK
	Heijari Kalle	Suunta
	Heikkilä Juha	SDP
	Honkanen Hannah	KESK
	Hytönen Riitta	SDP
	Hämäläinen Pentti	SDP
	Kasari Jorma	SDP, sit.
	Kerkelä Harri	PS
	Kiuru Ismo	KESK
	Kormu Jouni	SDP
	Koskiaho Vesa	Ajatteleva Hamina
	Koskinen Jaakko	KESK
	Kuukka Vesa	PS
	Luova Anna-Liisa (1.8.2019 alkaen)	VIHR
	Muurman Peter	PS
	Niemi Milko	KOK
	Nyholm Janne	PS
	Pakkanen Antti	PS
	Parjanen Pirkko	KD
	Pasi Tero	Suunta
	Porkka Markku	SDP
	Pousi Ritva-Leena	KESK
	Rautamaa Eeva	KOK
	Reinikka Jari	PS
	Rinne Ari	PS
	Ruokonen Markku	KD
	Räsänen-Risu Katja	VIHR, sit.
	Sakki Timo	SDP
	Suikkanen Jaana	KOK
	Tuomisalo Tomi	Suunta
	Vahtovuo Eerika (31.7.2019 saakka)	VIHR, sit.
	Vapalahti Sanna	KOK
	Viitala Nora	VIHR, sit.
	Virtanen Vili-Valtteri	SDP
	Vuoksiala Tuija	KOK

Poliittisten voimasuhteiden muutos:

Puolue	Paikkamäärä 31.12.2017	Paikkamäärä 31.12.2018	Paikkamäärä 31.12.2019
Ajatteleva Hamina			1
KESK	8	7	6
KOK	9	10	7
KD	2	2	2
PS	7	7	7
SDP	12	12	12
Suunta			3
VIHR	5	5	5
	43	43	43

Kaupunginhallitus 31.12.2019

Puheenjohtaja	Erkkilä Titta	SDP
I varapuheenjohtaja	Koskiahho Vesa	Ajatteleva Hamina
II varapuheenjohtaja	Niemi Milko	KOK
Jäsenet	Andrejev Katja	VIHR
	Hämäläinen Pentti	SDP
	Muurman Peter	PS
	Pousi Ritva-Leena	KESK
	Rautamaa Eeva (30.6.2019 saakka)	KOK
	Vapalahti Sanna (1.7.2019 alkaen)	KOK
	Rinne Ari	PS

Palvelualueiden valiokunnat 31.12.2019

Hyvinvointivaliokunta
Kasvatus ja koulutus -valiokunta
Kaupunkikehitysvaliokunta
Kilpailukykyvaliokunta
Lupavaliokunta

Operatiivinen hallinto

Kaupungin operatiivinen organisaatio muodostuu Strategisen johtamisen, Hyvinvoiva haminalaisen ja Vetovoimaisen Haminan palvelualueista sekä vesiliikelaikoksesta. Palvelualueet on jaettu tulosalueiksi, joille on muodostettu yksi tai useampia tulosyksiköitä.

Palvelualueille muodostettujen tulosalueiden palveluista vastaa yksi tai useampi valiokunta. Tilivelvolliset on esitetty kunkin määrärahan kohdalla.

WWW.HAMINA.FI

HAMINA

Yleinen taloudellinen kehitys

Vuonna 2019 Suomen BKT:n kasvu hidastui ollen ennusteen mukaan 1,5 %. Suhdanteen heikentyessä julkisen talouden alijäämä alkoi kasvaa vuonna 2019 ja samankaltainen kehitys jatkuu lähivuosina. Talous kasvaa suurin piirtein potentiaalista vauhtiaan ja siitä huolimatta menojen kasvu ylittää tulojen kasvun. Ilman työllisyyttä sekä talouden ja julkisen hallinnon tuottavuutta kohentavia toimia julkinen talous pysyy myös tulevinä vuosina alijäämäisenä. Julkisessa taloudessa vallitsee rakenteellinen menojen ja tulojen välinen epätasapaino.

Työllisyys kääntyi jälleen kasvuun vuoden 2019 syksyllä alkuvuoden heikomman työllisyyskehityksen jälkeen. Työllisyysasteen trendi oli lokakuussa 72,7 %. Työllisten määrän arvioidaan kasvaneen prosentin vuonna 2019, jolloin koko vuoden työllisyysaste nousi 72,6 prosenttiin. Työttömyys ei vähentynyt juuri lainkaan työttömyysasteen trendin pysytellessä tammikuusta lokakuuhun 6,7 prosentin tuntumassa, johon työttömyysasteen arvioidaan päättyneen vuonna 2019.

Kuluttajahintojen keskimääräiseksi vuosimuutokseksi eli inflaatioksi muodostui 1,0 %. Kuluttajahintoja nostivat eniten asumiseen liittyvien kustannusten, kuten sähkön hinnan ja vuokrien nousu.

Vuonna 2019 kaikkiaan 3/4 osaa kunnista arvioi tuloksen jäävän negatiiviseksi, kun edellisenä vuonna osuus oli 2/3 kunnista. Negatiivisen vuosikatteen kuntien määrä oli 56, kun vuotta aiemmin vuosikate painui pakkaselle 38 kunnassa. Tilinpäätösarvioiden perusteella kuntatalous näyttää jakautuneen kahtia Helsingin ja muun maan välillä. Helsinkiä lukuun ottamatta käytännössä kaikki suurimmat kaupungit tekivät hälyttävän suuren alijäämän päättyneeltä tilikaudelta.

Toissa vuodesta poiketen kuntien verotulot kasvoivat koko maan tasolla 2,6 prosenttia ja valtionosuudet 2,1 prosenttia. Tämä ei kuitenkaan riittänyt kompensoimaan toimintakulujen 3,9 prosentin kasvua. Verotulojen kasvua hidasti verokorttiuudistuksen ja tulorekisterin käyttöönoton aiheuttama tilitysvaje. Verotulojen tilitysvajeen vuoksi kunnilta jäi saamatta arvion mukaan peräti 400 miljoonaa euroa verotuloja.

Kuntien yhteenlaskettu tilikauden tulos jäi 200 miljoonaa euroa miinukselle, vaikka negatiivisen tuloksen pelättiin painuvan jopa 900 miljoonaan euroon. Kuntien tulokset sisältävät kuitenkin merkittäviä kertaluonteisia tuottoja sekä kiky-leikkauksen kompensoinnin aikaistamiseen liittyvät valtionosuudet. Nämä antavat kuntatalouden tilasta tilapäisesti paremman kuvan kuin se todellisuudessa oli.

Toimintakulut kasvoivat toista vuotta peräkkäin riippimmin sitten vuoden 2012. Niitä lisäsivät muun muassa väestön ikääntymisestä johtuva hoito- ja hoivamenojen kasvu.

Investoinnit kasvoivat edellisvuodesta 8,7 prosenttia. Kuntien ja kuntayhtymien käyttötulot eivät riittäneet kattamaan kasvaneita investointimenoja vaan investointimenot katettiin pääosin lainarahalla. Kunnat ja kuntayhtymät ottivat viime vuonna lisälainaa peräti 2,4 miljardia euroa. Verotulojen tilitysvajeen aiheuttama verotulojen maksun viivästyminen lisäsi myös tuntuvasti lyhytaikaista lainakantaa.

Haminan kaupungin toiminnan ja talouden kehitys

Haminan asukasluku väheni 175 asukkaalla. Vuoden lopussa asukasluku oli 20 111.

Työttömiä työnhakijoita oli viime vuonna keskimäärin 931, kun edellisenä vuonna heitä oli lähes 1 000. Työttömyysaste oli keskimäärin 10,5 ja parani edellisestä vuodesta 0,4 % -yksikköä. Joulukuun lopussa yli vuoden työttömänä oli 256 henkilöä. Määrä oli vuodessa vähentynyt 43 henkilöllä. Nuorten työttömien määrä oli kuitenkin kasvanut vuoden takaisesta, sillä vuoden lopussa alle 25-vuotiaista oli työttömänä 152 (127).

Uusia yrityksiä perustettiin 98, kun vuonna 2018 yrityksiä perustettiin 84. Lopettaneiden yritysten määrä oli viime vuoden tasolla. Nettolisäys kasvoi edellisvuodesta ollen 43 yritystä (31).

HaminaKotka sataman liikennemäärä ylsi jälleen uuteen ennätykseen ollen 18,1 miljoonaa tonnia. Se kasvoi 1,9 miljoonaa tonnia eli 11,7 % edellisestä vuodesta.

HaminaKotkan Sataman myönteisen kehityksen lisäksi vuosi 2019 jää historiaan Googlen merkittävistä päätöksistä laajentaa Haminan datakeskusta. Yhtiö ilmoitti touko- ja syyskuussa yhteensä 1,2 miljardin euron uusista investoinneista Summan palvelinkeskukseen. Investoinnin työllisyysvaikutukset rakennusajankautana ovat merkittävät, mutta myös laajennuksen valmistumisen jälkeen välillisten ja välittömien työpaikkojen lisäys on olennainen. Yhteensä Googlen investoinnit Haminaan nousevat näiden päätösten jälkeen jo kahteen miljardiin euroon.

Hamina LNG Oy:n terminaalien rakennustyöt jatkuivat HaminaKotka Satama Oy:n Haminan öljy- ja kaasusatamassa.

Asuntorakentamisen osalta vuosi oli erittäin hiljainen, vain yksi omakotitontti luovutettiin. Sen sijaan kiinnostus yritystontteja kohtaan oli kasvussa. Teollisuustontteja luovutettiin kolme.

Kuntataloudessa vuosi 2012 oli tilikauden tuloksella mitattuna vielä viime vuottakin heikompi, mutta kuntatalouden rahoituksellista tasapainoa kuvaava toiminnan ja investointien rahavirta oli viime vuonna kautta aikain negatiivisin. Tilinpäätösarviot osoittavat, että kuntatalous on ajautumassa kriisiin.

Kaupungin tulos oli lähes 1,1 miljoonaa euroa alijäämäinen. Tulos on yli 1,5 miljoonaa euroa edellisvuotta heikompi. Tulos sisältää kuitenkin rakennusten alaskirjauksia lähes 2,1 miljoonaa euroa, joten ilman näitä kertaluonteisia kustannuksia, tilikauden tulos olisi ollut noin 1,0 M€ ylijäämäinen. Vesiliikelaitoksen tulos oli noin 0,2 miljoonaa euroa positiivinen, mutta heikeni selvästi edellisvuodesta (0,6 M€).

Myös konsernitilinpäätöksen tulos muodostui alijäämäiseksi. Tulos heikkeni edellisestä vuodesta 4,3 miljoonalla eurolla, ollen -0,2 miljoonaa euroa.

Vakinaisen henkilöstön kokonaismäärä väheni vuoden aikana 459 henkilöllä, mikä johtuu sosiaali- ja terveyspalveluiden henkilöstön siirtymisestä 1.1.2019 aloittaneen Kymenlaakson sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän Kymnsoten palvelukseen. Henkilöstömenot pienentyivät merkittävästi (-41,3 %), mutta vastaavasti palveluiden ostot kasvoivat (+54,2 %).

Toimintakate heikkeni 4,6 miljoonaa euroa (4,1 %). Tältä osin kehitys oli vastaava kuin kuntien tilinpäätösennusteiden mukaan keskimäärin (4,5 %). Verorahoitus (verotulot ja valtionosuudet yhteensä) kasvoi 5,0 miljoonaa euroa (4,3 %). Kasvu johtuu pääasiassa kunnallis- ja yhteisöverotulojen kasvusta (4,0 M€).

Vuosikatetta kertyi 10,1 miljoonaa euroa, mikä oli 0,7 miljoonaa euroa edellisvuotta enemmän. Alkuperäiseen talousarvioon nähden vuosikate toteutui kuitenkin 1,0 miljoonaa euroa arvioitua pienempänä. Vuosikate asukasta kohti oli 500 euroa.

Kaupungin nettoinvestoinnit olivat 12,0 miljoonaa euroa. Vähennystä edelliseen vuoteen oli 16,5 %.

Vuosikate ei riittänyt kaupungin investointien rahoittamiseen, vaan kaupungin lainakanta kasvoi noin 3,1 miljoonaa euroa. Investoinnit kohdistettiin pääasiassa yleistä infraa ja elinvoimaa vahvistaviin toimenpiteisiin.

Vuosikate/poistot olivat 90 %. Asukaskohtainen lainamäärä oli 4.336 euroa/asukas, mikä oli 204 euroa/asukas edellisvuotta suurempi. Kaupungin lainakanta kasvoi 3,3 miljoonalla eurolla 87,2 miljoonaan euroon. Kaupungin taseen loppusumma oli 198 miljoonaa euroa. Omavaraisuusaste parani hieman ollen 48,6 % ja

suhteellinen velkaantuneisuus pienentyi 5,4 prosenttiyksikköä ollen 68,7 %. Taseen ylijäämä on 5,5 miljoonaa euroa. Toimintakatteen huomattavan suuri heikkenys ja toisaalta taseen tunnusluvut osoittavat, että rakenteellisia uudistuksia tulee edelleenkin jatkaa.

Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Kunnallisverotulojen kertymä jäi koko maan tavoin Haminassa ennakoitua selvästi heikommaksi. Verotulojen kasvua hidasti verokorttiuudistuksen ja tulorekisterin käyttöönoton aiheuttama tilitysvaje. Haminan osalta verotulot kasvoivat kokonaisuudessaan 5,2 %, mikä oli koko maan kasvua (2,6 %) huomattavasti suurempi. Haminan osalta kunnallisverotulojen ennustettua selvästi heikompaa kehitystä paikkasi merkittävästi yhteisöverotilitysten peräti 2,0 miljoonan euron kasvu (37,2%).

Yhteisöverotulojen merkittävää kasvua selittää muuttaman yhteisön vuodelta 2017 tekemä erittäin hyvä tulos. Kaupungin kannalta yhteisöverotulojen positiivinen kehitys tuli hyvään aikaan, sillä muutoin viime vuoden tulos olisi ollut huomattavasti synkempi.

Vuosi 2019 ei ollut Tattoo-vuosi. Tapahtuman järjestäminen joka toinen vuosi kasvattaa toimintatuottoja sekä toimintamenoja noin miljoonalla eurolla.

Vuoden 2019 tilinpäätöksen vertailtavuutta edelliseen vuoteen heikentää perusterveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden siirtyminen uudelle 1.1.2019 aloittaneelle kuntayhtymälle Kymsotelle.

Tilinpäätökseen sisältyy Husulan vanhan koulukiinteistön, Summan koulun sekä keskuskoulun alaskirjaukset. Lisäksi tammikuussa 2020 myydystä vanhasta paloasemasta tehtiin kauppahinnan mukainen arvonalennus. Yhteensä alaskirjaukset heikentävät tilikauden tuloista lähes 2,1 miljoonaa euroa.

Ympäristöasiat

Haminan kaupunki oli Kymenlaakson ensimmäinen Hinku-kunta, joka tavoittelee 80 % kasvihuonekaasupäästövähennystä kaupungin alueella vuoteen 2030 mennessä (vrt. 2007). Ekologinen Hamina -ohjelma 2019-2022 hyväksyttiin toteutettavaksi. Työtä jatkettiin poikkihallinnollisessa Hinku-työryhmässä. Ohjelmaan sisältyvää kaupunkipyörien lainausta jatkettiin vuonna 2019 ja lisäksi tehtiin kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmaa varten taustaselvitys sekä ohjelman työsuunnitelma. Ohjelman tekoa varten valmisteltiin avustushakemus valtion liikkumisen ohjauksen alkuvuoden 2020 avustushakuun. Lisäksi otettiin osaa työmatkaliikennepilottiin, jossa kaupunki osallistuu Waltti-matkakorttien kustannuksiin.

Ruoka- ja puhtauspalveluissa kokeiltiin kasvisruokatarjonnan lisäämistä ja ruokahävikin vähentämistä. Ohjelman toteuttamisessa tukena oli Cursor Oy:n asiantuntijan työpanosta osana seudullista kuntien ilmasto- ja energiatyön tukea. Myös kaupungin omaa henkilöresursseja ympäristönsuojeluun lisättiin.

Kiinteistöjen energiatehokkuustoimien osalta Hamina on mukana energiatehokkuussopimuksessa vuosille 2017-2025.

Vuonna 2019 energiatehokkuustoimina toteutettiin suuria LED-valaistusmuutoksia mm. keskustan liikuntahallille sekä Nuutniemen jätevedenpuhdistamolle.

Kesäkaudella 2019 uusittiin Kirkkojärven koulun ikkunat energiatehokkaampiin. Useaan sähkö-/kaasulämmitteiseen kohteeseen asennettiin ilmalämpöpumpuja leikkaamaan lämmityskustannuksia.

Husulan koulun vanha osa purettiin, ja tilalle saatiin nykyaikainen ja energiatehokas moduulikoulu joka lämpiää vesi-ilmalämpöpumpujen avulla. Myös ilmanvaihtokoneiden lämmöntalteenotto on huomattavasti vanhoja järjestelmiä tehokkaampi, jolloin lämmitysenergiaa saadaan talteen paremmalla hyötysuhteella.

Energiatehokkuussopimuksen mukaisia säästöjä on viime vuoden aikana saavutettu nykyaikaisilla ratkaisuilla yhteensä noin 3% kokonaiskulutuksesta (sähkö- ja lämpöenergia).

Kaupunki edistää joukkoliikenteen käyttöä Waltti-matkakorteilla. Kaupungin etätyöohjeistus on voimassa.

Paperin käyttöä on vähennetty ottamalla käyttöön keskitettyjä tulostuspalveluita sekä sähköisiä järjestelmiä. Kokouskäytännöt ovat myös sähköisiä. Uusia kaava-alueita ei ole avattu, vaan on uudistettu ja tiivistetty vanhoja tai osin toteutumatta olevia asemakaava-alueita.

Tiedossa ei ole ympäristökysymyksiä, jotka vaikuttaisivat olennaisesti kunnan taloudelliseen tulokseen tai

asemaan tai toiminnan kehitykseen. Tiedossa ei ole akuutteja ympäristöriskejä eikä pilaantuneita maa-alueita, joista kaupungille voisi aiheutua olennaisia kustannuksia.

Merkittävää haittaa kaupungin matkailu- ja kalastuselinkeinoille aiheuttaisi itäisellä Suomenlahdella tapah-

Muut asiat

Talousarvion täytäntöönpano-ohjeen merkitystä on korostettu esimiehille. Ohjeet ovat korvanneet muun muassa sisäisen valvonnan ohjeet sekä hankintaohjeen. Luottamushenkilöiden eettiset pelisäännöt hyväksyttiin vuoden 2020 talousarviossa. Henkilöstön eettiset pelisäännöt on hyväksytty alkuvuodesta 2020.

Arvio tulevasta kehityksestä

Maakunnallisella sote-yhteistyöllä on merkittävä vaikutus kaupungin talouteen. Pitemmällä tähtäimellä uudistus saattaa helpottaa kaupungin menopaineita, mutta lyhyellä tähtäimellä uudistus lisää kustannuksia. Vaikka Kymsote ylsi ensimmäisenä toimintavuotena lähes nollatulokseen, sen toiminnallinen tulos vuodelta 2019 oli vahvasti alijäämäinen. Kuntatalouden kannalta on aivan keskeistä, miten kuntayhtymä onnistuu taloutensa tasapainottamisessa. Talouden näkökulmasta on ratkaisevaa se, kuinka nopeasti maakunnan sote -palveluverkkoa pystytään uudistamaan ja kehittämään. Tässä on kuitenkin huomioitava kokonaistaloudellisuus kuntayhtymän ja jäsenkunnan osalta.

Perussopimuksessa oli asetettu kustannusten kasvulle perälauta, joka päättyy vuoden 2020 lopussa. Kuntatalouden kannalta on erittäin tärkeää, että talouden tasapainottamisen lisäksi kuntayhtymä valmistelelee tuotekohtaisen hinnoittelun kuluvan vuoden aikana ja kukin kunta maksaa palveluiden käytöstä aiheuttamisperiaatteen ja todellisten kustannusten mukaisesti vuodesta 2021 alkaen.

Kuntien työehtosopimukset päättyvät maaliskuun loppuun. Kunta-alan neuvotteluista on odotettavissa vaikeat, sillä useat kunta-alan työntekijäliitot tavoittelevat ventialojen määrittämää yleistä linjaa korkeampia palkankorotuksia. Jo ventialoilla syntyneiden sopimusten mukaiset 3,3 % korotukset kahden vuoden aikana kasvattaisivat kuntien menoja merkittävästi ja aiheuttaisivat sopeutuspaineita kunnissa. Työnantajien on myös varauduttava mahdollisiin lakkoihin ja varmistettava palveluiden turvaaminen työtaistelutilanteissa.

Kiinasta alkuvuodesta 2020 käynnistynyt Korona-virus on levinnyt Eurooppaan ja Suomeen. Maan hallitus tiedotti valmiuslakien käyttöönotosta 16.3. tiedotustilaisuudessa. Tilanne on täysin poikkeuksellinen, sillä val-

tuva öljyvahinko. Vahinkoriskin toteutumisen todennäköisyys on kasvanut Itämeren öljykuljetusten jatkuvan lisääntymisen takia.

Sidonnaisuusrekisteri ja avoin ostolaskujen tiedosto-data on julkaistu kaupungin nettisivuilla.

miuslait tulevat ensimmäistä kertaa käyttöön jatkosodan jälkeisessä Suomessa. Ihmisten liikkuvuutta ja arkea rajoitetaan merkittävästi riskiryhmien suojelemiseksi ja terveydenhuoltojärjestelmän kapasiteetin riittävyyden varmistamiseksi. Tällä on merkittäviä vaikutuksia myös kuntien toimintaan, sillä lasten päivähoitoa lukuun ottamatta käytännössä kaikki julkiset palvelut sulkeutuvat aluksi lähes kuukaudeksi. Perus- ja toisen asteen koulutuksessa siirrytään etäopetukseen. Kuntien on sopeuduttava muuttuneeseen tilanteeseen.

Pandemiaksi edennyt Korona on valtava haaste kansantaloudelle ja yksittäisille yrityksille. Suomen vienti on vaarassa pysähtyä kuljetusten ja liikenteen seisautuessa. Palveluyritykset ovat suurissa vaikeuksissa ja jopa yritysten konkurssiaalto on mahdollinen. Työntekijöiden lomautuksia ja irtisanomisia tullaan näkemään. Kun Suomen talous oli jo loppuvuodesta kääntynyt taantumaa, Korona-epidemia ajoittuu todella pahaan aikaan. Tällä kaikella on suuria vaikutuksia kuntatalouteen heikentyvine kunnallis- ja yhteisöverokertymisen sekä kasvavine sote-menoineen. Verokertymien ennustettavuus kunnissa tulee olemaan kolmantena vuotena peräkkäin todella haasteellista ja vuodesta 2020 saattaa tulla kaikkien aikojen heikoin kuntataloudesta. Kuntatalous uhkaa ajautua entistä syvempään kriisiin.

Haminan väestön väheneminen perustuu luonnolliseen väestönlisäykseen ja muuttotappioon maan sisäisessä muuttoliikkeessä. Väkiluvun väheneminen on leikkannut verotulokehitystä keskimäärin 0,5 miljoonalla eurolla vuodessa. Mikäli väestökehityksen osalta ei tapahdu käännettä parempaan, niin kehitys tulee jatkuamaan samanlaisena myös lähivuosina.

Suunnitelmavuosia pitempi investointiohjelma osoittaa, että investointitaso pysyy edelleen korkeana. Kaupungin velkamäärästä johtuen tulevat investoinnit tulisi pystyä rahoittamaan lainamäärää kasvattamatta.

Merkittävimmät riskit

Taloudelliset riskit

Kaupungin talous on saatu tasapainoon ja taloudellinen kantokyky on samalla vahvistunut. Kaupungin kilpailukyvyyn vahvistamiseksi tulee talouden sopeuttamistoimenpiteitä kuitenkin edelleen jatkaa muuttamalla palvelurakenteita kysynnän muutosten mukaisesti.

Kasvupaineiltaan suurimpien ja ennakoitavuudeltaan vaikeimpien sote-kustannusten siirtyminen Kymsoten vastuulle lisää parhaimmillaan talouden hallintaa pitteillä tähtäimellä. Alkuvaiheessa on kuitenkin

Rahoitusriskit

Maksuvalmiusriskiä hallitaan maksuvalmius-suunnitella. Lyhytaikaiseen rahoitukseen kaupungilla on käytössään konsernitilien luottolimitit sekä kuntatodistusohjelma.

Kaupungilla on lainasalkun jälleenrahoituslainojen sekä uusien investointilainojen johdosta jälleenrahoitusriski, jota hallitaan hajauttamalla laina-aikoja sekä suojaamalla lainasalkku markkinatilanteen mukaan.

Korkoriskeihin suojaudutaan lainasalkkuanalyysillä ja rahoitusmarkkinoiden aktiivisella seuraamisella korkoriskinhallintastrategian tavoitteiden mukaisesti. Kaupunki suojautuu korkoriskiltä säätelemällä kiinteä- ja vaihtuvakorkoisten lainojen suhdetta salkussa. Lainasalkkua suojataan koronvaihtosopimuksilla muuttamalla vaihtuvaa korkoa kiinteäksi koroksi. Vuoden lopussa suojausaste oli 54,1 %.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskit liittyvät mm. henkilöihin kohdistuviin riskeihin, omaisuusvahinkoihin, keskeytyksiin, vastuisiin sekä ympäristövahinkoihin ja onnettomuuksiin.

Henkilöriskit

Erittäin merkittävä yksittäinen ongelma on kaupungin toimitilojen huono sisäilma ja kunto.

Työturvallisuusriskejä ehkäistiin työpaikkojen sekä työsuojeluhenkilöstön kiinteällä yhteistoiminnalla. Työterveyshuolto toteutti suunnitelman mukaan työpaikkaselvityksiä. Työturvallisuuteen liittyvien riskien

syitä varautua menokasvuun. Sote-kustannusten kasvun hillitseminen edellyttää myös palvelurakenteiden uusimista. Palveluverkkoa koskevat mahdolliset muutokset on valmisteltava hyvässä yhteistyössä kaupungin johdon ja Kymsoten edustajien kesken kokonaistalous huomioiden.

Kuntien taloudellista riskiä kasvattaa merkittävästi, mikäli kunnille asetetaan velvoitteita lisätä maksuttomia palveluja.

Suurimmat luottoriskit kohdistuvat lähinnä kaupungin myöntämiin takauksiin ja antolainasaamisiin, joista merkittävä osa on omilta tytäryhtiöiltä tai osakkuusyhteisöiltä. Nämä harjoittavat liiketoimintaa ja ovat alttiina normaaleille markkinatalouden riskeille.

Haminan kaupunki omistaa yhdessä Cursorin ja YIT Oyj:n kanssa Kiinteistö Oy Hailikarin. Kaupunki on taannut kiinteistöyhtiön 14,6 miljoonan euron lainat. Lisäksi yhtiölle on myönnetty kymmenen vuoden laina, jota on jäljellä 293.000 euroa. Kiinteistöyhtiön tilanne on viime vuosina parantunut ja tilinpäätöshetkellä tiloista oli vuokrattuna 93 %. Kiinteistöyhtiö pysyy nykyisellä vuokrausasteellaan suoriutumaan velvoitteistaan, ja lainat lyhentyivät tilikaudella suunnitellusti.

Näihin riskeihin on varauduttu vahinko- ja vastuuvakuutuksin. Vapaaehtoisten vahinkovakuutusten osalta sopimuskumppani oli Fennia ja lakisääteisen tapaturmavakuutuksen osalta LähiTapiola Oy.

kartoittamisessa hyödynnetään sähköistä riskienkartoitusohjelmaa.

Kaupungin henkilöstön eläköityminen on suurta. Toisaalta myös henkilökunnan määrää pyritään taloudellista syistä samalla vähentämään. Sosiaali- ja terveyspalvelujen siirtyminen Kymsoten vastuulle pakottaa

arvioimaan uudelleen hallinnon ja tukipalvelujen organisoimisen ja laajuuden. Riskinä on osaamisen turvaaminen sekä henkilöstön työhyvinvointi. Tiedossa oleviin muutoksiin on reagoitu tehostamalla osaamisen johtamista sekä henkilöstösuunnittelua. Lisäksi esimiestäitojen vahvistamiseen on kiinnitetty aiempaa enemmän huomiota.

Henkilöstön saatavuusongelmia on ollut lähinnä veto-voimainen Hamina -palvelualueella. Uudella toiminnanohjauksella pyritään lisäämään kaupungin vetovoimaa

Omaisuuksien riskit

Kaupungin rakennetun omaisuuden arvon säilyttäminen on yhä niukentuvien määrärahojen vuoksi haasteellista. Omaisuusriskiä on kuluneena vuotena saatu hallintaan, myymällä kaupungin palvelutuotannon kannalta tarpeettomia kiinteistöjä sekä tarvittaessa alaskirjaamalla niitä. Tällä hetkellä tarkistettu kiinteistöjen laskennallinen korjausvelka vastaa todellista tasoa. Lisäksi vesihuoltojohtojen, katujen ja muun infran korjausvelka on merkittävä, mutta se on kuitenkin melko hyvin hallinnassa. Korjaustarpeet saattavat syntyä ennakoimattomasti ja aiheuttaa paljon ylimääräisiä kustannuksia.

Viime vuosina on kaupungin kiinteistöissä todettu jonkin verran sisäilmaongelmia. Ongelmiin on puututtu ja tarvittavat ratkaisut on kartoitettu. Hoitamattomina niistä saattaa seurata vakavia henkilöön kohdistuvia vaikutuksia, mutta myös suuria kustannuksia.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen siirtyminen Kymsoten vastuulle tulee vaikuttamaan tilatarpeeseen, sillä sote-integraation syventyessä ja palveluprosessien kehittyessä kaikkia nykyisiä tiloja tuskin tarvitaan.

Tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen

Haminan Asunnot Oy:n hallitus päätti 22.1.2020 kokouksessaan käynnistää Tervasaaren vapaarahoitteen vuokratalokohteen.

maa työnantajana. Palkkauksen kehittäminen kilpailukykyiseksi on välttämätöntä osaavan henkilöstön saamiseksi.

Henkilöstömäärän vähentyessä palvelujen turvaaminen kaikissa olosuhteissa saattaa vaarantua. Ongelmatilanteisiin varaudutaan henkilöstösuunnitelmia ja tehtäväkuvia päivittämällä sekä huolehtimalla siitä, että henkilöstön osaaminen vastaa uusia vaatimuksia.

Epävarmuus vuokrasopimusten jatkumisesta aiheuttaa kunnille riskin, koska ko. kiinteistöjen myyminen, vuokraaminen tai jalostaminen toiseen käyttöön on erittäin haasteellista kysynnän puuttuessa. Mahdolliset palveluverkkoa koskevat muutokset on valmisteltava hyvässä yhteistyössä Kymsoten sekä kaupungin johdon kanssa kiinteistöriskin ja taloudellisten vaikutusten minimoimiseksi.

Kaupungissa on laadittu kiinteistöohjelma, joka valmistui vuoden 2019 alkupuolella. Ohjelmassa on linjattu tarkemmin kiinteistöomaisuudelle suunniteltavat toimenpiteet. Kaupungin palvelutuotannon kannalta tarpeettomille kiinteistöille käynnistetään viivytystä asianmukaiset toimenpiteet. Ensisijaisesti ne pyritään myymään ulkopuoliselle taholle.

Tämä on merkittävä alkuuusi Tervasaaren rakentamiselle ja alueen kehittämiseksi.

Haminan kaupungin henkilöstö

Henkilöstömäärä 1.1.2019 ja 31.12.2019

	Henkilöstömäärä 1.1.2019		Yhteensä henkilöstö- määrä 1.1.2019	Henkilöstömäärä 31.12.2019		Yhteensä henkilöstö- määrä 31.12.2019
	Miehet	Naiset		Miehet	Naiset	
Vakinainen	129	459	588	127	472	599
Määräaikainen	44	165	209	44	161	205
Työllistetyt	18	8	26	13	14	27
Eri henkilöitä yhteensä	187	607	794	178	621	799

Henkilöstöä koskevat tiedot ovat tilinpäätösvouden 2019 tietoja. 588 henkilöä siirtyi Kymenlaakson sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymään Kymsoteen 1.1.2019 alkaen.

Keskeiset tunnusluvut antavat kokonaisnäkömyksen henkilöstön tilanteesta tilinkertomusvuonna.

Taulukossa miehet ja naiset -luvuissa sama henkilö tilastoituu useamman kerran (esim. sijaisuudet).

Henkilötyövuodet 2019

	Henkilötyövuosi (htv)	Htv Edellinen vuosi	Htv muutos % edelliseen vuoteen
Miehet	174,54	211,95	-17,65
Naiset	577,80	1 075,73	-46,29
Kaikki yhteensä	752,34	1 287,68	-41,57

Henkilöstön ikärakenne 31.12.2019

	Henkilömäärä	Keski-ikä	Henkilö %-osuus ikäryhmästä
Alle 30	52	25,75	6,51 %
30-39	132	35,32	16,52 %
40-49	193	44,57	24,16 %
50-59	283	54,96	35,42 %
60-64	119	61,34	14,89 %
65 ja yli	20	70,05	2,50 %
Kaikki yhteensä	799	48,66	100,00 %

Eläkekustannukset vuonna 2019

Työnantaja maksaa eläkemenoperusteista maksua niistä maksussa olevista eläkkeistä, jotka ovat karttuneet jäsenyhteisön palveluksessa ennen vuotta 2005. Kevan valtuuskunta vahvistaa vuosittain eläkemenoperusteisen maksun kokonaismäärän. Maksu jaetaan jäsenyhteisöjen kesken sen perusteella, kuinka paljon nyt maksussa olevista eläkkeistä on karttunut kunkin jäsenyhteisön palveluksessa ennen vuotta 2005 tehdystä työstä.

Vuodesta 2019 alkaen varhaiseläkemenoperusteinen maksu on poistunut ja kaikilta jäsenyhteisöiltä perittävä palkkaperusteinen maksu sisältää työkyvyttömyyseläkemaksun.

Eläkemenoperusteinen maksu vuonna 2019 oli 2,6 miljoonaa euroa. Palkkaperusteisia eläkemaksuja maksettiin 4,6 miljoonaa euroa.

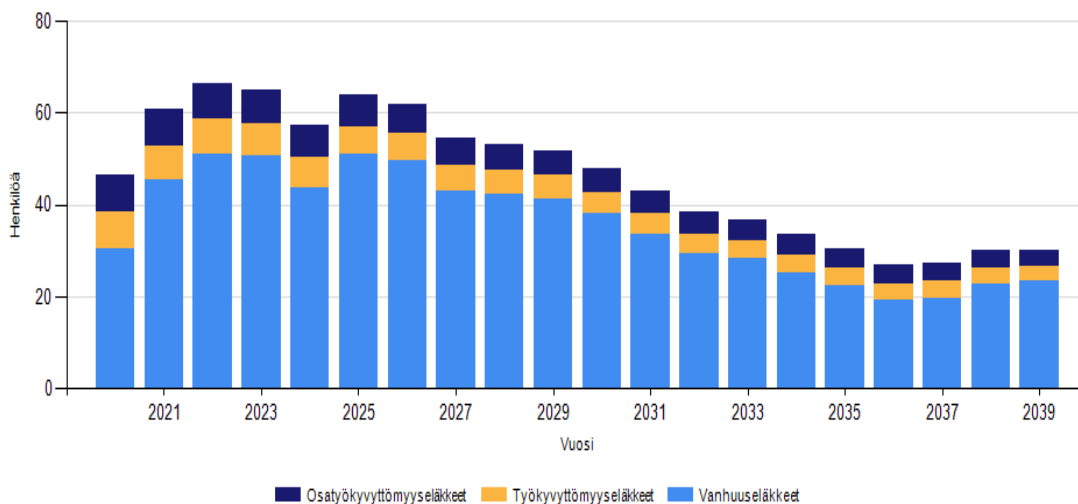
Eläkkeelle siirtyneiden ja osa-aikaeläkkeen aloittaneiden määrä, keski-ikä ja osuus eläkelajeittain vuonna 2019 (vuonna 2018 mukana soten henkilöstö), Kevan aineisto

Eläkelaji	Määrä, henkilö	Määrä edellisellä vuonna, henkilö	Muutos, henkilö	Muutos-%	Keski-ikä	Keski-ikä muutos	Osuus kaikista eläkkeelle siirtyneistä, %
Vanhuuseläkkeet	33	45	-12	-26,7	64,0	0,0	63,5
Täysi työkyvyttömyyseläke	5	2	3	150,0	49,6	*	9,6
Täysi kuntoutustuki	9	3	6	200,0	52,3	*	17,3
Osatyökyvyttömyyseläkkeet yhteensä	5	4	1	25,0	57,5	-2,3	9,6
Yhteensä	52	54	-2	-3,7	60,0	-2,8	100,0

Kevan vakuutettujen eläköitymisennuste perustuu vuoden 2018 lopussa vakuutettuna olleiden työ- ja virkasuhteisten tilanteeseen sekä vuoden 2020 alun organisaatiotilanteeseen.

Ennusteessa on huomioitu vanhuus-, työkyvyttömyys- ja osatyökyvyttömyyseläkkeelle siirtyvät henkilöt.

Henkilöstön eläköitymisennuste vuosina 2020-2039 (lähde Keva)

Henkilöstön vaihtuvuus

Henkilöryhmä	Alkaneeet vakinaiset työ- tai palvelussuhteet	Tulovaihtuvuus %
Hallinto- ja toimistohenkilöstö	8	9,88 %
Muu sivistystoimen henkilöstö	8	9,52 %
Opetushenkilöstö	8	3,60 %
Ruoka- ja puhtauspalveluhenkilöstö	20	15,87 %
Tekninen henkilöstö	12	11,54 %
Varhaiskasvatushenkilöstö	13	7,39 %
Yhteensä	69	8,64 %

Henkilöryhmä	Päätyneet vakinaiset työ- tai palvelussuhteet	Lähtövaihtuvuus %
Hallinto- ja toimistohenkilöstö	9	11,11 %
Lääkärit	2	50,00 %
Muu sivistystoimen henkilöstö	2	2,38 %
Opetushenkilöstö	6	2,70 %
Ruoka- ja puhtauspalveluhenkilöstö	9	7,14 %
Tekninen henkilöstö	14	13,46 %
Varhaiskasvatushenkilöstö	8	4,55 %
Yhteensä	50	6,26 %

Henkilöstön sairauspoissaolot

Koko henkilöstöstä vuonna 2019 ilman yhtään sairauspoissaoloa oli 340 työntekijää, noin 43 % koko henkilöstöstä.

Lyhyiden poissaolojen ja alle 30 päivää kestävien poissaolojen määrä on lisääntynyt. Voimme edistää työkykyä ennakoinnin, riskien sekä kuormitustekijöiden arvioinnin että varhaisen tuen kautta.

Vuoden 2019 poissaolot yhteensä: sisältää sairauspoissaolot, työtaturmat sekä työmatkataturmat.

	Poissaolot kalenteripäivinä	Poissaolotapauksia	Poissaolot euroina	Poissaolojen %-osuus teoreettisista kalenteripäivistä	Poissaolojen %-osuus säännöllisen työajan ansioista
Alle 4 pv	2 535	565	202 007,24 €	0,89 %	0,93 %
4 - 29 pv	6 596	353	492 987,92 €	2,31 %	2,27 %
30 - 60 pv	2 593	44	150 737,01 €	0,91 %	0,69 %
61 - 90 pv	610	7	26 051,49 €	0,21 %	0,12 %
91 - 180 pv	904	7	23 552,31 €	0,32 %	0,11 %
Yli 180 pv	184	1	5 910,69 €	0,06 %	0,03 %
Kaikki yhteensä	13 422	659	901 246,66 €	4,69 %	4,15 %

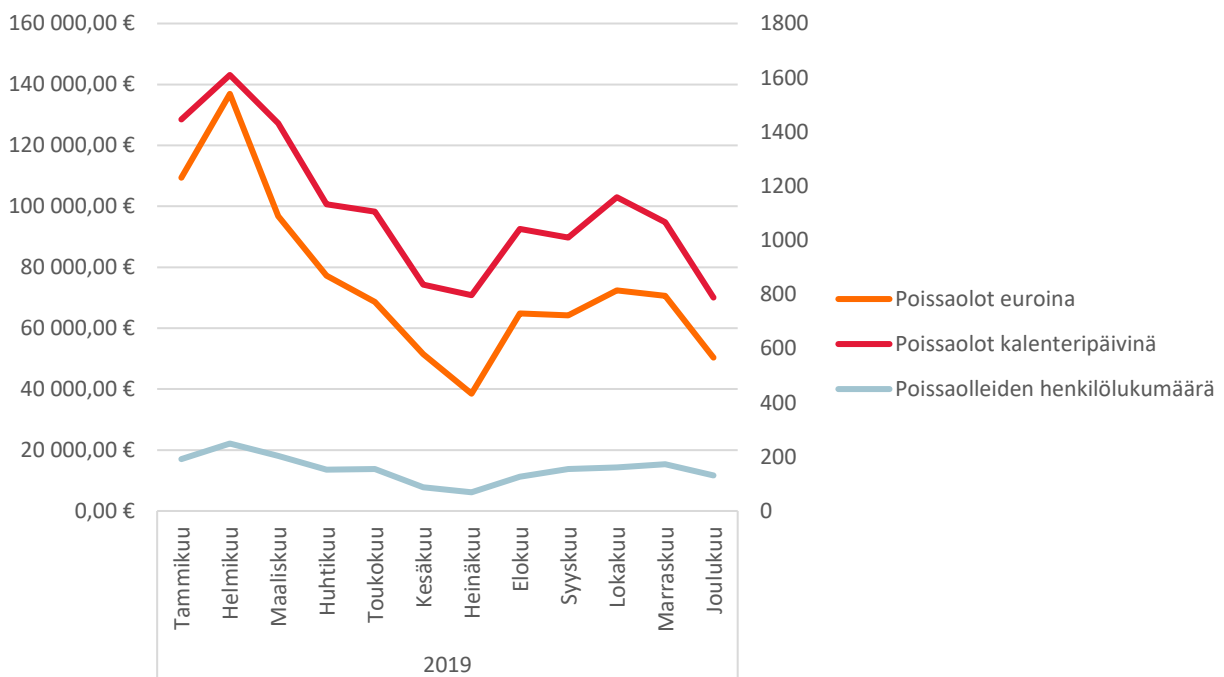
Terveysperusteiset poissaolot vuonna 2019

	Poissaolot kalenteripäivinä	Poissaolotapauksia	Poissaolot euroina
Sairasloma, palkallinen	9 177	649	743 902,22 €
Sairasloma, osapalkkainen	2 397	39	117 985,20 €
Sairasloma, palkaton	1 335	29	0,00 €
Kaikki yhteensä	12 909	652	861 887,42 €

Työmatka- ja työtapaturmista aiheutuneet poissaolot v 2019

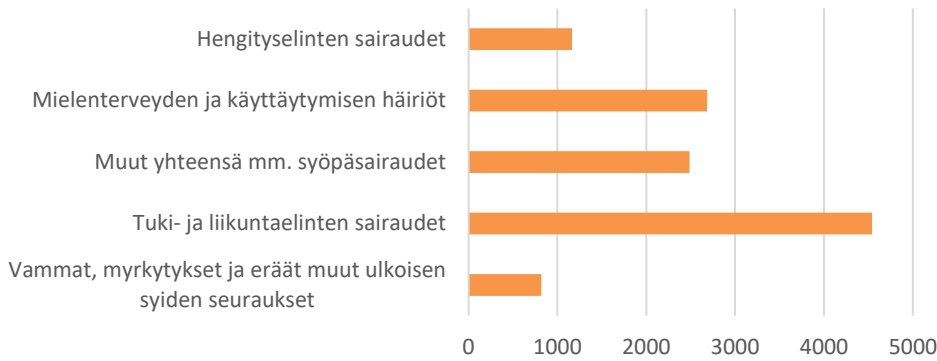
	Poissaolot kalenteripäivinä	Poissaolot euroina
Työtapaturma		
Työmatkatapaturma, palkallinen	154	11 568,66 €
Työtapaturma, palkallinen	359	27 790,58 €
Työtapaturma, osapalkkainen		
Kaikki yhteensä	513	39 359,24 €

Vuoden 2019 poissaolot yhteensä: sairauspoissalot, työtapaturmat, työmatkatapaturmat

Sairauspoissaolot ja käynnin syyt työterveyshuollossa vuonna 2019

Sairauspoissaolot ja käynnin syyt työterveyshuollossa 2019

Työvoimakustannukset vuonna 2019

Palkat	Euroa	Euroa per henkilö
Rahapalkka	27 045 711,18 €	20 108,34 €
Varsinainen palkka työssäoloajalta	20 668 976,37 €	15 367,27 €
Ei työssäoloajan palkka	3 426 880,97 €	2 547,87 €
Vuosiloma, säästövapaa, lomarahavapaa	2 193 664,07 €	1 630,98 €
Sairauspoissaolot	885 735,52 €	658,54 €
Perhevapaat	1 12 377,48 €	83,55 €
Ylityövapaa ja saldovapaa	76 030,61 €	56,53 €
Muut poissaolot	60 879,66 €	45,26 €
Koulutus	54 376,74 €	40,43 €
Tapaturmat ja ammattitaudit	40 006,69 €	29,74 €
Kuntoutus	3 810,20 €	2,83 €
Erilliskorvaukset	1 625 053,08 €	1 208,22 €
Muut lisät ja palkkiot	1 295 525,17 €	963,22 €
Verolliset kustannusten korvaukset	29 155,59 €	21,68 €
Palkkiot (ei palv.suhde)	120,00 €	0,09 €
Luontoisedut	211 735,12 €	157,42 €
Verovapaat korvaukset	27 644,14 €	20,55 €
Kaikki yhteensä	27 285 090,44 €	20 286,31 €

Henkilöstön osallistuminen koulutuksiin

Koulutuspoissaolot	Poissaolleiden henkilölukumäärä	Poissaolot työpäivinä	Poissaolot euroina
Koulutusvapaat			
Työn edellyttämä koulutus, palkallinen	160	350	37 840,18 €
Muu koulutus, palkallinen	57	111	11 585,36 €
Luottamusmieskoulutus, palkallinen	11	61	5 258,77 €
Johtamis-/esimieskoulutus, palkallinen	5	8	1 241,08 €
Oppisopimuskoulutus, palkallinen	3	6	627,10 €
Oppisopimuskoulutus, palkaton	3	36	0,00 €
Luottamusmieskoulutus, palkaton	2	6	0,00 €
Koulutus/opiskelu, palkaton	2	29	0,00 €
Sosiaali- ja terv.huollon lakisääteinen koulutus, palkallinen			
Opintovapaalain alainen opintovapaa, palkaton	11	697	0,00 €
Kaikki yhteensä	223	1304	56 552,49 €

Henkilöstön palkitseminen

Palkitsemislaji	Henkilöt	Kustannus euroina
Oman kunnan palvelu:		
40 vuotta oman kunnan palvelua	7	1 426 €
30 vuotta oman kunnan palvelua	17	4 043 €
20 vuotta oman kunnan palvelua	17	3 684 €
50- ja 60 -vuotismerkkipäivät	42	6 300 €
Palvelussuhteen päättymisen		
Yhteensä	83	15 453 €

Työterveyshuolto

Kaupungin palveluksessa olevan henkilöstön työterveyshuoltopalvelut ostettiin Pihlajalinna Oy:ltä. Kustannukset vuonna 2019 olivat yhteensä 426.687 euroa.

Korvausluokassa I oli työterveyshuollon kustannuksia 150.172 euroa (35,2 %), ja korvausluokan II:n kustannukset olivat 276.515 euroa (64,8 %).

Työterveyshuollon kustannukset vuosilta 2016-2019

Työterveyshuollon kustannukset	2019	2018	2017	2016
korvausluokka I	150 172	303 798	291 354	228 153
korvausluokka II	276 515	392 620	369 252	385 099
Yhteensä	426 687	696 418	660 606	613 252
Kelan korvaus	-228 360	-378 589	-359 438	-315 919
Kustannukset yhteensä	198 327	317 829	301 168	297 333

Työntekijäkohtainen kustannus	2019	2018	2017	2016
korvausluokka I	188	218,09	208,55	161,47
korvausluokka II	346	281,85	264,31	272,54
Yhteensä	534	499,94	472,86	434,01
Kelan korvaus	-286	-271,78	-257,28	-223,58
Kustannus yhteensä	248	228,16	215,58	210,43

Kustannusten kasvu johtuu pääasiassa uuden palvelutuottajan hinnoitteluperiaatteiden muutoksista.

Vuoden 2019 aikana järjestettiin työterveyshuollon kilpailutus. Toimijaksi valittiin halvimman tarjouksen tehnyt Pihlajalinna Oy.

Työnantajan ja henkilöstön välinen yhteistoiminnan järjestäminen on sovittu Haminan kaupungin ja kaupungissa edustettuina olevien ammattijärjestöjen kesken 2019 yhteistoiminnan pelisäännöillä.

Yhteistyöelimenä toimii yhteistyötoimikunta, jossa käsitellään sekä työsuojeluyhteistoimintaa että muuta yhteistoimintaa. Yhteistyötoimikunnassa on kuusi työnantajan edustajaa, joista kaksi on kaupunginhallituksen jäsentä ja 10 henkilöstön edustajaa.

Henkilöstön oikeudenmukaisen ja tasa-arvoisen kohtelun turvaamiseksi kaupungissa on yhteistyössä henkilöstön edustajien kanssa tehty tehtävien vaativuuden arviointi kaikilla sopimusaloilla. Periaatteena on, että yhtä vaativasta työstä maksetaan samaa palkkaa. Eri sopimusalojen työryhmät kokoontuvat säännöllisesti pohtimaan muuttuvia tehtäviä ja tarvittaessa työn vaativuustekijöitä muutetaan uuden tilanteen mukaisesti ja tehdään tarvittavat palkankorjaukset.

Haminan henkilöstön rekrytoinnissa noudatetaan vallitsevaa lainsäädäntöä ja tämä turvaa jo hakuvaiheessa sen, että minkäänlaista tasa-arvolain vastaista syrjintää ei tapahdu. Sukupuolisesta häirinnästä ei ole tullut yhtään ilmoitusta työsuojeluun.

Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Riskienhallinnan viitekehys ja sen seurannan työnjako on määritelty kaupunginvaltuuston hyväksymissä perusteissa, jotka päivitettiin vuoden 2019 aikana vastaamaan muuttunutta toiminnanohjausta. Sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta raportoidaan tilinpäätöksen lisäksi toisen osavuosisikatsauksen yhteydessä. Lisäksi kaupunginhallitus käsittelee osana tilinpäätöstä palvelualueittain laaditut sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan selonteot.

Myös talousarvion tavoitteiden toteutumista arvioidaan riskienhallinnan näkökulmasta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista on annettu ohjausta ja neuvontaa talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa. Riskikartoitusten laatiminen on edelleen sattumanvaraista. Riskienhallinnan osaamista vahvistetaan vuonna 2020, jolloin on tarkoitus toteuttaa koko organisaatiota koskeva riskikartoitus.

Myös sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintatavan kuvausten suunnitelmalliseen laadintaan ja toimeenpanoon tullaan jatkossa kiinnittämään enemmän huomiota.

Konsernipalveluissa seurattiin toimielinten päätösten lainmukaisuutta. Käytännössä kaikkiin vaativiin päätöksentekotilanteisiin liittyi etukäteisneuvontaa, jossa tavoitteena on päätöksen oikeellisuuden turvaaminen. Hallintosääntöä seurataan ja päivitetään säännöllisesti. Viranhaltijapäätökset saatetaan toimielimille tiedoksi mahdollisen otto-oikeuden käyttämistä varten. Päätökset ovat nähtävissä myös kaupungin nettisivuilla.

Tavoitteiden toteutumista ja toiminnan tuloksellisuutta sekä kaupunkistrategian toteutumista seurattiin osavuosikatsauksien yhteydessä, jotka vietiin myös valtuuston käsiteltäväksi. Kuntalain mukaan valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista kunnassa ja kuntakonsernissa arvioi myös tarkastuslautakunta antamassaan arviointikertomuksessa.

Talouden seurannan välineenä oli web-raportointi, jossa on päiväkohtainen tieto. Kokonaistilanteesta raportointiin toimielimille säännöllisesti. Talousarvion poikkeamisista raportointiin sekä tarvittavat määrärahamuutokset tehtiin vähintään osavuosikatsauksissa, joita annettiin valtuustolle viime vuonna kaksi. Lisäksi vuoden 2019 talousarviomuutokset käsiteltiin joulukuun kaupunginvaltuustossa.

Taloutta ja toimintaa arvioitiin säännöllisesti myös johtoryhmissä ja työpaikkapalaverissa.

Palveluiden hinnoittelun ajantasaisuutta seurattiin. Sisäisen vuokrien määrittely uudistettiin vastaamaan paremmin Suomessa yleisesti käytössä olevia sisäisen vuokran laskentamenetelmiä. Uudet vuokrat otetaan käyttöön vuoden 2020 alusta lukien. Taksojen ja maksujen ajantasaisuus tarkistettiin.

Tiliöintejä tarkastettiin laskujen hyväksymisen yhteydessä. Kassojen tarkistukset tehtiin ennalta ilmoittamalla.

Vakuutusturvaa arvioidaan säännöllisesti ja omaisuusluettelo päivitetään vuosittain. Kaupungin omaisuus- ja henkilöstöriskejä arvioidaan vähintään vakuutusturvan kilpailuttamisen yhteydessä. Rakennushankkeissa on otettu kiinteistövuokruksen riskilisävuokru. Myös julkisyhteisön hallinnon vastuuvakuutuksen kattavuutta on laajennettu. Vakuutusasioissa hyödynnettiin vakuutusmeklarin asiantuntemusta.

Häiriötilanteiden aikaista toimintaa varten on nimetty johtoryhmä. Kaupungin valmiussuunnitelma ja toimialakohtaiset valmiussuunnitelmat päivitetään kuluven vuoden aikana.

Omaisuuden hankinta- ja luovutusrajat on määritelty hallinto- ja toimintasäännöissä. Hankintoja kilpailutetaan joko omana työnä, Sarastian kautta tai hyödyntämällä Hanselin (ent. KL-kuntahankinnat) kilpailutuksia. Kaupungin omia hankintoja varten käytössä on sähköinen järjestelmä (Cloudia).

Rakennusomaisuuden osalta toimintaa ohjaa kiinteistöohjelma, joka on päivitetty vuoden 2019 aikana osana kaupungin strategian toimeenpano-ohjelmaa. Kaupungin tilojen sisäilma-asioita seuraa sisäilmatyöryhmä, joka kokoontuu säännöllisesti.

Pitkäkestoiset sopimukset on talletettu sopimuksen hallintajärjestelmään, jossa on määritelty myös sopimuksesta vastuussa olevat viranhaltijat. Sopimuksien seurannassa on apuna sähköinen sopimusarkisto (Jemma) sekä Cloudia sopimustenhallintajärjestelmä, joka mahdollistaa sopimuksen koko elinkaaren hallinnan (hankintapäätöksestä sopimukseen sekä sopimuksen jatkuvaan hallintaan). Sopimusjohtamisen osaaminen korostuu palvelujen ostojen lisääntymisen johdosta sekä organisaatiomuutosten myötä.

Kaupungin kehittäminen toteutetaan usein projektien muodossa ja erilaisten hankkeiden määrä on jatkuvassa kasvussa. Projektien hallinnoinnissa on ollut puutteita, joihin on vastattu paremmalla ohjauksella ja neuvonnalla. Talousarvion täytäntöönpano-ohjeistusta on myös tältä osin täsmennetty.

Aktiivisen tuen mallin sekä työyksikkökohtaisten työhyvinvointisuunnitelmien avulla edistetään henkilöstön työkykyä ja työssäjaksamista. Osaamisen johtamisen hallinnassa ollaan käyttöönottamassa sähköistä järjestelmää, jonka avulla tehdään osamiskartoitukset ja kehittymissuunnitelmat.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattamisessa ei ole havaittu virheitä tai rikkomuksia.

Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Toimintatuottojen ja toimintakulujen vertailtavuutta edellisvuoteen vaikeuttaa sosiaali- ja terveyspalveluiden siirtyminen kaupungin järjestämisvastuulta Kymsoten tuotantovastuulle 1.1.2019 lukien. Tämän vuoksi tuloslaskelman erät ovat vertailukelpoisia vasta toimintakatteesta alaspäin.

Toimintatuotot yhteensä laskivat noin 5 miljoonaa euroa edellisvuodesta noin 24,5 miljoonaan euroon. Muutos selittyy sosiaali- ja terveyspalveluiden siirtymisellä Kymsoten tuotantovastuulle 1.1.2019 alkaen. Käyttöomaisuuden myyntivoittoa kertyi 0,3 miljoonaa euroa.

Toimintakulut olivat yhteensä 140,6 miljoonaa euroa. Toimintakulut pienentyivät edellisvuodesta noin 0,5 miljoonaa euroa (0,3 %). Tämä selittyy niin ikään sosiaali- ja terveyspalveluiden siirtymisellä Kymsoten järjestämisvastuulle. Toimintatuottojen tavoin toimintakulut eivät ole vertailukelpoisia, vaan toimintakate (nettomenot) kuvaa käyttötalouden todellista kehitystä. Henkilöstömenot pienentyivät 23,2 miljoonaa euroa (39,7 %) johtuen pääosin sotehenkilöstön siirtymisestä Kymsoten palvelukseen. Palvelujen ostot puolestaan kasvoivat edellä mainitusta syystä 93 miljoonaan euroon (54,2 %).

Verotulot kasvoivat edellisvuodesta yli 4,2 miljoonaa euroa (5,2 %). Kunnallisveroja kertyi 71,2, yhteisöveroja 7,4 ja kiinteistöveroja 6,8 miljoonaa euroa. Kunnallisverotuotot kasvoivat vuodessa yli 2,0 miljoonaa euroa johtuen edellisvuoden heikosta kertymästä koko maan tasolla. Yhteisöverot kasvoivat peräti 2,0 miljoonaa euroa ohittaen kiinteistöverot ainakin toistaiseksi euro määräisesti toiseksi merkittävimpänä verolajina. Kiinteistöverot kasvoivat lähes 0,2 miljoonaa euroa.

Valtionosuuksia leikattiin myös vuonna 2019, mutta ne kasvoivat noin 0,8 miljoonaa euroa. Valtionosuuksien kasvu (2,1 %) johtui valtionosuuksien kiky-kompensaatiosuorituksen maksatuksen aikaistuksesta vuodelle 2019. Peruspalvelujen valtionosuus oli tasaus mukaan lukien 40,0 miljoonaa euroa. Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet olivat -1,9 miljoonaa euroa.

Poistot yhteensä olivat 11,1 miljoonaa euroa ja ne kasvoivat edellisvuodesta 24,9 %. Poistoihin sisältyy arvonalentumisia lähes 2,1 miljoonan euron edestä.

Korot olivat edelleen poikkeuksellisen alhaisella tasolla. Korkokulut olivat 0,8 miljoonaa euroa eli 0,2 miljoonaa euroa edellisvuotta vähemmän. Lainasalkun keskiporkko oli vuoden lopussa 0,57 %, kun se vuotta aiemmin oli 1,0 %. Tilinpäätöshetkellä lainakannasta oli suojattu kiinteällä korolla tai korkojohdannaisilla yhteensä 54,1 %.

Kymenlaakson Sähkö Oy maksoi kaupungille osinkoa yli 1,1 miljoonaa euroa ja Haminan Energia Oy miljoonaa euroa.

Bruttoinvestoinnit olivat 13,1 miljoonaa euroa ja nettoinvestoinnit 12,0 miljoonaa euroa. Investointien tulo-rahoitusprosentti oli 77,7 % (62,2 %). Suurimmat investointikohteet olivat vesihuollon saneeraus- ja suurinvestoinnit yhteensä 3,9 miljoonaa euroa, katujen saneeraukset 1,8 miljoonaa euroa, toimitilojen peruskorjaukset 1,1 miljoonaa euroa, Tervasaaren laiturit 1,0 miljoonaa euroa sekä uuden paloaseman aloitus 0,6 miljoonaa euroa.

Kaupungin lainamäärä oli vuoden lopussa 87,2 miljoonaa euroa. Kokonaislainamäärä kasvoi 3,3 miljoonaa euroa. Lainamäärästä 80,6 miljoonaa euroa oli pitkäaikaisia talousarviolainoja, 3,0 miljoonaa lyhytaikaisia kuntatodistuksia ja loput 3,6 miljoonaa euroa konsernitilivelkaa tytäryhteisöille.

Haminan Vesi -liikelaitoksen liikevaihto kasvoi hieman ollen 6,2 miljoonaa euroa. Liikelaitoksen tilikauden ylijäämä oli 0,17 miljoonaa euroa. Vesiliikelaitoksen erillistilinpäätös on osa kaupungin tilinpäätöstä. Se esitetään omissa pääkohdassaan.

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Ulkoiset tuotot ja kulut, kaupunki ja vesiliikelaitos	2019 / 000 euroa	2018 / 000 euroa
Toimintatuotot	24 530	29 581
Valmistus omaan käyttöön	342	376
Toimintakulut	-140 655	-141 147
Toimintakate	-115 783	-111 190
Verotulot	85 455	81 202
Valtionosuudet	38 153	37 357
Rahoitustuotot ja -kulut	2 247	2 001
Korkotuotot	583	567
Muut rahoitustuotot	2 289	2 264
Korkokulut	-616	-811
Muut rahoituskulut	-9	-19
Vuosikate	10 072	9 370
Poistot ja arvonalentumiset	-11 141	-8 918
Tilikauden tulos	-1 069	452
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 069	452
	2019	2018
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	17,5	21,0
Vuosikate/Poistot, %	90,4	105,1
Vuosikate, €/asukas	501	462
Asukasmäärä 31.12.	20 111	20 286

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2019	2018
Kaupunki ja vesiliikelaitos	1 000 euroa	1 000 euroa
Toiminnan rahavirta	9 663	9 488
Vuosikate	10 072	9 370
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjaukset	-409	118
Investointien rahavirta	-11 968	-14 329
Investointimenot	-13 086	-15 635
Rahoitusosuudet investointimenoihin	129	567
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	989	739
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 305	-4 841
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	-249	107
Antolainasaamisten lisäys	-585	-162
Antolainasaamisten vähennys	336	269
Lainakannan muutokset	3 325	-2 153
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	17 600	15 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-16 895	-14 159
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 620	-2 994
Muut maksuvalmiuden muutokset	-9 353	2 406
Rahoituksen rahavirta	-6 277	360
Rahavarojen muutos	-8 582	-4 481
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12. 1000 euroa	3 509	12 091
Rahavarat 01.01. 1000 euroa	12 091	16 572
	-8 582	-4 481
	2019	2018
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta, 1000 euroa	-1 338	4 357
Investointien tulorahoitus, %	77,7	62,2
Laskennallinen lainanhoitokate	0,9	0,9
Kassan riittävyys, pv	7	26
Asukasmäärä 31.12.	20 111	20 286

Tase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA <i>/ 000 euroa</i>	2019	2018	VASTATTAVAA <i>/ 000 euroa</i>	2019	2018
PYSYVÄT VASTAAVAT	192 405	190 992	OMA PÄÄOMA	96 598	97 685
Aineettomat hyödykkeet	198	305	Peruspääoma	85 276	85 276
Aineettomat oikeudet	197	119	Arvonkorotusrahasto	5 338	5 356
Muut pitkävaikuttiset menot	1	37	Muut omat rahastot	476	476
Ennakkomaksut		149	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	6 576	6 125
Aineelliset hyödykkeet	131 183	129 569	Tilikauden yli-/alijäämä	-1 069	452
Maa- ja vesialueet	32 673	32 397			
Rakennukset	53 314	57 110	PAKOLLISET VARAUKSET	252	306
Kiinteät rakenteet ja laitteet	40 434	35 712	Eläkevaraukset	24	34
Koneet ja kalusto	1 120	1 352	Muut pakolliset varaukset	228	272
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	3 642	2 998	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	279	437
Sijoitukset	61 024	61 118	Valtion toimeksiannot		125
Osakkeet ja osuudet	44 723	45 066	Lahjoitusrahastojen pääomat	279	312
Muut lainasaamiset	16 138	15 926			
Muut saamiset	163	126			
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	148	132	VIERAS PÄÄOMA	101 717	109 760
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	148	132	Pitkäaikainen	71 092	66 430
			Lainat rahoitus- ja vakuutus- laitoksilta	68 315	62 362
			Lainat julkisyhteisöiltä	983	1 087
			Liittymismaksut ja muut velat	1 794	2 981
VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 293	17 064	Lyhytaikainen	30 625	43 330
Vaihto-omaisuus	0	38	Joukkovelkakirjalainat	3 000	
Aineet ja tarvikkeet		38	Lainat rahoitus- ja vakuutus- laitoksilta	11 247	16 393
Saamiset	2 784	4 935	Lainat julkisyhteisöiltä	103	102
Lyhytaikaiset saamiset	2 784	4 935	Lainat muilta luotonantajilta	3 544	3 924
Myyntisaamiset	1 646	2 794	Saadut ennakot	9	5
Muut saamiset	213	1 598	Ostovelat	6 126	9 392
Siirtosaamiset	925	543	Muut velat	2 368	3 709
Rahat ja pankkisaamiset	3 509	12 091	Siirtovelat	4 228	9 805
VASTAAVAA YHTEENSÄ	198 846	208 188	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	198 846	208 188

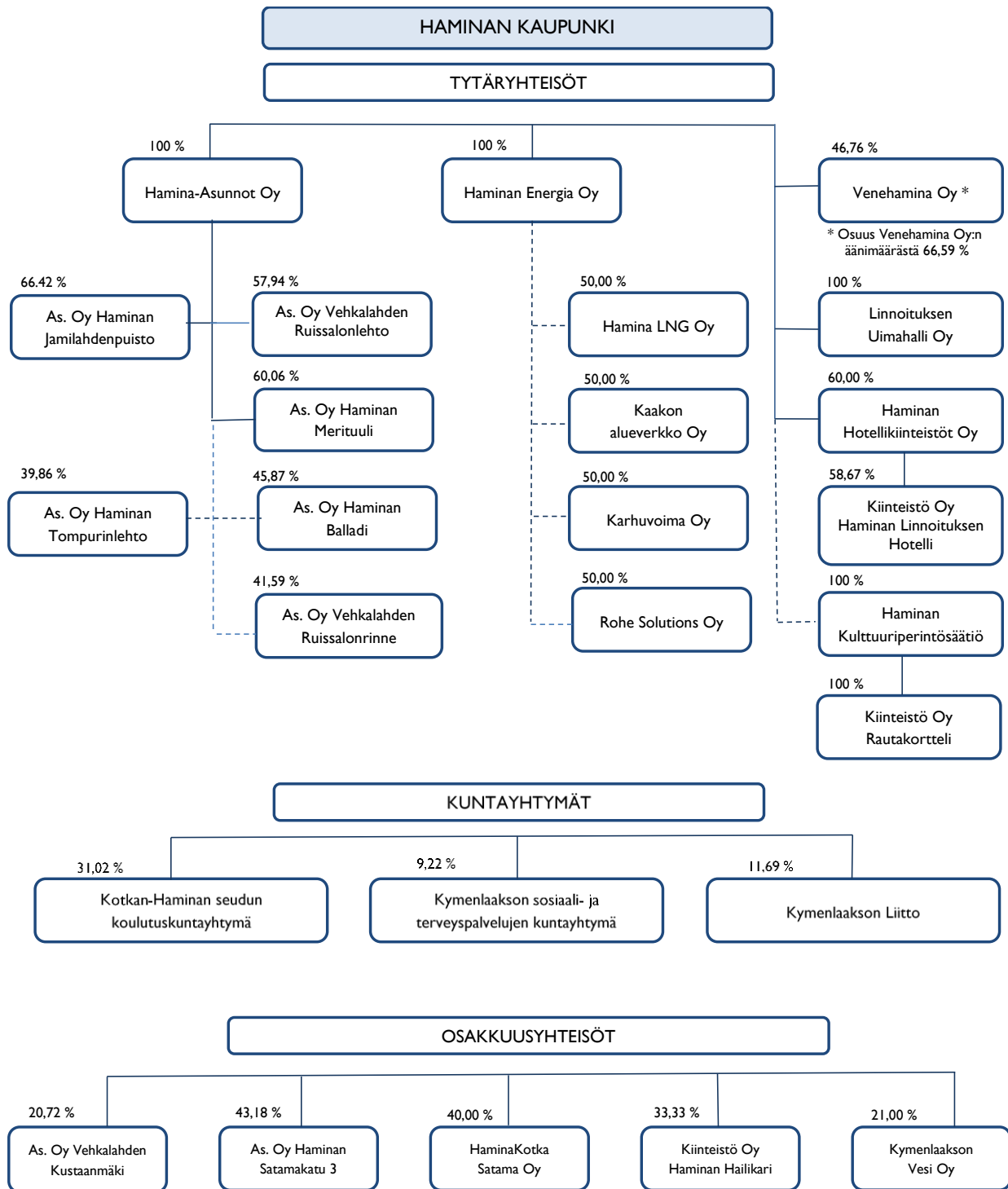
	2019	2018
Omavaraisuusaste, %	48,6	46,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	68,7	74,1
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	5 508	6 576
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	274	324
Lainakanta 31.12, 1000 €	87 192	83 868
Lainakanta 31.12, €/asukas	4 336	4 132
Lainat ja vuokravastuut, 1000€	97 098	89 038
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	4 828	4 389
Lainasaamiset 31.12, 1000 €	16 138	15 926
Kunnan asukasmäärä 31.12.	20 111	20 286

Kokonaistulot ja -menot

TULOT	<i>milj.€</i>	%	MENOT	<i>milj.€</i>	%
Varsinainen toiminta			Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	24,5	14,2	Toimintakulut	140,7	82,0
Verotulot	85,5	49,6	- valmistus omaan käyttöön	-0,3	-0,2
Valtionosuudet	38,2	22,2	Korkokulut	0,6	0,3
Korkotuotot	0,6	0,3	Muut rahoituskulut		
Muut rahoitustuotot	2,3	1,3	Satunnaiset kulut		
Tulorahoituksen korjauserät			Tulorahoituksen korjauserät		
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden			- Pakollisten varausten muutos	-0,1	-0,1
luovutusvoitot	-0,3	-0,2	Investoinnit		
Investoinnit			Investointimenot	13,1	7,6
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,1	0,1	Rahoitustoiminta		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden		0,0	Antolainasaamisten lisäys	0,6	0,3
luovutustulo	1,0	0,6	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	16,9	9,9
Rahoitustoiminta			Lyhytaikaisten lainojen vähennys		
Antolainasaamisten vähennys	0,3	0,2			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	17,6	10,2			
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	2,6	1,5			
Kokonaistulot yhteensä	172,4	100,0	Kokonaismenot yhteensä	171,5	100,0

Hamina konsernin toiminta ja talous

Hamina konserniin kuuluvat yhteisöt

Kaupungin merkittävin konsernitaseen ulkopuolinen omistus on HaminaKotka Satama Oy, josta kaupunki omistaa 40 %. Kymenlaakson Sähkö Oy:n omistus on 13,88 %.

Konsernirakennetta on täydennetty Haminan Energia Oy:n osakkuusyhteisöjen osalta.

Konsernin toiminnan ohjaus ja tavoitteiden toteutuminen

Konsernin toiminnan ohjausta on käsitelty konserniselontekokohdassa. Talousarviossa määriteltiin tärkeimmille konserniyhteisöille seuraavat tuloutustavoitteet.

	Tavoite	Toteutuma 2019
HaminaKotka Satama Oy	Sopimuksenmukaiset veloitteet ja sitoumukset	Toteutui
Haminan Energia Oy	Kaupungille tuloutetaan osinkotuloja 1,0 M€	Toteutui
Hamina-Asunnot Oy	ei tuloutustavoitetta	
Linnoituksen Uimahalli Oy	ei tuloutustavoitetta	

Yhteisön nimi

Haminan Energia Oy

Yhteisön osakkuusyhtiöt

Hamina LNG Oy (46,52 %)
Kaakon Alueverkko Oy (50,00 %)
Karhu Voima Oy (50,00 %)
Rohe Solutions Oy (50,00 %)

Toiminta-ajatus

Haminan Energia Oy:n omistajapoliittisena päätavoitteena on kestävästi turvata energiahuollon toimintavarmuus, energian laatu ja kilpailukykyinen hinta sekä energiatoimialan kehittäminen paikallisesti ja valituilla toimialoilla myös kansallisesti.

Haminan Energia Oy:n tulee toiminnassaan ja hinnoittelussaan toimia tasapuolisesti ja kustannusvastaavasti sekä kehittää energianhuoltoverkostoja ja palvelutarjontaa niin, että alueen luonnollinen kasvu on mahdollista.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen 2019

Yhtiön keskeisimpänä tavoitteena on energiamuotojen toimitusvarmuuden ja riittävän laatutason ylläpitäminen, josta tulee voida huolehtia myös poikkeus-tilanteissa olosuhteiden mahdollistamalla tavalla. Tähän tavoitteeseen pyritään sekä yhtiön omissa liiketoiminnoissa, että osakkuusyhtiöiden toimintojen kautta.

Vuonna 2019 oma sähköntuotantomme oli täysin päästötöntä tai uusiutuvaa. Kaukolämmön tuotannossa uusiutuvan energian osuus oli 63 % (tavoite 75 %). Tavoitteeseen ei päästy, koska lämpölaitoksen käyttöönotto viivästyi kolme kuukautta. Biokaasulaitoksen tuotantoseisokista johtuen biokaasun osuus kaasunhankinnasta jäi laitostoimittajan konkurssista johtuvasta tuotantoseisokista 0,14 %:iin (tavoite 5 %).

Yhtiö pyrki lisäksi edistämään suunnitellusti LNG- ja sähkönmyyntiliiketoimintoja osakkuusyhtiöissä sekä tehostamaan omistajaohjausta strategisesti tärkeissä osakkuusyhtiöissään koordinoitua ja tavoitteellista hallitustyöskentelyä kautta.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen 2019

Yhtiölle kertyi tilikaudella 2019 liikevaihtoa 26,3 M€ (tavoite 27,5) ja liikevoittoa 1,6 M€ (2,1 M€). Liikevaihdon aleneminen edelliseen tilikauteen nähden johtuu sähkönmyyntiliiketoiminnan myymisestä Karhu Voima Oy:lle sekä LNG-myyntiliiketoiminnan siirtämisestä Rohe Solutions Oy:lle.

Yhtiö on aikaisempina vuosina toteutettujen merkittävien investointien johdosta velkaantunut huomattavasti. Vuoden 2019 aikana yhtiö onnistui hieman parantamaan omavaraisuusastettaan ja neuvottelut kaupungin johdon kanssa yhtiön pitkäaikaisen lainan konvertoinnista osittain oman pääoman ehtoiseksi

lisäsijoitukseksi etenivät hyvässä hengessä. Yhtiön kokonaistuloutus osinkojen sekä maksettujen korkojen, tonttivuokrien ja kiinteistöveroien muodossa kaupungille vuonna 2019 oli yhteensä 1,75 M€. Yhtiön hallitus esittää yhtiökokoukselle 1,05 M€ osingonmaksua kaupungille vuoden 2019 tilinpäätöksestä.

Tärkeimmät investoinnit 2019

Uusi biolämpölaitos valmistui maaliskuussa 2019 ja kaukolämpöverkkoja rakennettiin toiminta-alueelle.

Sijoitukset LNG-terminaali- ja myyntiyhtiöihin ja panostukset oman LNG-palveluliiketoiminnan pystyttämiseen.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinnan toimenpiteet

Haminan Energia Oy:ssä sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty pääosiltaan yhtiön toimintajärjestelmän kautta. Järjestelmä koskee kaikkia Haminan Energian toimintoja ja se sisältää tarvittavat laadunhallinnan sekä ympäristö- ja TTT-asioiden hallinnan elementit tavoitteiden toteuttamiseksi.

Yhtiö vakuuttaa kaikki merkittävimmät tuotanto- ja siirtolaitteistonsa asianmukaisin ja kattavin vakuutuksin.

Arvio yhtiön tulevasta kehityksestä

Riittävän hyvän vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden ylläpitämiseen sekä investointien kannattavuuteen ja rahoitusjärjestelyihin kiinnitetään erityistä huomiota. Liiketoimintojen kannattavuuden parantaminen ja yhtiön omavaraisuuden kohentaminen ovat edelleen keskeisimmät taloudelliset tavoitteet. Kaukolämpöliiketoiminnassa on hyvää kasvupotentiaalia biolämmön ja mahdollisten hukkalämpöjen ollessa pääasialliset tuotantomuodot.

Maakaasumarkkinoiden avautuminen ja yhdistyminen Baltian markkinaan tuo mahdollisuuksia mutta myös uhkia. Maakaasun myyntiliiketoiminnassa onnistuminen hankinnoissa on ratkaisevassa roolissa ja siihen on syytä kiinnittää erityistä huomiota. Maakaasumarkkinoiden avautuessa Haminan LNG-terminaalilla on merkittävä rooli yhtenä kansalliseen verkkoon kaasua syöttävistä kolmesta syöttöpisteestä. Vuoden 2020 aikana valmistuva Haminan LNG:n terminaali tuo myös Haminan Energialle maakaasun hankintaan lisää vaihtoehtoja. Yhtiö tulee toimittamaan Haminan LNG-terminaalin käyttö- ja kunnossapitopalvelut, ja tällä tulee olemaan positiivinen vaikutus yhtiön liikevaihtoon ja kannattavuuteen tulevaisuudessa.

Tuloksellisuusmittarit	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Liikevaihto €	30 772 044	29 525 002	28 196 336	26 400 000	26 318 740
Liikevaihdon muutos, %	1,8	-4,1	-4,5	-6,4	-6,7
Liikevoitto %	3,7	6,3	7,8	6,6	6,5
Tilikauden tulos, €	196 801	549 830	968 230	1 475 000	1 457 523
Sijoitetun pääoman tuotto %	0,7	3,3	3,9	6,0	4,8
Lainat	33 726 841	37 975 185	41 152 939	38 330 754	38 330 693
Leasingvuokravastuut €	15 310 695	13 233 949	16 374 314	15 032 353	19 563 799
Taseen loppusumma €	53 491 600	57 332 965	61 487 042	70 318 317	58 795 728
Omavaraisuusaste %	21,5	21,1	19,5	19,5	21,1
Haminan kaupungin omistusosuus %	100	100	100	100	100
Henkilöstö	46	39	39	44	44

Kaupungin sijoitukset	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Oman pääoman sijoitus Haminan kaupungilta €	10 191 276	10 091 276	10 091 276	15 000 000 (*)	10 091 276
Pääomalainat €	ei ole	ei ole	ei ole	ei ole	ei ole
Muut lainat €	12 000 000	12 000 000	12 000 000	7 000 000 (*)	12 000 000
Takaukset €	17 932 382	15 885 310	13 838 238	11 791 166	11 791 166

* Talousarvion laadintavaiheessa oletuksena oli, että osa kaupungin yhtiölle aikaisemmin myöntämistä lainoista konvertoitaisiin tilikauden aikana lisäsijoitukseksi yhtiön omaan pääomaan. Asiasta on neuvoteltu kuluneen vuoden aikana kaupungin ja yhtiön johdon välillä. Asia etenee päätöksentekoon kaupungin hallintoelimissä kevään 2020 aikana.

Yhteisön nimi	Hamina Asunnot Oy (konserni)
Yhteisön tytäryhtiöt	Asunto Oy Vehkalahden Ruissalonlehto, Asunto Oy Haminan Merituuli ja Asunto Oy Haminan Jamilahdenpuisto
Toiminta-ajatus	Viihtyisää, turvallista ja vaivatonta asumista kohtuuhinnalla.
Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen 2019	<p>Vuokra-asuntojen käyttöaste parani tilikaudella 2,8 %, ollen koko vuodelta 92,4 %.</p> <p>Vuokrat säilyivät 1.3. alkaneella vuokrakaudella pääosin entisellä tasolla. Peruskorjauskohteissa tehtiin pieniä laatutason kohoamiseen perustuvia vuokrantarkistuksia.</p> <p>Myydyissä palveluissa ei tapahtunut muutoksia. Toiminnallisista syistä osaomistuskohdeina toimivat, tytäryhtiöistä osakkuusyhtiöiksi siirtyneet kaksi asunto-osakeyhtiötä säilyvät edelleen yhtiön isännöinnissä.</p> <p>Tervasaaren vuokrakerrostalo siirtyi v. 2020 - 2021 aikana toteutettavaksi.</p> <p>Uusiin toimitiloihin Sibeliuskadulle muutettiin syyskuussa.</p> <p>Henkilöstön osalta tapahtui muutoksia. Määräaikaisen kiinteistösihteerin työsuhde vakainaistettiin ja kaupungin kanssa tehtiin ostopalvelusopimus asuntosihteerin 50 prosenttisesta työajasta.</p>
Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen 2019	<p>Yhtiön tulos oli tavoitteen mukaisesti nolla.</p> <p>Tilikaudelle budjetoimattomia kustannuksia aiheuttivat Tervasaaren kerrostalohankkeen suunnittelukustannukset ja uuden toimitilan muutos-/korjauskustannukset.</p>
Tärkeimmät investoinnit 2019	<p>Vuonna 2019 käytettiin investointeihin yhteensä noin 1.065.000 €. Kerrostalohankkeen ja toimitilan lisäksi investoitiin peruskorjauksiin osoitteissa Hevoshaankatu 5, Riekontie 2, Vehkapolku 14 ja Ravikatu 5 sijaitsevilla vuokraosastoilla.</p>

Tuloksellisuusmittarit	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Liikevaihto, €	5 788 003	5 436 440	5 462 754	5 600 000	5 456 574
Liikevaihdon muutos, %	-0,2	-6,1	0,5	0,6	-0,11
Liikevoitto, %	27,2	16,7	15,9	17,4	19,4
Tilikauden tulos, €	748 132	-73 510	-131 067	0	0,70
Sijoitetun pääoman tuotto, %	1,6	1,2	0,9	1,4	1,0
Lainat, €	28 830 552	28 018 341	28 069 310	27 250 000	27 281 467
Leasingvuokravastuut €		0	0	0	227 865
Taseen loppusumma, €	36 904 836	36 449 461	36 869 129	35 870 000	36 664 702
Omavaraisuusaste, %	18,6	20	20,9	22	23,0
Asuntojen määrä, kpl	875	853	825	840	823
Asuntojen käyttöaste, %	94,2	88	89,6	92	92,4
Asukasvaihtuvuus, %	23,3	18,8	20	17	23,0
Vuokra-asuntojen keskineliövuokra, €/kk	9,78	10	10,06	10,10	10,08
Haminan kaupungin omistusosuus, %	100	100	100	100	100
Henkilöstö	9	10	10	8	9

Kaupungin sijoitukset	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Oman pääoman sijoitus Hamina-kaupungilta, €	632 867	632 867	632 867	632 867	632 867
Pääomalainat, €	ei ole	ei ole	ei ole	ei ole	ei ole
Muut lainat, €	2 856 255	2 827 327	2 737 010	2 640 000	2 639 911
Takaukset, €	15 736 137	15 945 113	15 304 344	15 085 000	15 840 718

Selvitys sisäisen valvonnan toteutumisesta ja riskien hallinnasta

Hamina-Asunnot konsernin sisäisessä valvonnassa noudatetaan yhtiön hallituksen vuonna 2014 hyväksymiä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteita. Tuloksellisuutta ja tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti. Seurannan menetelminä ovat mm. sisäiset käytännön ohjeistukset, raportointi ja erilaiset tekniset toimintojen hallintajärjestelmät. Riskienhallinta kuuluu konsernin johdon toiminnallisiin vastuisiin ja sen kehittäminen on pysyvää toimintaa. Organisaation pienuudesta johtuen itsearviointin merkitys sisäisessä valvonnassa on suuri.

Konsernin emoyhtiön organisaation tehtäviin kuuluu mm. konsernitilinpäätöksen laadinta, rahavarojen hallinta, rahoitukseen liittyvät järjestelyt ja siirtihinnoittelu. Konsernin pääkirjanpito palvelut on ulkoistettu. Kirjanpito palveluita koskevassa sopimuksessa on mää-

ritelty palveluita tuottavan yhtiön vastuut ja velvoitteet ja raportointikäytännöt. Emoyhtiön ja tytäryhtiöiden maksatuskäytännöt on määritelty henkilöiden toimenkuviissa.

Toimintaympäristön muutosten vaikutuksia yhtiön toimintaan analysoidaan ja tavoitteita uhkaavia tekijöitä ennakoidaan talousarvion valmistelun yhteydessä vuosittain. Vuokra-asuntokysyntään liittyviä epävarmuustekijöitä hallitaan säilyttämällä asuntokanta määrällisesti ja laadullisesti kysyntää vastaavassa kunnossa ja vuokrataso kohtuullisena. Talous säilytetään vakaana ja maksuvalmius hyvänä talousarvion toteutumisen jatkuvalla seurannalla ja tarvittavilla sopeuttamistoimenpiteillä.

Arvio yhtiön tulevasta kehityksestä

Hamina-Asunnot konsernin toiminta jatkuu tulevaisuudessa samankaltaisena ilman merkittäviä muutoksia. Henkilökuntaan liittyvät muutokset jatkuvat.

Vuoden 2020 kesän kuluessa yhtiön toimitusjohtaja vaihtuu.

Yhteisön nimi	HaminaKotka Satama Oy (konserni)
Yhteisön tytäryhtiöt	Kotkan Satamatalot Oy
Toiminta-ajatus	Yhtiön perustehtävä ja toiminnan tarkoitus on kehittää ja ylläpitää toimintaedellytyksiä merikuljetuksille ja niitä palveleville yrityksille. Yhtiö huolehtii sataman infrastruktuurista, alusliikenteestä ja nosturipalvelujen tarjoamisesta. Satamakonsernin kiinteistöjen omistus ja hallinnointi on pääosin keskitetty tytäryhtiö Kotkan Satamatalot Oy:lle.
Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen 2019	<p>HaminaKotka sataman liikennemäärä vuonna 2019 ylsi kaikkien aikojen ennätukseen eli 18,1 miljoonaa tonniin. Kasvua tuli lähes kaikissa viennin pääluokissa ja erityisesti NordStream2 -kaasuputkiprojektin tuomasta liikenteestä. Koko vuoden jatkui myös Sarens Group NV:n suurien moduulien kuljettaminen Kazakstaniin öljynporauskentille.</p> <p>Satamaan rakennettavalla D-alueella valmistuivat ruoppaus ja aallonmurtaja, joten lokakuussa päästiin ottamaan käyttöön alueelle valmistunut ensimmäinen laituri. Joulukuussa korkein hallinto-oikeus kumosi Kuopioon suunnitella olleen Finnulp Oy:n biotuotetehtaan ympäristöluvan.</p> <p>Tehdasprojektin päättyminen johtaa D2-vaiheen rakentamisen uudelleenarviointiin. UPM:n päätöstä biojalostamon rakentamisesta satamaan odotetaan vuoden 2020 aikana.</p> <p>Loppuvuodesta satamayhtiön hallitus teki päätöksen luopua sopivassa vaiheessa nosturitoiminnoista, koska tämä työ on pääosin siirtynyt operaattoreiden tekemäksi ja satamayhtiön nosturit ovat vanhoja ja vaativat kalliita huoltoja ja varaosia.</p> <p>Kesällä 2019 satamassa vieraili viisi risteilijää. Risteilyliikenteen varustamomarkkinointi siirtyi HaminaKotka Satama Oy:lle Kotkan ja Haminan kaupunkien tukemana. Satamayhtiö sai EU-rahoitteisesta Kaakois-Suomi–Venäjä CBC 2014-2020-hankkeesta 2,2 miljoonan euron suuruisen tukipäätöksen, jolla kehitetään risteilyliikenteen edellytyksiä Kotkan kantasataman ja Pietarin sataman välille.</p> <p>Edellisten vuosien tapaan vuonna 2019 jatkettiin pitkäkestoista hanketta, jossa etsitään aktiivisesti yhdessä asiakkaiden, Kotkan ja Haminan kaupunkien sekä seudullisten elinkeino-yhtiöiden kanssa satamapidon teollisuutta alueelle. Satamaan sijoittumista suunnittelevien yritysten kanssa on käynnissä useita keskusteluja jopa niin, että kaikille halukkaille sijoittujille on haasteellista löytää alueita toiminnalle.</p> <p>Satamayhtiö rakensi Haminaan LNG-terminaalille laiturin ja toimii jatkossa terminaalin toiminnassa yhteistyökumppanina.</p> <p>Selvitys Hietasen laitureiden kehittämismahdollisuuksista ja kustannuksista jatkuu.</p> <p>Toimistotilojen vuokraus on ollut vilkasta erityisesti Haminan toimistorakennus Kuorsalossa.</p> <p>Velvoitteet omistajille ja rahoittajille on hoidettu sopimusten mukaisesti.</p>

Tärkeimmät investoinnit 2019

Investointien kokonaismäärä oli 39,0 milj. euroa (satamayhtiö 38,7 milj. euroa). Pääosa investoinneista liittyi D-alueen rakentamiseen. Satamayhtiö osti loppuvuodesta Kotkan kaupungilta tontin, jolla sijaitsee asiakkaan D-alueen terminaalarakennus. Kauppahinta oli 2,8 milj. euroa. Loppuosa investoinneista oli LNG-terminaalin laiturin rakentaminen sekä korvausinvestointeja rautatievaihteiden uusintaan, kenttiin ja asfaltointeihin eri satamanosissa. Kotkan Satamatalot Oy teki pienehköjä varastorakennusten korjauksia ja kulunvalvontajärjestelmän uusimista.

Tuloksellisuusmittarit (konserni)	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Liikennemäärä, milj. tn	13,4	14,7	16,2	17,8	18,1
Liikevaihto, €	39 917 941	40 783 783	42 820 398	47 575 000	45 456 687
Liikevaihdon muutos %	0	+2,2	+5,0	+11,1	+6,2
Liikevoitto, €	7 075 045	6 546 629	10 738 003	13 834 000	11 169 295
Liikevoitto %	18,0	16,1	25,1	29,0	24,6
Tilikauden tulos, €	4 005 239	3 561 733	7 140 709	9 180 000	7 551 768
Käyttökate %	42,0	46,0	56,9	61	59
Sijoitetun pääoman tuotto %	5,0	4,0	6,6	7,1	6,0
Lainat, €	84 838 864	75 495 500	95 550 410	98 292 831	98 292 831
Leasingvuokravastuut, €	1 564 950	1 324 319	955 812	435 000	672 889
Taseen loppusumma, €	137 493 423	147 487 253	180 737 456	180 900 000	187 891 244
Omavaraisuusaste %	31	31	28,3	33	31
Haminan kaupungin omistusosuus, %	40	40	40	40	40
Henkilöstö	66	65	66	65	65

Kaupungin sijoitukset	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Oman pääoman sijoitus Haminan kaupungilta €	1 400 000	1 400 000	1 400 000	1 400 000	1 400 000
Pääoma- ja muut lainat €	ei ole	ei ole	ei ole	ei ole	ei ole
Takaukset €	28 993 146	26 594 267	23 430 141	24 843 446	24 843 446

Selvitys sisäisen valvonnan toteutumisesta ja riskien hallinnasta

Strategiset riskit

Satamayhtiö analysoi ja seuraa toiminnan strategista riskiä. Yhtiön strategia vuosille 2019-2023 tarkistettiin syksyllä 2018. Hallitus hyväksyy yhtiössä tehtävät merkittävät investointi- ja asiakassopimukset. Hallitus seu-

raa säännöllisesti yhtiön tuloksen kehitystä sekä maksuvalmiustilannetta ja päättää tarvittavista korjaustoimista.

Operatiiviset riskit

HaminaKotka Satama Oy:n toimintaa ohjaa sertifioitunut ISO 9001:2015 ja ISO 14001:2015 mukaiset laatu- ja ympäristöjärjestelmät. Lisäksi satamakonsernissa on käytössä ISO/IEC 27002 mukainen tietoturvaliiketoiminta sekä tietojärjestelmien käyttöä säännöt sekä sähköposti- ja internet-ohjesäännöt.

Joidenkin asiakkaiden taloudellisen tilanteen heikkeneminen aiheuttaa satamalle asiakasriskejä maksamatta jäävinä maksuina ja vuokrina. Riskejä seurataan sään-

nöllisesti ja menetykset kirjataan viivytyksettä. Vuoden 2019 aikana kirjattiin luottotappioita vain 231 euroa.

Henkilöriskejä pienennetään ja hallitaan kehittämällä henkilöstön osaamista, työhyvinvointia ja sitoutumista tekemällä ja toteuttamalla lakisääteiset henkilöstöön liittyvät suunnitelmat, toteuttamalla työterveyden toi-

Rahoitus- ja vahinkoriskit

Liiketoimintariskit on pyritty turvaamaan kattavasti vakuutuksin niin omaisuuden kuin liiketoiminnan osalta. Henkilöstöön kohdistuvia riskejä turvataan lakisääteisten vakuutusten lisäksi myös vapaaehtoisilla henkilövakuutuksilla. Luottosalkkuun liittyvää korkoriskiä hallitaan suojaamalla vaihtuvakorkoisia luottosopimuksia johdannaissopimuksilla. Verottaja ei hyväksynyt vuoden 2017 tilinpäätökselle kirjattua yhden varastohallialueen arvonalennusta vähennettäväksi tuon vuoden verotuksessa. Satamayhtiö palautti arvonalen-

Arvio yhtiön tulevasta kehityksestä

Kaasuputkiprojektin päättymisen myötä liikennemäärän arvioidaan vuonna 2020 jäävän edellisten vuosien ennätyksellisen korkeasta tasosta. Korvaavia liikennevirtoja on jo syntynyt runsaasti, mutta ne vaikuttavat liikennevolyymeihin vasta vuoden 2020 toisella puoliskolla, eivätkä pysty korvaamaan massiivisia kaasuputkiprojektin kuljetuksia.

Suomen vienti veti vuoden 2019 yllättävän hyvin huomioiden mm. Kiinan ja Yhdysvaltojen välisen kauppasodan sekä Britannian EU-eron epäselvyyksien aiheuttaman maailmanlaajuisen talouden alavireisyyden. Suomen viennistä iso osa on investointitavaroita, joten talouden alavireisyys ei jatkuessaan voi olla vaikuttamatta Suomen vientiin. Tämä pienentäisi liikennettä HaminaKotkan satamassa. Vastaavasti erityisesti metsäteollisuuden vienti on enenevästi keskittynyt HaminaKotka satamaan, mikä puolestaan lisää liikennettä.

Sataman toiminnan kannalta keskeisen markkina-alueen, Euroopan, talouden kehittyminen on jäänyt ja jäämässä jatkossakin jälkeen globaalista kehityksestä mm. ikääntyvän ja vähenevän väestön sekä innovaatioiden vähäisyyden takia. Uhkana on myös, että suurvaltojen väliset kauppasuhteet ajautuvat uusiin vaikeuksiin. Euroopan keskuspankki joutuikin jo syksyllä 2019 turvautumaan jälleen järeisiin talouden elvytystoimiin mm. ohjauskorkoa laskemalla.

Alkuvuodesta 2020 käydään Suomessa lähes kaikkia toimialoja koskevat työehtosopimusneuvottelut, jotka ovat alkaneet riitaisesti. Työntekijäpuoli on asettanut useita lakkouhkia, jotka toteutuessaan tulevat

mintasuunnitelmaa ja noudattamalla työsuojelumääräyksiä. Entisen teknisen johtajan vuonna 2017 tapahtuneeseen työsuhteen purkamiseen liittynyt palkka-kiista on saatu sovittua vuoden 2019 aikana.

nuksen verotettavaan tuloon ja haki muutosta hallinto-oikeudesta, joka päättyi asiassa verottajan kannalle. Yhtiö on hakenut asiassa valituslupaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen, mutta sitä ei vielä ole saatu.

Vuonna 2016 sattuneeseen, toisen yhtiön palveluksessa olleen henkilön kuolemaan johtaneeseen lukki-onnettomuuteen liittynyt syyttäjän kanne kaatui oikeudessa eikä siitä siten aiheutunut korvausvaateita satamayhtiölle.

vaikuttamaan teollisuustuotantoon ja sitä kautta pienentämään sataman vientiliikennettä. Pitkään jatkuessaan tuotantokatkosten synnyttämää viennin pudotusta on mahdotonta kuroa vuoden mittaan kiinni. Mahdollisten tuotantokatkosten lisäksi viennin ja satamaliikenteen kannalta merkityksellisen metsäteollisuuden näkymiä heikentää sellun laskenut maailmanmarkkinahinta.

Vuotta 2019 voidaan luonnehtia ilmastomuutoksen torjunnan ja yritys vastuullisuuden nousun vuodeksi. Näiden asioiden toteuttamiseen tullaan myös sataman toiminnassa jatkossa tekemään entistä enemmän kehittämistä. Myös osaamista näissä asioissa joudutaan edelleen kehittämään.

Erilaisista uhkatekijöistä huolimatta liikennemäärän ja talouden kehityksen uskotaan HaminaKotka satamassa säilyvän hyvällä tasolla. Asiakkaiden erilaisia hankkeita ja niistä käytäviä neuvotteluja on joidenkin isojen hankkeiden viivästyksistä huolimatta runsaasti. Viimeisimpinä liikennemäärää kasvattavina sopimuksina StoraEnso päätti keskittää Pohjois-Afrikan sahatavaran vientiä Haminaan vuoden 2020 aikana ja Fintoil Oy rakentaa mäntyöljyn tislauksen Haminan nestesatamaan. StoraEnson päätös kasvattaa entisestään HaminaKotka sataman markkinaosuutta Suomen sahatavaran viennistä.

Vastaaminen asiakkaiden tarpeisiin edellyttää satamayhtiön aktiivisuutta ja kykyä tehdä investointipäätöksiä. Investointeja vaikeuttaa satamayhtiön kova velkaantuneisuus ja omistajien korkeat tuottovaatimukset. Mussalon satamanosan D-

alueen rakentaminen oli ja laitureiden rakentamisen jatkuessa tulee jatkossakin olemaan satamayhtiölle erittäin mittava investointi, vaikka siihen saadaan EU:lta avustusta. Rahoituksen saatavuus isoihin investointeihin ja kassan hallinta tulevatkin asettamaan yhtiölle kovia haasteita.

Yhtiössä jatketaan satamasidonnaisen teollisuuden etsimistä talousalueelle yhdessä omistajien,

kehittämisyhtiön, alueellisten energia- ja vesiyhtiöiden sekä maakuntaliiton kanssa.

Tavoitteena on, että myös vuonna 2020 pystytään hoitamaan sekä yhteiskuntavelvoitteet että sitoumukset omistajille aiempien vuosien tapaan sekä jatkaa velkojen nopeaa takaisinmaksuohjelmaa.

Yhteisön nimi
Yhteisön tytäryhtiöt

Linnoituksen Uimahalli Oy

-

Toiminta-ajatus

Uimahallirakennuksen vuokraus uimahallipalveluihin ja muihin liikunta- ja hyvinvointipalveluihin

Tavoitteiden toteutuminen 2019

Uimahallitoiminnasta on vastannut Haminan kaupunki

Tärkeimmät investoinnit 2019

Uimahallin yhteyteen on suunnitteilla ulkoallas ja ulkosauna. Ulkotilojen kehittämisen suunnittelua on tehty 2019. Toteutus aikaisintaan 2020.

Tuloksellisuusmittarit	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Liikevaihto €	1 006 777	853 739	849 431	850 000	844 127
Tilikauden tulos €	-8 958	38 527	-9 211	0	44 297
Liikevaihdon muutos %	2,2	-15,2	-0,5	0	-0,6
Liikevoitto %	22,1	31,9	30,0	30,0	31,81
Omavaraisuusaste %	3,3	3,7	3,7	4,0	5,0
Lainat €	9 800 000	9 650 000	9 500 000	9 350 000	9 350 000
Sijoitetun pääoman tuotto %	2,1	4,7	4,3	2,8	4,4
Taseen loppusumma	10 212 048	10 085 582	9 928 030	10 050 000	9 799 044
Haminan kaupungin omistusosuus %	100	100	100	100	100
Henkilöstö	-	-	-	-	-

Kaupungin sijoitukset	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Oman pääoman sijoitus Haminan kaupungilta €	567 275	567 275	567 275	567 275	567 275
Pääomalainat €	ei ole	ei ole	ei ole	ei ole	ei ole
Takaukset €	9 800 000	9 650 000	9 500 000	9 350 000	9 350 000

Selvitys sisäisen valvonnan toteutumisesta ja riskien hallinnasta

Yhtiön sisäinen valvonta perustuu kaupungin konserniohjeisiin, omistajapoliittisiin tavoitteisiin, taloussuunnitelmaan sekä käytännön toimintatapoihin. Sisäisen valvonnan menetelmänä käytetään raportointia.

Uimahallikiinteistön hoito- ja rahoituskulut katetaan pääosin Haminan kaupungin maksamilla vuokratuotoilla. Talousarvion toteutumista seurataan jatkuvasti ja raportoidaan hallitusta säännöllisesti.

Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Haminan Energia Oy:n uusi biolämpölaitos valmistui ja otettiin käyttöön alkuvuodesta 2019. Lämpölaitoksen myötä kaukolämmön tuotannossa siirryttiin uusituvan energian käyttöön.

HaminaKotka sataman positiivinen vire jatkui ja yhtiö ylsi jälleen uuteen uuteen ennätykseen. HaminaKotkan satama on Suomen suurin vientisatama ja sen kehitysnäkymät ovat hyvät.

Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Haminan Energia Oy:n keskeisin taloudellinen tavoite on kannattavuuden parantaminen ja omavaraisuuden kohentaminen yhdessä kumppanuuksiin perustuvan liiketoiminnan kehittämisen kanssa.

Terminaaliprojektin valmistuminen ja LNG-myyntin käynnistäminen osakkuusyhtiöissä ovat edelleen merkittävässä roolissa yhtiön tulevien vuosien toiminnassa. Energiatehokkuus sekä tavoitteet kasvihuonekaasujen vähentämiseksi ohjaavat investointeja vähäpäästöisempiin energialähteisiin, mistä ovat osoituksena panostukset mm. biopohjaisen kaukolämmön tuotantoon, biokaasuliiketoiminnan kehittäminen, tuulivoimatuotanto ja siihen liittyvä palvelut sekä panostukset kansallisiin ydinvoimahankkeisiin.

Yhtiön vuonna 2017 julkaiseman vision mukaisesti yhtiö haluaa profiloitua kansallisena energiakaasujen ja uusiutuvan energian edelläkävijänä.

Hamina-Asunnot -konsernin toiminta jatkuu tulevaisuudessa samankaltaisena. Vuokrausaste on kehittynyt positiiviseen suuntaan ja Tervasaaren vuokratalokohteen myötä yhtiöllä tulee olemaan vetovoimaisia asuntoja kaupungin ytimessä.

Yhtiöllä on kolme koronvaihtosopimusta, joilla suojataan kuuden kuukauden euriboriin sidottua Kuntarahoituksesta otettua vaihtuvakorkoista lainaa.

Yhtiön omistama uimahallikiinteistö on vakuutettu laajalla kiinteistön täysarvovakuutuksella ja omaisuusriskivakuutuksella sekä yritysturvavakuutuksella.

Kymenlaakson sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymän, Kymsoten, toiminta alkoi 1.1.2019. Kuntayhtymä pääsi haasteista huolimatta ensimmäisenä toimintavuotena lähes nollatulokseen kirjanpidollisten jaksotusten muutosten ansiosta.

Erilaisista uhkatekijöistä huolimatta liikennemäärän ja talouden kehityksen uskotaan HaminaKotka satamassa jatkuvan positiivisena. UPM:n biojalostamon investointipäätös nostaisi merkittävästi HaminaKotka sataman liikennemääriä. Mussalon satamosan rakentaminen on EU:lta tulevasta avustuksesta huolimatta erittäin mittava investointi ja se tulee nostamaan yhtiön velkaantuneisuutta merkittävästi.

Vaikka Kymsote saavutti lähes nollatuloksen ja sen taseessa on kertynyt ylijäämää, ei kuntayhtymän talous kuitenkaan ole tasapainossa. Kuntayhtymän toiminnallinen alijäämä vuodelta 2019 oli noin kymmenen miljoonaa ja jo käydyistä yt-neuvotteluista huolimatta kuntayhtymällä on vielä merkittäviä toiminnan sopeutustarpeita. Toisaalta Kymsoten toiminnan haastaa edelleen tulevana vuosina ikärakenteen muutoksesta johtuva sosiaali- ja terveystalouden kysynnän kasvu. Kuntien taloustilanne on haasteellinen eikä se ole ainakaan helpottumassa, joten kuntayhtymän täytyy pystyä lisäämään tuottavuutta palvelutuotannossaan.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Toimivallan ja vastuunjako konserniohjauksessa

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Haminan kaupungin konserniohjeen vuonna 2016. Ohjeen tarkoituksena ja tavoitteena on luoda puitteet ensisijaisesti kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kaupungin tavoitteiden mukaisesti. Ohjetta noudatetaan soveltuvien osin myös osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien omistajaohjauksessa. Konserniohje sisältää myös ohjeistuksen hyvästä hallinnosta ja johtamisesta. Konserniohje päivitetään alkuvuodesta 2020.

Konserniohjeen tarkoituksena on varmistaa konsernin kokonaisedun, valtuuston tytäryhteisölle asettamien omistajapoliittisten linjausten sekä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen osakeyhtiölain ja kuntalain edellyttämällä tavalla.

Kaupunginhallitus johtaa ja ohjaa kaupunkikonsernia. Kaupunginhallitus vastaa strategisten osakkuusyhteisöjen/kuntayhtymien johtamisesta ja ohjaamisesta sekä valmistelee hallintoelimien jäsenten nimeämisen.

Strategisia yhteisöjä ovat:

a) tytäryhtiöt

Hamina Asunnot Oy tytäryhtiöineen
Haminan Energia Oy

b) kuntayhtymät

Kymenlaakson Liitto
Kotkan-Haminan seudun koulutuskuntayhtymä
Kymenlaakson sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymä Kymsote

c) osakkuusyhteisöt ja muut strategisesti merkittävät yhteisöt

HaminaKotka Satama Oy
Kiinteistö Oy Haminan Hailikari
Cursor Oy

Konserni- ja elinvoimajaoston tehtävänä on valvoa ja ohjata tämän ohjeen mukaisesti, että tytäryhteisöt ja liikelaitokset toimivat kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti. Jaosto valvoo myös sitä, että näiden yhteisöjen toimintapolitiikat ovat kaupungin päämäärien mukaiset.

Muita yhteisöjä ohjaa ja valvoo kaupunginjohtaja. Hänen tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

Kaupunginjohtajan ohella konsernivalvonnassa apuna toimivat myös konserniyhteisöille nimetyt vastuuhenkilöt. Valvontavastuut on jaettu strategisten yhteisöjen osalta seuraavasti:

Kaupunginjohtaja

- HaminaKotka Satama Oy
- Haminan Energia Oy
- Kymenlaakson Liitto
- Kymenlaakson sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymä Kymsote tytäryhtiöineen

Muutosjohtaja, vetovoimainen Hamina

- Hamina Asunnot Oy tytäryhtiöineen
- Kiinteistö Oy Haminan Hailikari
- Cursor Oy

Muutosjohtaja, hyvinvoiva haminalainen

- Kotkan-Haminan seudun koulutuskuntayhtymä tytäryhtiöineen

Tytäryhteisön ja konsernijohtajan erikseen päättämän osakkuusyhteisön on hyvissä ajoin etukäteen tiedusteltava konsernijohtajan ennakkokäsitys seuraavista asioista:

Kaupunginhallituksen ennakkokäsitys

- 1) liiketoiminnan merkittävä tai poikkeuksellinen laajentaminen
- 2) merkittävä tai poikkeuksellinen investointi
- 3) hakeutuminen selvitystilaan tai konkurssiin

Konserni- ja elinvoimajaoston ennakkokäsitys

- 1) yhtiöjärjestyksen muuttaminen
- 2) osakeanti tai muu pääomarakenteen muuttaminen
- 3) liiketoiminnan tai merkittävä kiinteistön myyminen tai muu olennainen liiketoiminnan uudelleenjärjestely
- 4) vakuuden antaminen
- 5) tuloksen käsittely ennen yhteisön hallituksen tilinpäätöskäsittelyä
- 6) vaikutuksiltaan merkittävän oikeudellisen prosessin aloittaminen
- 7) toimitusjohtajan valinta, toimitusjohtajasopimus sekä toimitusjohtajalle maksettavat muut taloudelliset etuudet
- 8) tulospalkkiojärjestelmän käyttöönotto ja siinä tehtävät muutokset
- 9) muu yhteisön tulokseen, pääoman tuottoon tai riskiin olennaisesti vaikuttava tapahtuma.

Ohjeiden anto kunnan edustajille tytäryhteisöissä

Kaupunginvaltuusto käsitellessään vuoden 2018 talousarviota ja taloussuunnitelmaa 2019-2020 on hyväksynyt HaminaKotka Satama Oy:n, Haminan Energia Oy:n ja Hamina-Asunnot Oy:n tavoitteet.

Konsernitavoitteiden asettamista ja toteuttamista koskeva arviointi

Konserniyhtiöt antavat kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle selvityksen toiminnastaan kaupungin II osavuositarkastuksen sekä kaupungin tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä.

Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi

Kaupunginjohtajalla tai valvontavastuuhenkilöllä on läsnäolo- ja puheoikeus tytäryhteisöjen kokouksissa.

Tytäryhteisön hallituksella ja toimitusjohtajalla on oikeus ja velvollisuus luovuttaa konsernijohtolle ja kaupungin sisäiselle tarkastukselle niiden pyytämät tiedot.

Konserniohjeen edellyttämä raportointi on pääsääntöisesti toteutettu niin, että yhtiön toimitusjohtaja on

Keskitettyjen konsernipalvelujen käyttö

Konserniohjeessa on ohjeistettu tytäryhteisöjä noudattamaan kaupungin hankintaperiaatteita ja henkilöstöpolitiikan periaatteita. Tytäryhteisöt sijoittuvat ensisijaisesti kaupunkikonsernin omistamiin tiloihin. Konsernissa käytetään yhtenäisiä kiinteistön vuokrausperusteita.

Kaupungin tytäryhteisöt liittyvät konsernin sisäisen pankin jäseniksi ja konsernitilin käyttäjiksi. Tytäryhteisöjen investoinnit, rahoitus-, laina-, takaus- ja vakuusasiat valmistellaan yhteistyössä kaupungin johdon kanssa.

Riskienhallintajärjestelmien toimivuus tytäryhteisöissä

Kaupunginhallitus antaa tarvittaessa erikseen ohjeet kaupunkikonsernin yhtenäisen riskienhallinnan järjestämisestä.

Kaupunginhallitus on valitessaan tytäryhtiöiden yhtiökokousedustajia antanut heille tarvittaessa evästyksiä.

Kaupunginvaltuuston talousarviossa ja -suunnitelmassa asettamat tavoitteet ovat toteutuneet.

kutsuttu konserni- ja elinvoimajaostoon tai kaupunginhallitukseen raportoimaan asiasta. Myös kaupunginvaltuustolle on raportoitu yhtiöiden tilanteesta ja haasteista. Raportointi on kertomusvuonna ollut riittävää.

Lisäksi konsernijohtoryhmä kokoontuu kaupunginjohtajan johdolla säännöllisesti. Kokouksissa kartoitetaan yhtiöiden ajankohtaiset asiat.

Tietohallinto koordinoi kaupunkikonsernin ICT-palveluja ja vastaa tietohallintostrategioiden toteuttamisesta. Tarkoituksena on käyttää mahdollisimman kattavasti konsernin omia tai seudullisesti tai maakunnallisesti hankittuja yhteisiä ICT-järjestelmiä.

Yhteisön viestinnän on tuettava kaupungin asettamia tavoitteita ja toimintapolitiikkaa sekä noudatettava kaupungin viestinnän linjauksia.

Tarvittaessa tehdään yhteistyötä kaupungin viestinnän kanssa, erityisesti merkittävässä tytäryhteisön muutos- ja kriisitilanteissa.

Konserniyhteisöt ovat järjestäneet riskienhallintansa itsenäisesti.

Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernitilinpäätös on laadittu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston 2015 antaman yleisohjeen mukaisesti. Ohjeessa on otettu huomioon kuntalakiin ja kirjanpitolakiin tehdyt muutokset.

Konsernin vuosikate oli 17,3 (19,9) miljoonaa euroa ja tilikauden yli-/alijäämä - 0,2 (4,0) miljoonaa euroa.

Konsernin lainamäärästä 158,8 (153,5) miljoonaa euroa kaupungin lainat olivat 87,2 (83,9) miljoonaa euroa, Hamina-Asunnot konsernin lainat 29,4 (30,3) miljoonaa euroa ja Haminan Energia Oy:n lainat 38,3 (41,2) miljoonaa euroa. Näistä yhtiökohtaisista lainoista konsernitaseessa on eliminoitu konsernin sisäiset lainat 15,1 miljoonaa euroa.

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2019 1000 euroa	2018 1000 euroa
Toimintatuotot	118 932	91 213
Toimintakulut	-232 850	-198 288
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	859	2 247
Toimintakate	-113 059	-104 828
Verotulot	85 188	80 921
Valtionosuudet	45 626	44 679
Rahoitustuotot ja -kulut	-455	-785
Korkotuotot	56	59
Muut rahoitustuotot	1 266	1 228
Korkokulut	-1 738	-2 030
Muut rahoituskulut	-39	-42
Vuosikate	17 300	19 987
Poistot ja arvonalentumiset	-17 437	-15 882
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	-137	4 105
Laskennalliset verot	-140	-111
Vähemmistöosuus	41	52
Tilikauden yli-/alijäämä	-236	4 046

	2019	2018
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	51	46
Vuosikate/Poistot, %	99,2	125,8
Vuosikate €/asukas	860	985
Asukasmäärä 31.12.	20 111	20 286

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2019	2018
	<i>1000 euroa</i>	<i>1000 euroa</i>
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	17 300	19 987
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	830	1 334
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-27 402	-33 660
Rahoitusosuudet investointimenoihin	281	589
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 052	3 982
Toiminnan ja investointien rahavirta	-6 939	-7 768
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-585	-156
Antolainasaamisten vähennys	336	159
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	27 404	22 707
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-25 109	-21 101
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 000	
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-76	-54
Vaihto-omaisuuden muutos	36	286
Saamisten muutokset	21	-1 437
Korottomien velkojen muutos	-4 991	5 420
Rahoituksen rahavirta	36	5 824
Rahavarojen muutos	-6 903	-1 944
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	17 730	24 633
Rahavarat 1.1.	-24 633	-26 577
	-6 903	-1 944
	2019	2018
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta	-363	8 126
Investointien tulorahoitus, %	63,8	60,4
Laskennallinen lainanhoitokate	0,9	1,0
Kassan riittävyys, pv	23	35

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2019	2018	VASTATTAVAA	2019	2018
<i>1000 euroa</i>			<i>1000 euroa</i>		
PYSYVÄT VASTAAVAT	277 210	270 726	OMA PÄÄOMA	114 432	114 793
Aineettomat hyödykkeet	3 150	2 776	Peruspääoma	85 276	85 276
Aineettomat oikeudet	1 991	1 209	Säätiöiden peruspääomat	383	383
Muut pitkävaikutteiset menot	764	651	Arvonkorotusrahasot	5 407	5 425
Ennakkomaksut	395	916	Muut omat rahastot	477	477
Aineelliset hyödykkeet	228 587	224 215	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	23 125	19 186
Maa- ja vesialueet	34 472	34 197	Tilikauden yli-/alijäämä	-236	4 046
Rakennukset	113 290	116 358			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	42 948	38 592	VÄHEMMISTÖOSUUDET	2 026	2 015
Koneet ja kalusto	18 745	19 464			
Muut aineelliset hyödykkeet	7 460	5 764	PAKOLLISET VARAUKSET	714	1 209
Ennakkomaksut ja kesken-			Eläkevaraukset	24	34
eräiset hankinnat	11 672	9 840	Muut pakolliset varaukset	690	1 175
Sijoitukset	45 473	43 735			
Osakkuusyhteisöosuudet	30 171	28 946	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	487	508
Osakkeet ja osuudet	8 479	8 421			
Muut lainasaamiset	1 033	714	VIERAS PÄÄOMA	195 976	195 533
Muut saamiset	5 790	5 654	Pitkäaik. korollinen vieras pääoma	137 706	131 234
			Pitkäaik. koroton vieras pääoma	6 237	7 269
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	316	261	Lyhytaik. korollinen vieras pääoma	21 101	22 278
			Lyhytaik. koroton vieras pääoma	30 932	34 752
VAIHTUVAT VASTAAVAT	36 111	43 071			
Vaihto-omaisuus	328	364			
Saamiset	18 053	18 074			
Pitkäaikaiset saamiset	2 405	2 880			
Lyhytaikaiset saamiset	15 648	15 194			
Rahat ja pankkisaamiset	17 730	24 633			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	313 637	314 058	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	313 637	314 058
	2019	2018			
Omavaraisuusaste, %	36,6	36,6			
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	78,2	89,8			
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista	89,0	100,3			
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000€	22 889	23 231			
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	1 137	1 145			
Konserninn lainakanta 31.12. 1000€	158 807	153 512			
Konsernin lainat, €/asukas	7 889	7 567			
Konsernin lainasaamiset 31.12. 1000€	1 033	714			
Konsernin lainat ja vastuut 31.12. 1000€	185 758	176 717			
Konsernin lainat ja vastuut €/asukas	9 237	8 711			
Kunnan asukasmäärä	20 111	20 286			

Keskeiset liitetiedot

Kaupungilla oli tytäryhteisöjen puolesta annettuja takauksia 37,1 (38,9) miljoonan ja muiden puolesta annettuja 43,8 (43,9) miljoonan euron edestä.

HaminaKotka Satama Oy:n konsernille annettujen takauksen jäljellä oleva pääoma kasvoi 1,3 miljoonalla eurolla 24,2 miljoonan euroon.

Haminan Energia Oy:n takaukset alenivat 2,0 miljoonalla eurolla 11,8 miljoonaan euroon.

Hamina-Asunnot Oy:n konsernille annettujen takausten määrä kasvoi 0,5 miljoonalla eurolla 16,2 miljoonaan euroon.

Linnoituksen Uimahalli Oy:n rakentamislainan takaus aleni 0,2 miljoonalla eurolla 9,4 miljoonaan euroon.

Kiinteistö Oy Hailikarin rakentamislainan takaus aleni 0,6 miljoonalla eurolla 14,6 miljoonaan euroon.

Yksityisen liiketoiminnan ja yhdistysten rahoitukseen annetut takaukset olivat 4,8 miljoonaa euroa.

Kymenlaakson Sähkö Oy maksoi kaupungille osinkoa noin 1,2 miljoonaa euroa ja Haminan Energia 1,0 euroa.

Konsernin leasingvastuut olivat 26,9 (18,0) miljoonaa euroa, josta Haminan Energian osuus oli 19,6 (16,4) miljoonaa euroa.

Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

Tilikauden tuloksen käsittely

Haminan Vesi -liikelaitoksen johtokunta on esittänyt, että liikelaitoksen tilikauden ylijäämä 173.002,87 euroa siirretään taseen omaan pääomaan edellisten vuosien ylijäämää/alijäämä -tilille.

Koko kaupungin tilikauden tulos -1.068.816,57 euroa sisältää vesiliikelaitoksen ylijäämän.

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle tilikauden tuloksen käsittelyä seuraavasti:

Siirretään kuluvan vuoden kirjanpidossa tilikauden alijäämä -1.068.816,57 euroa edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä -tilille.

TALOUSARVION JA TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Yleistä

Talousarvio

Haminassa valtuustoon nähden sitova käyttötalouden määräraha on tulosalueen toimintakate. Määrärahoissa ovat mukana sisäiset erät. Rahoituksessa nettositovia ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustuotot ja -kulut sekä lainojen muutokset. Investoinneissa sitova määräraha on hankeryhmän menomääräraha. Yli yhden miljoonan investoinnit ovat erikseen valtuustoon nähden sitovia.

Talousarvioon tehtiin muutoksia kolme kertaa. Ensimmäisessä osavuosisikatsauksessa toimintakuluihin lisättiin 1.600.000 euron lisämääräraha, jolla Kymsoten maksuosuus tarkistettiin vuoden 2018 toteutuneiden sote-kustannusten mukaiseksi. Henkilöstökuluja tarkistettiin 218.000 euroa pienemmäksi. Korkokuluja tarkistettiin 50.000 euroa pienemmäksi. Poistoja kasvatettiin 300.000 euroa. Antolainoihin lisättiin 505.900 euron määräraha kuituverkon rakentamiseen. Muutosten tulosvaikutus oli -1.409.000 euroa.

Toisessa osavuosisikatsauksessa erikoissairaanhoidon menojen määrärahaa kasvatettiin 1.000.000 euroa. Korkokuluja tarkistettiin edelleen 250.000 euroa pienemmäksi alhaisesta korkotasosta johtuen. Poistoja kasvatettiin 685.000 euroa kolmen koulurakennuksen alaskirjausten vuoksi. Investointiosassa tuloksi kirjattiin HaminaKotka Satama Oy:n SVOP -palautuksia 340.000 euroa sekä Kymsotelle myydyn irtaimiston tasearvo 182.000 euroa. Muutosten tulosvaikutus oli -1.435.000 euroa.

Kaupunginvaltuusto päätti määrärahojen muutoksista myös joulukuussa. Palvelujen ostoihin lisättiin määrärahaa 425.000 euroa. Suurin kasvu oli ICT-menoissa, koska sote-muutosten vähentävä vaikutus oli arvioitu liian suureksi. Lisäksi työterveyshuollon menot kasvoivat ennakoituun nähden. Verotuloja tarkistettiin 532.000 euroa pienemmäksi verokorttiuudistuksen ja

tulorekisterin aiheuttamasta kunnallisverotulojen tilitysvajeesta johtuen. Valtionosuuksia sen sijaan tarkistettiin 885.000 euroa suuremmiksi syksyn hallitusriihessä päätetystä vuoden 2020 valtionosuusmaksatusten aikaistuksesta johtuen. Muutosten tulosvaikutus oli -62.700 euroa.

Muutettuun talousarvioon nähden toimintakate toteutui 0,7 miljoonaa euroa arviota parempana, mutta alkuperäiseen talousarvioon nähden 1,9 miljoonaa euroa heikompana. Eniten toimintakate heikkeni alkuperäiseen talousarvioon nähden sosiaali- ja terveystalouden tulosalueella, (2,8 miljoonaa euroa), elinkeino- ja vetovoimapalveluissa (0,2) sekä johdon asiantuntijapalveluissa (0,15). Vastaavasti toimintakate vahvistui kaupunkikehityspalveluiden (0,6 miljoonaa euroa), kaupunkisuunnittelun (0,4) ja ympäristön ja rakentamisen valvonnan (0,2) tulosalueilla.

Toimintatuotot kasvoivat alkuperäisestä talousarviosta 1,2 miljoonaa euroa ja toimintakulut 3,2 miljoonaa euroa. Näin ollen toimintakate heikkeni 1,9 miljoonaa euroa. Henkilöstömenot toteutuivat 0,2 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota suurempana. Palvelujen ostoihin käytettiin 3,5 miljoonaa euroa enemmän lähinnä sosiaali- ja terveystalouden palveluiden Kymsoten maksuosuuden tarkistamiseksi vuoden 2018 toteutuneiden lopullisten kustannusten mukaiseksi (1,6 miljoonaa euroa) sekä erikoissairaanhoidon palveluiden käytön kasvun (1,0) johdosta.

Verotulojen tuotto jäi 0,4 miljoonaa euroa alkuperäisestä talousarviosta. Verotulolajeittain eriteltyinä toteutumat olivat kunnallisveron osalta 1,5 ja kiinteistöveron 0,2 miljoonaa euroa alkuperäistä arviota pienemmät. Sen sijaan yhteisöveron tilitykset toteutuivat 1,3 miljoonaa euroa arvioitua suurempina.

Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	Sito- vuus	Määrärahat				1000 €		Tuloarviot					1000 €							
		Ta	Ta muutok- set	Ta muu- tosten jäl-keen	Toteu- tuma	Poik- keama	Ta	Ta muu- tok- set	Ta muutos- ten jäl- keen	Toteu- tuma	Poik- keama									
sis. laskennalliset erät																				
KÄYTTÖTALOUSOSA																				
Kaupunginvaltuusto	B	203		203	177	26														
Toimintakate	N	203		203	177	26														
Tarkastustoimi	B	50		50	42	8														
Toimintakate	N	50		50	42	8														
Strateginen johtaminen	B	4 263	40	4 303	4 242	61														4
Toimintakate	N	4 263	40	4 303	4 239	64														
Sote-kuntayhtymäosuudet	B	75 000	2 600	77 600	77 889	-289														77
Toimintakate	N	75 000	2 600	77 600	77 811	-211														
Johdon asiantuntijapalvelut	B	4 621	299	4 920	4 916	4	298	70	368	445	77									
Toimintakate	N	4 322	229	4 551	4 471	80														
Kasvatus- ja koulutuspalvelut	B	30 165	157	30 322	30 275	47	1 621		1 621	1 712	91									
Toimintakate	N	28 544	157	28 701	28 563	138														
Hyvinvoinnin edistäminen	B	2 732	70	2 802	2 778	24	220		220	293	73									
Toimintakate	N	2 512	70	2 582	2 485	97														
Elinkeino- ja vetovoimapalvelut	B	3 993	35	4 028	4 026	2	954	-208	746	796	50									
Toimintakate	N	3 039	243	3 282	3 230	52														
Kaupunkisuunnittelu	B	1 135		1 135	1 107	28	7 064	177	7 241	7 456	215									
Toimintakate	N	-5 929	-177	-6 106	-6 349	243														
Kaupunkikehityspalvelut	B	20 614	145	20 469	21 565	-1 096	16 407	387	16 966	18 133	1 167									
Toimintakate	N	4 035	-532	3 503	3 431	72														
Ympäristön ja rakentamisen valvonta	B	1 066		1 066	1 040	26	439	55	494	613	119									
Toimintakate	N	627	-55	572	427	145														
TULOSLASKELMAOSA			116 666	2 575	119 241	118 527	714													
Verotulot	B						85 832	-532	85 300	85 455	-155									
Valtionosuudet	B						37 200	885	38 085	38 153	-68									
Rah.tulot ja menot	B						3 231		3 231	3 311	-80									
Satunnaiset erät	B																			
Varausten muutos	B																			

Selitykset olennaisiin poikkeamiin:

Kaupunkisuunnittelu

Toimintakate toteutui budjetoitua parempana (+242 t€)

Muut toimintatuotot ylittyivät +320 t€

- maa- ja vesialueiden vuokrat toteutuivat +219 t€ budjetoitua suurempina.
- käyttöomaisuuden myyntivoitot ylittyivät budjetoidun +92 t€ teollisuustontin myynnistä joh-

tuun
Henkilöstömenot alittuivat -89 t€

- muutamia vakansseja ei saatu täytettyä suunnitellusti

Ympäristön ja rakentamisen valvonta

Toimintakate toteutui budjetoitua parempana (+145 t€)

Myyntituotot ylittyivät +60 t€

- ympäristönsuojelun myyntituotot ylittyivät +29 t€ maa-aineslupien uusintojen ja ympäristölu-
- valtion korvaus eläinsuojelun valvonnasta on kasvanut +23 t€

Maksutuotot ylittyivät +46 t€

- ympäristönsuojelun lupamaksut ylittyivät budjetoidun +45 t€

Tavoitteet

Talousarvion tavoitteet on johdettu kaupungin visiosta sekä strategisista tavoitteista.

HAMINAN KAUPUNGIN STRATEGIA

Arvot

- Asukas- ja yrityslähtöisyys
- Rohkeus
- Tulevaisuuslähtöisyys

VISIO 2030

Ympyräkaupunki Hamina on satama hyvälle elämälle sekä viihtyisälle ja ekologiselle asumiselle. Hamina on asukkaiden ja yritysten arvostama, loistavista yhteyksistä ja kohtaamisista tunnettu maailmanluokan pikkukaupunki.

Strategiset tavoitteet

- Uudistuva ja vuorovaikutteinen johtaminen
- Uudistumiskykyinen ja osaava henkilöstö
- Kestävä talous ja omaisuuden hallinta
- Laadukas varhaiskasvatus ja opetus sekä turvallinen polku aikuisuuteen
- Ekologinen Hamina
- Viihtyisä ja turvallinen elin- ja kaupunkiympäristö
- Kumppanuuksien edistäminen
- Elinkeinoelämän toimintaedellytysten ja maaseudun elinvoiman vahvistaminen
- Sote-palvelujen saatavuuden turvaaminen

HAMINA | KOHTAAMISTEN KAUPUNKI

Strateginen mittaristo

Strateginen tavoite	Vaikuttavuus-indikaattori	Lähtötilanne 2018	Toteutuma 31.12.
Kumppanuuksien edistäminen <ul style="list-style-type: none"> luomme edellytyksiä eri toimijoiden aktiivisuudelle ja osallisuudelle sekä rakennamme alustan yhdessä tekemiseen, edistämme seutuyhteistyötä ja kansainvälisyyttä sekä huolehdimme edunvalvonnasta 	Kumppanuuksien määrä kasvaa ja laajenee	57 järjestöä	68 järjestöä
	Kunnallisvaalien äänestysaktiivisuus kasvaa, %	56 (2017)	Vuonna 2019 ei järjestetty kunnallisvaaleja.
	Vaikuttajaverkosto <ul style="list-style-type: none"> - kontaktien määrä - hankkeiden määrä 	-	Vaikuttajaverkostoa on rakennettu vuonna 2019 käyttöönotetun kumppanuusohjelman mukaisesti.
Arviointi:	Vuonna 2019 rakennetun ja käyttöönotetun kumppanuusohjelman avulla on aloitettu suunnitelmallinen kumppaniyhteistyö ja vaikuttajaverkoston kokoaminen.		
Laadukas varhaiskasvatus ja opetus sekä turvallinen polku aikuisuuteen <ul style="list-style-type: none"> huolehdimme varhaiskasvatuksen ja opetuksen korkeasta laadusta, tuemme elinikäistä oppimista, järjestämme palvelut terveellisissä toimitiloissa ja ehkäisemme kiusaamista ja syrjäytymistä 	Varhaiskasvatuksen ja opetuksen asiakastyytyväisyys	ei ole toteutettu	Toteutettu työyksikkötasolla.
	Jatko-opintoihin sijoittuminen kasvaa, sijoittuneiden määrä %	100	Lukuja ei ole saatavissa.
	Alle 25 v. työttömyys vähennee/hlö	ka 122	127
	Vähintään kerran viikossa koulukiusattujen osuus vähennee, osuus % <ul style="list-style-type: none"> - 4.–5. lk. 9,7 - 8.–9. lk. 15,3 		Lukuja ei ole saatavissa.
	Varhaiskasvatuksen ja opetuksen oppimisympäristön turvallisuus, sisäilmaoireet vähenevät (yksikkökohtaisten tapausten lkm ja Örebro-tutkimus)	ei merkittävää muutosta	Ratkaistu väistötoimenpiteillä ennen uuden Husulan koulun valmistumista. Linnoituksen päiväkodin remontti on valmis.
Arviointi:	Toimintakauden aikana on tehostettu kiusaamistapauksiin puuttumista ja kiusaamistapausten käsittelyä on yhtenäistetty. Pappilansalmen koulu saatiin käyttöönotettua vuoden 2019 aikana. Husulan koulun rakentaminen käynnistettiin vuonna 2019. Sisäilmatyöryhmät toimivat yhteistyössä koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa. Tiloja on korjattu tilanteiden mukaisesti. Linnoituksen päiväkodin remontti on valmistunut.		
Ekologinen Hamina <ul style="list-style-type: none"> huolehdimme, että ekologisuus otetaan huomioon kaikessa toiminnassamme, luomme siitä uudenlaista yritystoimintaa, toteutamme hiilineutraaliohjelman 	Kasvihuonekaasupäästöt laskevat %	-15 (tavoite vv. 2007–2015)	Päästöt 2017 vertaa 2007 -20,3 % Vuoden 2018 tiedot tulossa keväällä 2020
	Waltti-matkakorttien latausten määrä kasvaa, kpl sekä käyttäjien osuus asukkaista %	2 047 v. 2018 1 466 v. 2016	2 232 kpl

(HINKU) toimenpiteitä, edistämme puurakentamista HINKU = hiilineutraalikunta KETS = kuntien energiatehokkuussopimus	Puurakentaminen lisääntyy, %-osuus valmistuneista rakennuksista		Pienasuinrakentaminen on pääasiassa puuta. Teollisuusrakentaminen on pääsääntöisesti terästä taibetonia.
	Energian kulutus laskee, KETS-tavoite %	- 9 (päätyneen kauden 2008–2016 tavoite)	Vuoden 2019 aikana energian säästö oli 3,3 %
Arviointi:	Toimenpiteet Ekologisen Haminan osalta tuottavat tulosta. Suunta on oikea.		

Strateginen tavoite	Vaikuttavuusindikaattori	Lähtötilanne 2018	Toteutus 31.12.
Elinkeinoelämän toimintaedellytysten ja maaseudun elinvoiman vahvistaminen <ul style="list-style-type: none"> edistämme kaupungin saavutettavuutta sekä yhteyksien rakentamista, parannamme yhteistyössä seudullisten toimijoiden kanssa yrityksille tuotettavia palveluja, markkinoimme aktiivisesti kaupungin vetovoimatekijöitä sekä tuemme kansallisesti merkittävänä tapahtuma- ja matkailukaupunkina yritysten elinvoimaa 	Uusien yritysten määrä kasvava/vuosi, nettolisäys kpl	21	43
	Työpaikkojen määrä kasvaa kpl	6 409	6 508
	Työllisyysaste paranee, työllisyysaste %	65,2	67,2 (2017)
	Yrittäjien elinkeinopolitiikan mittariston kokonaisarvosana nousee, arvosana (1–10)	6,1	6,24 (Haminan oma mittaus)
	Muuttoliike positiivinen, kuntien ja maiden välinen yhteensä hlö	-32	+19
Arviointi:	Strategisen tavoitteen vaikuttavuusindikaattorit osoittavat suunnan olevan oikea. Työllisyyden osalta loppuvuodesta on tapahtunut heikkenemistä. Tähän kaupungin pitää kiinnittää erityistä huomiota vuonna 2020.		
Viihtyisä ja turvallinen elin- ja kaupunkiympäristö <ul style="list-style-type: none"> tarjoamme vetovoimaisia tontteja ja modernia kaupunkiasumista, monipuolisia harrastusmahdollisuuksia, parannamme kaupunkikuvaa puistoja ja yleisiä alueita ehottamalla 	Tonttivaranto monipuolistuu - kaava-alue, kpl - maaseutu, kpl	Luovutusvalmiit asuntotontit - omakoti 91 - rivitalo 25 - kerrostalo 5	Luovutusvalmiit asuntotontit - omakoti 91 - rivitalo 25 - kerrostalo 5
	Puistojen ja yleisten alueiden investointeja lisätään M€/v	1,0	1,5 (sisältää Tervasaaren rantalaiturin VI)
	Liikenneturvallisuussuunnitelman toteuttaminen. Suunnitelma päivitetään vuosittain. - tavoitteena mm. liikenteen henkilövahinko-onnettomuuksien vähentyminen, onnettomuuksien määrä kpl	Voimassa 2016 laadittu suunnitelma v. 2018: 20 v. 2016: 16 v. 2012: 39	v. 2019: 17
	Asiakastyytyväisyys (Yhdyskuntatekniset palvelut-tutkimus, asteikko 1–5)	3,7	Kysely tehdään syksyllä 2020.

Arviointi:	Asuntotonttien kysyntä on ollut niin pientä, että sillä ei ole ollut vaikutusta luovutettavissa olevien tonttien määrään.		
Uudistuva ja vuorovaikutteinen johtaminen <ul style="list-style-type: none"> johdamme vastuullisesti, päätöksentekomme on nopeaa ja rakentavaa, arvostamme henkilöstöämme sekä toimimme vuorovaikutuksessa kuntalaisten kanssa 	Eettiset pelisäännöt, valtuustotyön arviointi	valmistelussa	varhaiskasvatuksessa valmisteltu ja käyttöön otettu
	Sosiaalinen pääoma kasvaa	3,7	keskiarvo 2,9
	Esimiesosaaminen vahvistuu (360 arviointi)	3,65	toteutetaan vuonna 2020
	Strateginen henkilöstöjohtaminen yhdenmukaistuu (Keva, asteikko 0-3)	2	Mittausta ei toteutettu
Arviointi:	Esimiesten roolia tuottavuuden ja hyvinvoinnin johtamisessa on lisätty. Johdon näkemys asiakaskokemukseen perustavasta jatkuvasta kehittämisestä on vahvistunut. Strategista henkilöstöjohtamisen tasoa ei mitattu 2019.		

Strateginen tavoite	Vaikuttavuus-indikaattori	Lähtötilanne 2018	Toteutuma 31.12.
Kestävä talous ja omaisuuden hallinta <ul style="list-style-type: none"> huolehdimme siitä, että toimintakatteen alijäämä ei ylitä verotulojen ja valtionosuuksien kasvua, käänämme lainamäärän laskuun, luovumme tarpeettomista kiinteistöistä, uudistamme palvelut vastaamaan kysyntää, pidämme veroprosentit kilpailukykyisinä 	Toimintakatteen alijäämän kasvu on pienempi kuin verorahoituksen kasvu	Ei 5,9 % / -1,2 %	Kyllä 4,1 % / 4,3 %
	Lainamäärä euroa/asukas vähenee	4 132	Ei 4332
	Vuosikate/poistot, %, tavoite yli 120	105,1	Ei / 90,4 %
	Rakennusten laskennallinen korjausvelan määrä, M€	19,0 v. 2018 15,7 v. 2017	15,9
Arviointi:	Tilinpäätöksen tunnusluvuista johdetuista kestävä talouden mittareista toteutui ainoastaan yksi. Toimintamenojen kasvukin alitti verorahoituksen kasvun sen ansiosta, että vuoden 2020 valtionosuusmaksatusta aikaistettiin hallituksen viime syksyn kehysriihessä vuodelle 2019 kuntien lähes historiallisen heikon taloustilanteen vuoksi.		
Uudistumiskykyinen ja osaava henkilöstö <ul style="list-style-type: none"> henkilöstömme palvelukyky on korkea, kannustamme henkilöstöä palvelujen kehittämiseen yhteistyössä kuntalaisten kanssa, otamme palveluissa käyttöön uusia innovaatioita, hyödynnämme tekoälyn ja robotiikan mahdollisuudet, koulutamme henkilöstöämme jatkuvasti 	Palveluosaaminen nousee	-	Palveluohjaus on käyttöön otettu elokuussa 2019 varhaiskasvatuksessa
	Asiakaspalvelun asiakastytyväisyys	-	Erinomainen 93 %, hyvä 98 %
	Kokeilujen/kehittämissankkeiden määrä kasvaa	40–50	Sisäisen kehittäjäkoulutuksen johdosta kehittämissankkeiden määrä on kasvanut. Numeeraalista seuranta ei ole.

	Digitalisaation hyödyntäminen kasvaa - digiohjelman toimenpiteiden toteuma, %	50	Digiohjelma päivitetiin vuoden 2019 aikana. Vuoden 2019 toteutumaa ei sen vuoksi voida arvioida.
	Koulutuspäivät/hlö kasvaa	2,0	1,5
Arviointi:	Kehittämisaamisen lisääntyminen merkittävästi. Sisäisen kehittäjäkoulutuksen on käynyt 60 työntekijää ja syksyllä 2019 aloitti kolmasaalto (17 työntekijää). Hanke on luonut hyvän pohjan työntekeksen mallien uudistamiselle ja asiakaskokemukseen perustuvaan jatkuvaan kehittämiseen.		
Sote-palvelujen saatavuuden turvaaminen	Sosiaalipalvelut ja perusterveydenhuollon palvelut toteutuvat lähipalveluna (terveyskeskus sisältäen myös kiirevastaanoton, osastot ja apuvälinepalvelun)	Toteutunut	Toteutunut
<ul style="list-style-type: none"> • olemme aktiivisia palveluiden suunnittelussa, toimimme ennaltaehkäisevästi, huolehdimme sotehenkilöstön osaamisesta, kehitämme palveluprosessit tehokkaiksi sekä varmistamme terveet toimitilat 	Hoiku	Toteutunut	Toteutunut
	Matalan kynnyksen palvelut (mm. perhekeskus, terveyskioski, ikäihmisten neuvola)	Toteutunut	Toteutunut
Arviointi:	Sotepalvelujen siirtymisen jälkeen huomiota on vuoden 2019 aikana kiinnitetty yhteistyötahojen selkeyttämiseen erityisesti ennaltaehkäisevässä työssä. Työnjako on selvitetty ja osittain jo täsmennetty. Sote-kiinteistöjen osalta kiinteistöstrategiaa ei ole tehty. Sote-henkilöstön kehittämisosaamisen lisäämisestä sisäisen kehittäjähankeen kaltaisesti on keskusteltu Kymsoten johdon kanssa.		

Keskeiset kehittämishankkeet

Merellinen, monien mahdollisuuksien Tervasaari – älykästä asumista ja rentoa vapaa-aikaa

Hankkeen vastuhenkilö on kaupungin kehitysjohtaja.

Tervasaaren aloituskortteli asuntorakentamisen osalta on kortteli 83. Kortteliin liittyy kaksi erillistä hanketta, joiden suunnittelu eteni vuoden 2019 aikana.

Toinen näistä hankkeista on noin 40 asuntoa käsittävän vuokrakerrostalokohteen toteuttaminen Hamina-Asunnot Oy:n toimesta ja toinen on kumppanuuskilpailun toteuttaminen ennakkomarkkinoinnin aloittamiseksi korttelissa 83. Kilpailutuksen kautta haetaan rakennusliikettä, joka laatii ennakkomarkkinointiaineiston korttelin 83 yhdestä tontista vapaarahoitteista kerrostalotuotantoa varten.

Uusi yksityinen, 60-paikkainen luontoteemainen päiväkotikoti valmistui Tervasaarelle elokuussa 2019.

Vanhoja satamalaitureita uudistetaan kolmen vuoden aikana ja ensimmäinen noin 80 metrin osuus valmistui heinäkuussa 2019. Seuraavan vaiheen, pituudeltaan 188 metriä suunnittelua jatkettiin vuonna 2019 ja sen toteuttaminen aloitetaan vuonna 2020.

Keskeistä Oolannipuistoa rakennettiin vuoden 2019 aikana keskeisiltä osiltaan ja sen rakentamista jatketaan vuonna 2020.

Tervasaaren kehittämisessä otetaan huomioon kestävä kehitys ja älykäs kaupunki -konseptit. Hankkeeseen haetaan myös ulkopuolista rahoitusta.

Hyvät eväät elämään – kasvatamme, koulutamme ja välitämme

Varhaiskasvatuksen ja opetuksen yhteistyötä tiivistetään edelleen oppilaiden parhaaksi. Keskinäistä työnjakoa selkeytetään ja henkilöstölle järjestetään yhteisiä koulutuksia. Oppilasmäärien kehitys vaikuttaa palveluverkkoratkaisuihin ja oppilaiden erityisen tuen tarve on merkittävä tekijä opetustoiminnan järjestelyissä. Pedagogisia menetelmiä uudistetaan, mihin myös tietotekniset ratkaisut tuovat uusia mahdollisuuksia. Kasvatus- ja koulutuspalveluja uudistetaan yhä enemmän asukkaiden

kanssa verkostona yhdessä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, nuorisotoiminnan, kansalaisopiston, yhdistysten, oppilashuollon ja toisen asteen koulutuksen järjestäjien ja muiden koulutuskumppaneiden kanssa. Tavoitteena on rakentaa kaikenikäisille oppijanpolkuja eri elämänvaiheita varten.

Teemme parempaa kotikaupunkia – yhdessä

Kumppanuus käsitetään Haminassa laajasti ja siihen kuuluvat seuraavat näkökulmat: kansainvälinen kumppanuus, alueellinen/seudullinen kumppanuus, järjestökumppanuus, vapaaehtoistoiminta, kaupunkitasoinen osallistuminen, alueellinen osallistuminen, yrityskumppanuus. Kumppanuusohjelmaa on päivitetty siten, että se sisältää myös osallisuuden vahvistamisen. Sekä yhdistysten ja muiden yhteisöjen, että yksityisten henkilöiden omaehtoista aktiivisuutta ja osallisuutta halutaan merkittävästi edistää vuoden 2020 aikana. Tätä toteutetaan järjestämällä kaupunkilaisille tilaisuuksia vaikuttaa kaupungin palveluiden uudistamiseen ja uusien palveluiden rakentamiseen. Myös avustusten myöntämisellä halutaan edistää

haminalaisten aktiivisuutta ja yhdessä tekemistä ja siten rakentaa kaupunkiin myönteistä yhteisöllisyyttä ja yhdessä tekemisen kulttuuria.

Vuosien 2020-2022 aikana kulttuuri- ja koulutusyhteistyötä Viipurin ja Pietarin alueen kanssa on tavoitteena lisätä, mihin tarvitaan mukaan myös yhdistyksiä ja järjestöjä. Kumppanuustalo Hilma kokoaa lukuisan joukon yhdistyksiä kumppanuustoimintaan ja vuoden 2020 aikana Hilma vakiinnuttaa rooliaan keskeisenä kumppanuuksien edistäjänä kaupungissa.

Kohtaamisia ympyröiden ytimessä – elävä kaupunkikeskusta

Haminan historiallinen keskusta on merkittävä osa kaupungin identiteettiä.

Kaupungin kehitysjohtajan vastuulla olevassa hankkeessa on tavoitteena keskustan viihtyisyyden, elävyyden ja kauppapalveluiden kehittäminen. Haminan ydinkeskusta on kompakti kokonaisuus, jossa jo nyt toimivat limittäin niin kauppa, palvelut, nähtävyydet, tapahtumat kuin asuminenkin.

Kärkihankkeen keskeiset tehtäväkokonaisuudet ovat tapahtumakaupungin roolin vahvistaminen, sujuvaan arkeen ja turvallisuuteen liittyvät toimenpiteet, kuten kävelyn ja pyöräilyn edistäminen ja keskustan pysäköintiohjelman laatiminen, viihtyisä keskusta - toimenpiteet, kuten tyhjiä liiketilöiden selvitys, kesäpuiston uudistaminen, keskustan alueelle osoitettavien pientalotonttien kaavoitus sekä kaupunkikuvan parantaminen.

Kysy ja kuuntele – anna asiakkaan vaikuttaa

Parhaan asiakasarvon ja asiakaskokemuksen tuottaminen edellyttää uudenlaista yhdessä tekemistä ja uuden luomista. Käyttäjälähtöinen palveluiden suunnittelu on käynnistetty kaikissa kaupungin palveluprosesseissa. Palvelumuotoilu otetaan osaksi jatkuvaa kehittämistä. Sisäinen kehittäjä -verkostoa hyödynnetään laajasti tuottavuuden

Kävelyn ja pyöräilyn edistämishankkeen toteuttamiseksi kaupunki haki avustusta Traficomilta syksyllä 2019. Avustus on myönnetty helmikuussa 2020 (32.000 euroa).

Kesäpuiston suunnittelussa osallistetaan kaupunkilaiset mukaan suunnitteluun ja hankkeen yhteydessä pilotoidaan myös osallistavaa budjetointia. Azalea Oy/Heikki Laaksonen on laatinut Kesäpuistoa koskevan alustavan yleissuunnitelman vuoden 2019 aikana. Suunnitelman avulla osallistaminen tullaan toteuttamaan.

Keskusta-alueen kaupallinen selvitys valmistui syyskuussa 2019.

parantamiseksi ja sen johtamista täsmennetään. Sisäistä ja ulkoista viestintää kehitetään systemaattisesti.

Käyttötalouden toteutuminen

Strategisen johtamisen palvelualue

Toimielin	KAUPUNGINVALTUUSTO
Tulosalue	Kaupunginvaltuusto
Tulosityksiköt	Kaupunginvaltuusto
Tehtävä	Kaupunginvaltuusto käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa. Valtuusto vastaa kaupungin taloudesta ja toiminnasta. Valtuusto on hallintosäännöllä siirtänyt toimivaltaansa myös muille toimielimille.

Sitovat tavoitteet

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 31.12.
Uudistava ja vuorovai- kutteinen johtaminen	Laaditaan eettiset pelisäännöt	Säännöt on hyväksytty valtuustossa 30.6. mennessä		Eettiset pelisäännöt hyväksyttiin vuoden 2020 talousarvion yhteydessä.
Arviointi:		Nähtäväksi jää, miten luottamushenkilöt sitoutuvat noudattamaan eettisiä pelisääntöjä.		

Tuloslaskelma

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
120 Kaupunginvaltuusto						
Toimintamenot	-236 690	-202 700	0	-202 700	-176 734	-25 966
Henkilöstömenot	-173 985	-150 000		-150 000	-149 761	-239
Palvelujen ostot	-52 975	-47 700		-47 700	-24 499	-23 201
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 369	-2 000		-2 000	-1 178	-822
Muut toimintamenot	-8 361	-3 000		-3 000	-1 297	-1 703
Toimintakate	-236 690	-202 700	0	-202 700	-176 734	-25 966
Toimintakate €/asukas	-11,67	-10,08		-10,08	-8,79	
Kustannuslaskennalliset erät						
Vyörytyserät	-70 608	-55 900		-55 900	-56 356	456
Suunnitelmapoistot	-26 782	-21 500		-21 500	-21 491	-9
Yhteensä	-334 080	-280 100	0	-280 100	-254 581	-25 519

Talousarvion toteutuminen

Talousarviossa varattu määräraha valtuustolle sisältää mm. valtuuston kokoukset, valtuuston iltakoulut ja valtuustoryhmien neuvottelukunnan toiminnan. Vuonna 2019 jatkettiin hyväksi todettua toimintamallia iltakoulujen osalta. Valtuuston iltakouluissa aiheina oli mm. eettiset pelisäännöt, Kymsote, Kymenlaakson Jätteen toiminta sekä Husulan moduulikoulu ja kyläkoulut.

Valtuuston kokouksia oli vähemmän edellisvuosiin verrattuna.

Toukokuussa 2019 kaupunginvaltuusto päätti Metsäkylän ja Kannusjärven koulujen lakkauttamisesta. Kymso-ten palvelujen saatavuus ja saavutettavuus -raportti synnytti myös paljon keskustelua valtuustossa ja kesällä valtuustoryhmät työstivät yhdessä Haminan kaupungin lausuntoa. Uusi työskentelymalli todettiin toimivaksi ja kaikkia osallistavaksi. Loppuvuodesta valtuusto kävi intensiivistä keskustelua Kymso-ten tilanteesta.

Tuloksellisuusmittarit

	2014	2015	2016	2017	2018	TP 2019
Valtuuston kokousten määrä, kpl	11	9	8	12	10	7
Kaupunginvaltuuston kustannukset, €/kokous	13 000	14 700	17 400	13200	23 700	25 200

Toimielin
Tulosalue
Tulosyksiköt

TARKASTUSLAUTAKUNTA
Tarkastustoimi
Tarkastustoimi

Tehtävä Kuntalain mukaisen tarkastuksen järjestäminen, kunnanvaltuuston päätettävien tarkastusta koskevien asioiden valmistelu, valtuuston asettamien toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arviointi sekä tilintarkastus.

Tuloslaskelma

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
121 Tarkastustoimi						
Toimintamenot	-37 361	-50 000	0	-50 000	-41 593	-8 407
Henkilöstömenot	-13 580	-17 600		-17 600	-14 181	-3 419
Palvelujen ostot	-23 727	-32 400		-32 400	-27 386	-5 014
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					-5	5
Muut toimintamenot	-54				-21	21
Toimintakate	-37 361	-50 000	0	-50 000	-41 593	-8 407
Toimintakate €/asukas	-1,84	-2,49		-2,49	-2,07	
Kustannuslaskennalliset erät						
Vyörytyserät	-6 100	-1 700		-1 700	-1 654	-46
Yhteensä	-43 461	-51 700	0	-51 700	-43 247	-8 453

Talousarvion toteutuminen

Kaupungin tilintarkastusyhteisönä toimii BDO Auditor Oy. Tilintarkastuspalvelujen ostoon on tehty määräraha-varaus vuosittain 37 tarkastuspäivään.

Tarkastuslautakunta kokoontui 10 kertaa.

Tarkastuslautakunnan työohjelman mukaisesti tarkastuslautakunnan kokouksiin on kutsuttu kaupungin eri päävastuualueilta johtavia viranhaltijoita ja muuta henkilökuntaa selvittämään omien toimialojensa toimintaa ja sitä, millä toimenpiteillä ja missä määrin valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet tai ovat toteutumassa.

Kokouksissa kuultiin muun muassa hyvinvoiva Haminalainen ydinprosessin muutosjohtajaa kouluverkon tilanteesta. Henkilöstöpäällikköä kuultiin kaupungin sote-yhteyshenkilönä Kymsoten ajankohtaisista asioista sekä erikseen Kymsoten henkilöstöjohtajaa kuntayhtymän henkilöstön työhyvinvointiin liittyvästä raportista. Kehitysjohtaja piti katsauksen sote-kiinteistöjen tilanteesta.

Lisäksi kuultiin kaupunginvaltuuston ja -hallituksen puheenjohtajia kaupungin ajankohtaisista asioista sekä kilpailukykyvaliokunnan puheenjohtajaa ja vetoimainen Hamina -ydinprosessin muutosjohtajaa ajankohtaisista asioista. Lisäksi tarkastuslautakunta piti kokouksensa Haminan Energia Oy:n toimitiloissa ja kuuli toimitusjohtajan katsauksen yhtiön tilanteesta ja näkymistä.

Toimielin	KAUPUNGINHALLITUS
Tulosalue	Strateginen johtaminen
Tulosyksiköt	Konsernijohto, yleinen hallinto ja edunvalvontatehtävät
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuuhenkilö	Kaupunginjohtaja

Tehtävä Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä kaupunginvaltuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus valvoo kaupungin etua, edustaa kaupunkia ja käyttää sen puhevaltaa.

Tuloslaskelma

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
I23 Strateginen johtaminen						
Toimintatulot	13 493			0	3 810	3 810
Myyntituotot				0	0	0
Muut toimintatuotot	13 493				3 810	3 810
Toimintamenot	-4 272 330	-4 263 000	-40 000	-4 303 000	-4 242 400	-60 600
Henkilöstömenot	-435 730	-358 400		-358 400	-359 880	1 480
Palvelujen ostot	-3 628 719	-3 659 100	-40 000	-3 699 100	-3 736 082	36 982
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-35 285	-9 000		-9 000	-5 387	-3 613
Avustukset	-37 245	-71 000		-71 000	-32 557	-38 443
Muut toimintamenot	-135 351	-165 500		-165 500	-108 494	-57 006
Toimintakate	-4 258 837	-4 263 000	-40 000	-4 303 000	-4 238 590	-64 410
Toimintakate €/asukas	-209,94	-211,97	-1,99	-213,96	-210,76	
Kustannuslaskennalliset erät						
Vyörytyserät	-148 679	-50 900		-50 900	-47 500	-3 400
Suunnitelmapoistot	-8 763	-10 200		-10 200	-10 263	63
Yhteensä	-4 416 279	-4 324 100	-40 000	-4 364 100	-4 296 353	-67 747

Talousarvion toteutuminen

Pelastustoimen määrärahaa kasvatettiin 40.000 eurolla osavuosisikatsauksen yhteydessä.

Tuloksellisuusmittarit

	2014	2015	2016	2017	2018	TP 2019
Kaupunginhallituksen ja jaoston kokoukset, kpl	24	28	22	33	37	32
Kaupunginhallituksen kustannukset, €/kokous	11 400	10 100	15 000	13 000	12 600	11 800

Toimielin	KAUPUNGINHALLITUS
Tulosalue	Kymsote-kuntayhtymäosuudet
Tulosyksiköt	Sote-kuntayhtymäosuudet
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuhenkilö	Kaupunginjohtaja

Tehtävä Kaupunginhallitus vastaa sosiaali- ja terveyspalveluiden palvelusopimuksesta sekä sopimuksen seurannasta ja arvioinnista.

Sitovat tavoitteet

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 31.12.
Sote-palvelujen saatavuuden turvaaminen	Sote-palvelut säilyvät nykytasolla.	Palvelusopimuksen toteutumisen		Sote-palveluverkoon ei ole tullut muutoksia.
Arviointi:		Palvelujen saatavuus ja saavutettavuus -raportti valmistui syksyllä. Kaupunginhallitus antoi lausunnon palveluverkosta syyskuussa 2019.		

Tuloslaskelma

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
126 Sote-kuntayhtymäosuudet						
Toimintatulot	7 189 829	0	0	0	77 305	77 305
Myyntituotot	1 155 360				3 061	3 061
Maksutuotot	5 524 962				-1 945	-1 945
Tuet ja avustukset	406 023				34 174	34 174
Muut toimintatuotot	103 484				42 014	42 014
Toimintamenot	-82 016 694	-75 000 000	-2 600 000	-77 600 000	-77 888 680	288 680
Henkilöstömenot	-23 850 934				34 708	-34 708
Palvelujen ostot	-47 409 277	-74 800 000	-2 600 000	-77 400 000	-77 679 496	279 496
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 653 453				722	-722
Avustukset	-6 570 488	-200 000		-200 000	-159 511	-40 489
Muut toimintamenot	-1 532 541				-85 102	85 102
Toimintakate	-74 826 865	-75 000 000	-2 600 000	-77 600 000	-77 811 375	211 375
Toimintakate €/asukas	-3688,60	-3729,30	-129,28	-3858,58	-3 869,10	
Kustannuslaskennalliset erät						
Vyörytyserät	-1 791 827					
Suunnitelmapoistot	-135 329				-50 820	-50 820
Yhteensä	-76 754 021	-75 000 000	-2 600 000	-77 600 000	-77 862 195	262 195

Talousarvion toteutuminen

Määrärahaan sisältyy Sote-kuntayhtymän maksuosuuksien lisäksi myös sote-avustukset.

Määrärahaa kasvatettiin 2,6 miljoonalla eurolla osavuosi-
katsauksien yhteydessä.

Tästä 1,6 miljoonaa aiheutui Kymsoten maksuosuuden kasvattamisesta vuoden 2018 toteutuneiden lopullisten kustannusten mukaiseksi. Erikoissairaanhoidon osalta puolestaan varauduttiin palveluiden kasvaneen käytön aiheuttamiin kustannuksiin.

Toimielin	KAUPUNGINHALLITUS
Tulosalue	Johdon asiantuntijapalvelut
Tulosyksiköt	Hallintopalvelut, henkilöstöpalvelut, talouspalvelut, vaalit
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuhenkilö	Taluspäällikkö

Tehtävä Tukea demokraattista päätöksentekoa sekä strategista ja operatiivista johtamista, huolehtia kaupungin johtamisjärjestelmän toimivuudesta, luoda yhteistyössä palvelualueiden kanssa edellytyksiä sille, että kaupunkilaisille tuotettavat palvelut ovat vaikuttavia, tehokkaita ja taloudellisia sekä tuottaa palvelualueille hallinto-, talous- henkilöstö-, omistajaohjaus-, viestintä- ja ICT-palveluita.

Sitovat tavoitteet

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 31.12.
Uudistava ja vuorovai- kutteen johtaminen	Parantaa tuottavuutta ja työhyvinvointi hukkaa poistamalla (esimiehet omaksuvat prosessijohtamisen käytännöt) = LEAN	Hanke käynnistetty syyskuun 2019 loppuun mennessä. Hanke jatkuu vuonna 2020. Esimiesanalyysi Arviointi tehdään lokakuussa 2020.	Taso 1,0	Lean koulutukset esimiehille siirtyivät aikataullisista syistä alkuvuodelle 2020. Esimiesanalyysiä ei tehty vuonna 2019. Analyysi tehdään seuraavan kerran keväällä 2020.
	Laaditaan yhdessä ydinprosessien ja luottamus- henkilöiden kanssa uuden kunnan toimiva viestintä- konsepti	Viestintäkonsepti on laadittu 30.6.2019 mennessä.		Viestintäsuunnitelma hyväksyttiin syyskuussa kaupunginhallituksessa.
Arviointi:		Leanin toimintamalleja on otettu vaihtelevasti käyttöön työyksiköissä. Koulutusten jälkeen lean tulee osaksi jokaisen esimiehen työtä. Seuraavassa vaiheessa järjestetään lean-koulutus koko henkilöstölle.		

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 31.12.
Uudistumiskykyinen ja osaava henkilöstö	Sisäinen kehittäjä -koulutuksen jatkaminen	Kaikki esimiehet osallistuvat Jokaisesta palveluprosessista väh. 10 % henkilöstöstä on käynyt koulutuksen	3 esimestä suorittamassa sisäinen kehittäjä koulutusta 2 % suorittamassa sisäinen kehittäjä koulutusta	Esimiehille ja kaupunginhallituksen jäsenille järjestettiin kolmen päivän räätälöity sisäinen kehittäjä - koulutus. Koulutukseen osallistuvat kaikki esimiehet. Esimiehistä 16 on osallistunut tutkintoon tähtävään koulutukseen. Kolmas aalto käynnistyi marraskuussa, minkä jälkeen yli 10 % henkilöstöstä on suorittanut sisäisen kehittäjän tutkinnon.

Arviointi:		Sisäinen kehittäjä -koulutus on käynnistynyt hyvin ja se on saanut myös henkilöstöltä hyvää palautetta. Koulutus on tärkeä osa uutta toimintakulttuuria, jossa henkilöstö otetaan mukaan palvelujen kehittämiseen sekä asiakkaille luodaan parempaa lisäarvoa. Koulutuksen myötä on käynnistynyt uusia kokeiluja ja innovaatioita.		
Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 31.12.
Uudistumiskykyinen ja osaava henkilöstö Uudistava ja vuorovai- kutteinen johtaminen	Palvelumuotoilu toimintamallin käyttöönottamisen koko organisaatiossa tulevien vuosien aikana	Palvelumuotoilun peittävyys 30% organisaatiosta vuoden 2019 aikana	5 %	Vuonna 2019 palvelumuotoilu ei toteutunut suunnitellusti.
Arviointi:		Osallistava budjetointi on osa palvelumuotoilua. Vuoden 2019 aikana käynnistettiin osallistavan budjetoinnin suunnittelu ja kohteeksi valittiin kesäpuisto. Toteuttaminen alkaa vuonna 2020. Asiakaskokemukseen perustuva kehittäminen ei ole vielä levinnyt kattamaan koko henkilöstön ajattelua.		

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 31.12.
Uudistumiskykyinen ja osaava henkilöstö Elinkeinoelämän toimintaedellytysten ja maaseudun elinvoiman vahvistaminen Viihtyisä elin- ja kaupunkiympäristö	Älykäs kaupunki -ohjelman laatiminen	Ohjelma on hyväksytty kaupunginhallituksessa 30.6.2019 mennessä.	Nykyinen digiohjelma päivitetään ja samalla näkökulmaa laajennetaan strategisten tavoitteiden mukaisesti.	Uusi digiohjelma hyväksyttiin kaupunginhallituksessa lokakuussa.
Arviointi:		Digiohjelman toteuttaminen on vuoden 2020 talousarvion sitova tavoite.		

Tuloslaskelma

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
I28 Johdon asiantuntijapalvelut						
Toimintatulot	471 128	298 500	70 000	368 500	445 067	76 567
Myyntituotot	63 848	57 500		57 500	77 109	19 609
Maksutuotot				0	0	0
Tuet ja avustukset	371 328	224 000	70 000	294 000	304 422	10 422
Muut toimintatuotot	35 952	17 000		17 000	63 537	46 537
Toimintamenot	-5 568 892	-4 621 000	-299 000	-4 920 000	-4 915 988	-4 012
Henkilöstömenot	-2 899 262	-2 883 200	11 000	-2 872 200	-2 877 987	5 787
Palvelujen ostot	-2 309 843	-1 479 600	-310 000	-1 789 600	-1 759 473	-30 127
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-42 678	-26 200		-26 200	-28 357	2 157
Avustukset	-3 000	-3 000		-3 000	-3 000	0
Muut toimintamenot	-314 109	-229 000		-229 000	-247 171	18 171
Toimintakate	-5 097 764	-4 322 500	-229 000	-4 551 500	-4 470 920	-80 580
Toimintakate €/asukas	-251,29	-214,93	-11,39	-226,32	-222,31	
Kustannuslaskennalliset erät						
Vyörytyserät	3 836 300	2 969 500		2 969 500	3 149 555	180 055
Suunnitelmapoistot	-72 632	-86 600		-86 600	-122 529	-35 929
Yhteensä	-1 334 096	-1 439 600	-229 000	-1 668 600	-1 443 894	-224 706

Talousarvion toteutuminen

Työterveyshuollon Kelan korvausta kasvatettiin 70.000 eurolla osavuositarkastuksen yhteydessä.

Talousarviomuutoksina on käsitelty henkilöstöpalveluiden henkilöstömenojen 11.000 euroa ja koulutuskustannusten vähennys 30.000 euroa.

Työterveyshuollon hinnoitteluperusteet muuttuivat toimijan vaihtumisen myötä ja sen vuoksi palvelujen ostoja lisättiin 140.000 euroa.

Tietohallinnon ICT-kustannuksiin lisättiin myös määrärahaa 200.000 euroa, koska soten vähentävä vaikutus oli arvioitu talousarviossa liian suureksi.

Eduskuntavaalit järjestettiin huhtikuussa ja EU-vaalit toukokuussa.

Tuloksellisuusmittarit

	2014	2015	2016	2017	2018	TP 2019
Toimielinten kokousten yhteismäärä, kpl	86	77	65	75	74	
Hallintopalveluiden kustannukset, milj. €*)	0,76	0,71	0,65	0,70	0,71	
ICT-johtamisen kustannukset, milj. €*)	1,19	1,33	1,57	1,60	1,60	
Henkilöstöpalveluiden kustannukset	2,14	2,14	2,03	1,86	1,88	
Talouspalveluiden kustannukset, milj. €*)	0,58	0,59	0,79	0,84	0,75	

*) keskitetyt palvelut 1.7.2015 lukien

Tuloslaskelma

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
STRATEGINEN JOHTAMINEN YHTEENSÄ						
Toimintatulot	7 674 450	298 500	70 000	368 500	526 182	157 682
Myyntituotot	1 219 208	57 500	0	57 500	80 170	22 670
Maksutuotot	5 524 962	0	0	0	-1 945	-1 945
Tuet ja avustukset	777 351	224 000	70 000	294 000	338 596	44 596
Muut toimintatuotot	152 929	17 000	0	17 000	109 361	92 361
Toimintamenot	-92 131 967	-84 136 700	-2 939 000	-87 075 700	-87 265 395	189 695
Henkilöstömenot	-27 373 491	-3 409 200	11 000	-3 398 200	-3 367 101	-31 099
Palvelujen ostot	-53 424 541	-80 018 800	-2 950 000	-82 968 800	-83 226 936	258 136
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 732 785	-37 200	0	-37 200	-34 204	-2 996
Avustukset	-6 610 733	-274 000	0	-274 000	-195 068	-78 932
Muut toimintamenot	-1 990 416	-397 500	0	-397 500	-442 085	44 585
Toimintakate	-84 457 517	-83 838 200	-2 869 000	-86 707 200	-86 739 213	32 013
Toimintakate €/asukas	-4163,34	-4168,77	-142,66	-4311,43	-4 313,02	
Kustannuslaskennalliset erät						
Vyörytyserät	1 819 086	2 861 000	0	2 861 000	3 044 046	183 046
Suunnitelmapoistot	-243 506	-118 300	0	-118 300	-205 103	86 803
Yhteensä	-82 881 937	-81 095 500	-2 869 000	-83 964 500	-83 900 270	64 230

Hyvinvoiva haminalainen palvelualue

Toimielin	KASVATUS JA KOULUTUS -VALIOKUNTA
Tulosalue	Kasvatus- ja koulutuspalvelut
Tulosityksiköt	Varhaiskasvatus ja opetuksen tuki, Opetus- ja nuorisopalvelut, Varhaiskasvatus
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuuhenkilö	Muutosjohtaja

Tehtävä Lasten ja nuorten sekä perheiden tarpeiden mukaiset, monipuoliset ja laadukkaat palvelut.

Palvelukokonaisuudessa on sekä ennaltaehkäiseviä että lakisääteisiä palveluja. Keskeisenä periaatteena on lapsen ja vanhemmuuden arvostaminen ja hyvän lapsuuden sekä nuoruuden luominen yhteistyössä vanhempien kanssa. Toiminta on tavoitteellista, suunnitelmallista ja sitä arvioidaan jatkuvasti.

Elinikäisen oppimisen mahdollistaminen yksilön ja eri väestöryhmien tarpeet huomioon ottaen. Toiminnan painopisteinä ovat laadukas opetus, yhteisöllisyys, turvallisuus, hyvinvointi ja kiireettömyys.

Sitovat tavoitteet

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 31.12.
Kestävä talous ja omaisuuden hallinta	Kunnallisen, avoimen ja yksityisen varhaiskasvatuksen sekä kotihoidontuen ja kuntalisän kustannukset ovat tasapainossa muuttuvassa toimintaympäristössä. Tavoite: Kokonaiskustannukset eivät ylitä vuoden 2018 tasoa.	Kunnallinen varhaiskasvatus, toimintakate M€/lasten määrä	6.0/ 645 lasta	6.5/ 623 lasta
		Avoim varhaiskasvatus, toimintakate €/lasten määrä	70.499/ 161 lasta	111.176/ 207 lasta
		Yksityisen päiväkotihoidon kuntalisä €/lasten määrä	564.411/ 83 lasta	553.430/ 100 lasta
		Lasten kotihoidon tuki €	769.654	660.132
		Haminalisä €	111.986	92.346
		Palveluseteli käytössä yksityisessä varhaiskasvatuksessa	-	Yksityisen päiväkotihoidon palvelusetelimalli on otettu käyttöön 1.8.2019 alkaen.
		Oppilasmäärän vähentyessä pyritään tuntiresurssitarve hyödyntämään kouluverkon tiivistämisestä oppilaskohtaisen kustannuksen pienemiseen.	Oppilasmäärä (hlö)	1 839 perusopetus
		Tuntikehys/viikkotuntia tavoite 3 303	3 374	3 474
	Oppilaskohtainen kustannus.	Perusopetus €	7.941	9.553
		Lukio €	6.355	7.135

	Tavoitteena vähentää kustannuksia palveluverkko- ja tuen järjestelyjen kautta	Oppilaiden lukumäärä 20.9. tilastointipäivänä (hlö)	1 839 (perusopetus) 304 (lukio)	1 818 (perusopetus) 269 (lukio)
	Kansalaisopiston opiskelijamäärän vähenemisen pysäyttäminen.	Opiskelijamäärä (hlö)	4 338	3 689
Arviointi:		<p>Kotihoidon tuen ja Hamina-lisän käyttö on vähentynyt, mikä näkyy alle kolmevuotiaiden määrän kasvuna varhaiskasvatuksessa. Perheet ovat valinneet varhaiskasvatuksen palvelut kotihoidon sijasta.</p> <p>Lasten määrä varhaiskasvatuksessa ei ole oleellisesti vähentynyt, vaikka syntyvyys laskee. Uusia perheitä on muuttanut Haminaan, ja kaikki varhaiskasvatuksen paikat ovat olleet käytössä. Erityisen tuen tarve on kasvanut, minkä vuoksi henkilöstöä on jouduttu lisäämään.</p> <p>Haminassa on elokuussa 2019 aloittanut yksityinen päiväkotiki, minkä seurauksena lasten määrä yksityisessä päivähoidossa on kasvanut.</p> <p>Varhaiskasvatuksen avointa toimintaa on edelleen kehitetty monipuolisesti ja yhteistyössä perheiden kanssa. Uusia kerho- ja harrasteryhmiä on perustettu.</p> <p>Koulujen palveluverkon tiivistämistä on valmisteltu kaupungin valtuuston päätösten mukaisesti.</p> <p>Kansalaisopiston kurssitarjontaa on uudistettu ja opettajien tietotekniisiin työkaluihin on satsattu.</p>		

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 31.12.
Laadukas varhaiskasvatus ja opetus sekä turvallinen polku aikuisuuteen	Palveluohjausta ja perheiden osallisuutta vahvistetaan. Perheisiin otetaan yhteyttä hakuvaiheessa ja löydetään erilaisia tapoja kohdata huoltajia. Tavoite, että otetaan uusia sähköisiä kanavia käyttöön, vanhempainryhmiä toimii kaikilla varhaiskasvatus-alueilla.	Palveluohjauksen malli on käytössä	ei ole kirjattu	Palveluohjauksen malli on käyttöön otettu 1.8.2019 alkaen.
		Vanhempainryhmät (vähintään neljä)	ei ole	Tavoite toteutunut.
		Wilma käytössä esiopetuksessa ja iltapäiväkerhotoiminnassa (Wilmaa käyttää tarvittava henkilöstö 100 %)	valmisteilla	Wilma on käytössä esiopetuksessa ja iltapäivätoiminnassa.
		Asiakaskyselyt (kattavuus 70 %, tyytyväisyys 90 %)	ei mitattavissa	Kyselyitä on toteutettu varhaiskasvatuksen yksiköissä.
	Avoimen varhaiskasvatus-toiminnan kehittäminen vaihtoehdoksi perheille, joilla varhaiskasvatuksen tarve on vähäinen. Ryhmiä perustetaan lisää.	Lasten määrä avoimessa varhaiskasvatuksessa, osallistujamäärä kasvaa 10 %	161 lasta	Avoimessa varhaiskasvatuksessa tavoite on ylittynyt reilusti.

	Kolmiportaisen tukijärjestelmän (yleinen-tehostettu-erityinen) organisointi, painopiste pienryhmästä integrointiin	Tehostetun tuen oppilasmäärä %, tavoite 7 %	7,6 % (valtakunnallinen 9 %)	8,89 %
		Erityisen tuen pienryhmissä olevien oppilasmäärä, tavoite 5,6 %	11,5 % (valtakunnallinen 1,8 %)	5,05 %
		Erityisen tuen integroitujen oppilasmäärä, tavoite 5 %	2,77 % (valtakunnallinen 5,6 %)	2,85 %
	Digitalisaation mahdollistaminen ja lisääminen. Sähköinen oppimisolusta oppilaille	Oppimisympäristöä käyttävät koulut, lkm/tavoite kaikki koulut	Ipadit toteutuneet. Chromebookit hankittu oppilaille ja opettajille.	Varhaiskasvatukseen on lisätty I-padeja oppimisvälineiksi, lisäksi on käyttöön otettu oppimissovelluksia, kuten Lukulumo monikielinen kuvakirjapalvelu. Perusopetuksessa Chromebookien käyttöönotto on toteutettu suunnitelman mukaisesti.
Teknologiavälitteisen opetuksen toteutuminen lukukauden 2018–2019 alusta	Opetuksen toteutuminen Kannusjärven ja Metsäkylän kouluissa	Opetus käynnistettiin syksyllä 2018, mutta toteutus ei onnistunut sellaiseenaan.	Valtuuston linjaamien kouluverkkopäätösten vuoksi Metsäkylän ja Kannusjärven teknologiavälitteisen opetuksen hanketta ei ole jatkettu.	
Arviointi:	<p>Varhaiskasvatuksessa digitaalisten oppimisvälineiden ja sosiaalisen median kanavien käyttöä on lisätty, minkä perheet ovat kokeneet toimivaksi.</p> <p>Nuorisopalveluiden toiminta on vakiintunut osaksi kasvatus- ja koulutuspalveluja uuden organisaation ansiosta.</p> <p>Sekä varhaiskasvatukseen että perusopetuksen erityiseen tukeen on satsattu ja mm. Vehkalahden koululle perustettiin kuntouttava luokka syksyllä 2019. Varhaiskasvatuksen psykologi aloitti vuoden 2019 alussa. Hankerahoituksen avulla on palkattu kulttuuritulkki varhaiskasvatukseen.</p>			

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 31.12.
Uudistuva ja vuorovaikutteinen johtaminen	Tiimityön mallia kehitetään ja sovitaan sijaiskäytännöistä.	Päivitetty tehtäväkuvaukset ja sijaisten nimeäminen on tehty	päivitystä vailla	Kaikki tehtäväkuvaukset on päivitetty.
	Tavoitteena selkeä tehtäväjako, sovitut sijaiset ja tiimien kehittämissuunnitelmat.	Tiimikohtainen arviointi ja kehittämissuunnitelma on tehty ja seuranta sovittu	toteutunut	Kehittäminen jatkuu vuoden 2020 aikana.
		Koulutuspäivät/hlö (tavoite 3 pv/hlö)	1,1 (koulutuspalvelut)	1,9 pv/hlö

		Sairauspoissaolopäivät/hlö (tavoite alle 18 pv/hlö)	24,23 (varhaiskasvatus)	15,8 pv/hlö
Arviointi:		<p>Varhaiskasvatuksen osalta tehtäväkuvaukset on tehty. Toiminnanohjausjärjestelmän muutokset on toteutettu 2019 aikana. Lisäksi palveluohjausta ja pedagogista kehittämistä on uudistettu, mikä on vahvistanut esimiestyötä työyksiköissä.</p> <p>Sairauspäivien määrä on laskenut edellisestä vuodesta, mutta se on edelleen suuri. Harkinnassa on uusia toimenpiteitä sairauspäivien vähentämiseksi vuoden 2020 aikana.</p>		
Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 31.12.
Uudistumiskykyinen ja osaava henkilöstö	Henkilökunnan osaaminen ja koulutus vastaavat tarpeita.	Kelpoisuusehdot täyttävä henkilöstö. Tavoite 100 %	92 % (koulutuspalvelut)	Kelpoisuusehdot eivät aina täyty määrällisen henkilöstön osalta.
	Kansainvälisyys, monikielisyys ja kulttuurisuuskasvatuksen vahvistaminen Tavoite: monikulttuurisuus näkyy arjessa (musiikki, kuvat, materiaali, ruokakulttuuri)	Materiaali käytössä, toimintavinkit kerätty yhteiseen sähköiseen kansioon		Tavoite on toteutunut vuoden 2019 aikana.
	Tieto- ja viestintäteknologia sekä sähköisten välineiden käytön tehostaminen. Tavoite: varhaiskasvatukseen hankintaan 15 Ipadia lisää, vahvistetaan osaamista	Osaamisvaatimukset on määritetty, koulutusta ja mentorointia järjestetty		Ipad-koulutusta järjestetty, laitteille ladattu lasten käytössä olevat ohjelmat, uusia laitteita saatu. Perusopetuksessa on Cromebookit käytössä.
Arviointi:		<p>Jokaisessa varhaiskasvatusyksikössä on monikulttuurisuutta varten yhteyshenkilö. Yhteisiä kokoontumisia on järjestetty, henkilöstö on osallistunut koulutuksiin ja opetushallituksen monikulttuurisuusverkoston toimintaan.</p> <p>Hankerahaa on Haminan varhaiskasvatukselle saatu 60.000 euroa, minkä avulla elokuussa on aloittanut kulttuuritulkki. Lisäksi monikielisen lapsen polku varhaiskasvatuksessa toimintaohje ja prosessikuvaus on tehty sekä henkilöstölle että huoltajille.</p> <p>Lukiassa monikulttuurisuuden osaamista on edistetty erityisesti kansainvälistymisprojektien ja kouluvierailujen avulla mm. Saksaan, Italiaan ja Espanjaan.</p>		

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 31.12.
Kumppanuuksien edistäminen	Kumppanuuksien toiminnan ja yhteistyömallin kuvantaminen ja käyttöönotto (lasten, nuorten ja perheiden palvelut LAPE).	Toiminta ja yhteistyömalli kuvattu ja käytössä. Vastuutahot nimetty.	Haminan LAPE-ryhmä toimii. Hanke päättyy vuoden 2018 loppussa.	Työryhmät ja vastuuhenkilöt on nimetty ja työryhmät ovat aloittaneet toimintansa. Perhekeskusmalli on kuvattu.

	Toimitaan aktiivisesti eri verkostoissa.	Yhteistyötahot ja -käytännöt päivitetty.		Edustajat työryhmiin on sovittu, tavoitteet ja rakenteet on määritetty.
Arviointi:	Maakunnallinen ja moniammatillinen verkostoituminen ja toiminta ovat aktiivista ja jäsentynyttä. Kumppanuusohjelma on uudistettu ja sen käytännön toimenpiteitä toteutetaan erityisesti varhaiskasvatuksessa, nuorisopalveluissa ja kansalaisopistossa. Mm. uusia kohtaamispaikkoja on käyttöön otettu asukkaita varten. Kansalaisopiston toiminnassa on mukana monipuolinen kumppaniverkosto.			

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 31.12.
Laadukas varhaiskasvatus ja opetus sekä turvallinen kasvu aikuisuuteen	Haminan Opisto -liikelaitoksen perustaminen	Liikelaitos aloittaa 1.1.2020	-	Valmistelu keskeytetty.
Arviointi:	Liikelaitoksen valmistelussa ei toistaiseksi edetä, koska eri toimijoilla oli erilaisia tavoitteita ja näkemyksiä asiasta.			

Tuloslaskelma

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
421 Kasvatus- ja koulutuspalvelut						
Toimintatulot	1 863 736	1 620 700	0	1 620 700	1 711 966	91 266
Myyntituotot	319 421	254 200		254 200	376 619	122 419
Maksutuotot	957 061	985 700		985 700	944 047	-41 653
Tuet ja avustukset	435 943	361 100		361 100	311 387	-49 713
Muut toimintatuotot	151 311	19 700		19 700	79 913	60 213
Toimintamenot	-29 497 286	-30 164 800	-157 200	-30 322 000	-30 275 111	46 889
Henkilöstömenot	-18 523 408	-19 509 400	179 200	-19 330 200	-19 613 456	-283 256
Palvelujen ostot	-4 513 705	-4 428 900	-26 000	-4 454 900	-4 551 580	-96 680
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-697 919	-645 100		-645 100	-630 897	14 203
Avustukset	-1 450 692	-1 754 300	40 000	-1 714 300	-1 306 661	407 639
Muut toimintamenot	-4 311 562	-3 827 100	-350 400	-4 177 500	-4 172 517	4 983
Toimintakate	-27 633 550	-28 544 100	-157 200	-28 701 300	-28 563 145	138 155
Toimintakate €/asukas	-1362,20	-1419,33	-7,82	-1427,14	-1 420,27	
Kustannuslaskennalliset erät						
Vyörytyserät	-1 217 475	-1 751 100		-1 751 100	-1 906 035	-154 935
Suunnitelmapoistot	-146 555	-165 400		-165 400	-199 080	-33 680
Yhteensä	-28 997 580	-30 460 600	-157 200	-30 617 800	-30 668 260	-50 460

Talousarvion toteutuminen

Kasvatus- ja koulutuspalveluiden myyntituotot toteutuivat budjetoitua suurempina, mihin vaikuttivat erityisesti muilta kunnilta saadut kotikuntakorvaukset.

Muut toimintatuotot toteutuivat suurempana mm. vuokratuottojen osalta.

Kasvatus- ja koulutuspalveluiden henkilöstömenot ovat kasvaneet vuoden 2019 aikana erityisesti sekä varhaiskasvatuksen että perusopetuksen erityisen tuen järjestelyjen vuoksi. Menoja ovat kasvattaneet mm. määräaikaisten henkilöstön tarve ja sijaisjärjestelyt. Talousarviosta

2019 on puuttunut myös perusopetuksen palkkakustannuksia. Lisäksi osavuositarkastusten yhteydessä henkilöstömenoja on siirretty hyvinvoinnin edistämisen tulosaluulle organisaatiomuutosten vuoksi.

Husulan koulun väistötilanteen vuoksi koulukuljetuksiin jouduttiin käyttämään budjetoitua enemmän varoja, mikä kasvatti palvelujen ostoja.

Avustuksia on maksettu budjetoitua vähemmän, koska kotihoidon tuen ja Hamina-lisän käyttö on vähentynyt verrattuna edelliseen vuoteen.

Yksityisessä päivähoitossa oli vuonna 2019 vähemmän lapsia kuin edellisenä vuotena, minkä vuoksi yksityisen tuen määrärahoja käytettiin vähemmän.

Sisäisiä vuokria tarkistettiin alkuvuodesta 2019. Osavuositarkastuksen yhteydessä lisättiin perusopetuksen sisäisiä vuokria 361.400 euroa mm. Pappilansalmen uuden koulun käyttöönoton vuoksi. Samassa yhteydessä Pappilansalmen esikoululle lisättiin sisäisiä ravitsemuspalveluja 26.000 euroa.

<p>Toimielin Tulosalue Tulosyksiköt Talousarvion sitovuus Vastuhenkilö</p>	<p>HYVINVOINTIVALIOKUNTA Hyvinvoinnin edistäminen Aktiivisena ja osallisena, Kirjasto- ja tietopalvelut, Kulttuuripalvelut ja Liikuntapalvelut Toimintakate Muutosjohtaja</p>
<p>Tehtävä</p>	<p>Hyvinvoinnin edistämisen palvelut, järjestöyhteistyö/kumppanuus, kirjastopalvelut, kulttuuripalvelut ja liikuntapalvelut edistävät toiminnallaan vapaata kansalaistoimintaa ja lisäävät yhteisöllisyyttä sekä kuntalaisten aktiivisuutta. Painopiste on ennaltaehkäisevässä toiminnassa ja kokonaisvaltaisessa hyvinvoinnin edistämisessä.</p>

Sitovat tavoitteet

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 31.12.
Kumppanuuksien edistäminen	Kirjasto henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin edistäjänä	Tehdään liikkuvien palveluiden kokeiluja kirjastoautossa.		Liikkuvien palveluiden kokeilut, ”Kylät lentoon-toiminta” aloitettiin vuoden 2019 aikana yhteistyössä kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluiden sekä avoimen varhaiskasvatuksen kanssa. Kesäkuussa järjestettiin Kylät lentoon -kierros, jossa palvelut jalkautuivat eri puolille Haminaa. Kirjastoauto osallistui myös kaupungin eri tapahtumiin, mm. Valojen yön.
		Rakennetaan matalan kynnyksen hyvinvointipalveluita kirjallisuus-, kulttuuri- ja liikuntapalveluista.		Matalan kynnyksen tapahtumia on toteutettu yhdessä asukkaiden, yhdistysten, urheiluseurojen ja Kymsoten kanssa. Yhteistyötä on tehty toimialarajat ylittäen. Yhteistyömallit ovat vahvistuneet vuoden 2019 aikana, mm. Kymsoten rokotusviikolla pääkirjastoon rakennettiin matalan kynnyksen palveluja aktivoimaan kuntalaisia. Tapahtumia on järjestetty eri puolilla Haminaa eri kohde-

			<p>ryhmille yhteistyökumppaneiden kanssa. Tapahtumien määrä on kasvanut yhteistyön vahvistuttua, mm. kylien tapahtumia on tuotu kaikkien kuntalaisten tietoon. Kaupungin toimijat ovat antaneet mm. viestinnällistä tukea ja osallistuneet yhteistyössä toiminnan suunnitteluun.</p> <p>Aloitteita tapahtumien toteuttamiseksi on saatu sekä asukailta että yhdistyksiltä.</p> <p>Kohtaamispaikkoja on vuonna 2019 ollut toiminnassa viisi. Kohtaamispaikkatoiminnan kehittäminen on aloitettu loppuvuodesta 2019.</p>
		Edistetään lukuharrastusta (lukupiirit, vinkkaus, digi-opastus, kirjaston käytön opetus)	Ruissalon kirjastossa on järjestetty lukuharrastusta tukevia tapahtumia 31 ja pääkirjastossa 33.
		Parannetaan Kasperalin ja muiden tilojen viihtyisyyttä ja toiminnallisuutta.	<p>Kirjastojen asiakaspalvelutiskien uusiminen on käynnistetty ja muutostyöt tehty. Henkilöstö on aloittanut omien työkäytäntöjen kehittämisen.</p> <p>Asiakkaita on opastettu palautus- ja lainausautomaattien käyttöön.</p> <p>Suunnittelu kirjastotilojen hyödyntämisestä mm. monipuolisina tapahtuma-, musiointi-, näyttely- ja oppimistiloina on aloitettu.</p>
	Kulttuuripalveluiden monipuolistaminen henkisen hyvinvoinnin edistäjänä	Yhdistetään kirjallisuus- ja kulttuuritapahtumia.	<p>Kirjailijakahviltoita järjestettiin syyskaudella neljä kertaa yhteistyössä kirjastopalveluiden kanssa.</p> <p>Viikoittainen satukahvilatoiminta käynnistyi keväällä ja jatkui kuukausittain syyskaudella. Satukahvilatoiminta laadittiin yhteistyössä kulttuuri- ja kirjastopalveluiden sekä avoimen varhaiskasvatuksen kanssa.</p> <p>Kirjastopalvelut on tuottanut sisältöä senioreiden kulttuurikahvilaan.</p>

		<p>Rakennetaan kulttuuripolku varhaiskasvatuksesta aikuisuuteen.</p>	<p>Kulttuuriohjelman ja lasten- ja nuorten kulttuuripolun eli kulttuurikasvatussuunnitelman päivittäminen ja rakentaminen on käynnistetty yhteistyössä eri toimijoiden, kuten perusopetuksen, museoiden, kirjastopalveluiden ja kulttuuriyhdistysten kanssa. Hamina toimii osana seudullista Koppa-verkosta eli Kymenlaakson lasten ja nuorten kulttuuriverkosta.</p> <p>Kuntataiteilija painotuksenaan sanataide, työskenteli haminalaisten koululaisten lukemisen edistämiseksi.</p>
		<p>Rakennetaan kumppanitoimintaa yhteistyötahojen kanssa kulttuuripalveluiden tuottamista varten.</p>	<p>Kumppanuustoimintaa on rakennettu vuoden 2019 aikana, mm. eri tapahtumissa Elokuun illat, Mosna Blues, Valojen yö ja Normipäivä.</p> <p>Yhdistysiltoja on järjestetty yhdessä kaupungin eri toimijoiden kanssa. Lisäksi Kumppanuustalo Hilman kanssa on toteutettu vaihtelevista teemoista yhdistysten iltapäiväkahveja.</p> <p>Kumppanuus- ja ostopalvelusopimuksia on tehty yhdistysten kanssa.</p> <p>KinoHaminassa oli vuoden 2019 aikana 13 292 kävijää. Kino Haminassa on osallistuttu laajempien tapahtumakokonaisuuksien sisällöntuottamiseen ja järjestetty toimialarajat ylittävää yhteistä toimintaa, kuten seniorikahviloita, koululaisnäytöksiä ja vanhusveniikon ohjelmaa.</p> <p>Kulttuuripalvelut on järjestänyt helposti tavoitettavia ilmaistapahtumia ja -toimintaa, kuten rytmi- ja kulttuuriklubeja, joissa kuntalaisten osallisuus on ollut keskiössä.</p>
		<p>Tuodaan lisää kuvataidetta kaupunkilaisten nähtäville.</p>	<p>Ammatti- ja harrastetaiteilijoiden taidenäyttelyitä on järjestetty kaupungin eri tiloissa Ruutikellarissa ja kirjastoissa.</p> <p>Paikallisia taitelijoita on tuettu tilajärjestelyin. Näyttelyt ovat olleet kävijöille maksuttomia.</p>

			<p>Lahjoituksena saatu Oiva Toikan -lasilintukokoelma sijoitettiin pääkirjaston Kaspersaliin kuntalaisten vapaasti nähtäville.</p> <p>Muraalihanke on edennyt. Tavoitteena on julkaista murali eli seinämaalaukset Valojen yössä 2020. Teemana on lapset, kasvu ja oppiminen. Projekti on kuntalaisia osallistava.</p>
Liikuntapalveluiden monipuolistaminen henkisen hyvinvoinnin edistäjänä	Yhdistetään liikuntapalveluja kulttuuripalveluiden kanssa.		Yhteisiä tapahtumia ja liikkuvia palveluja on toteutettu yhteistyössä eri toimijoiden kanssa Kylät lentoon-tapahtumissa eri puolilla Haminaa. Yhteistyö on lisääntynyt vuoden aikana.
	Rakennetaan liikkujan polku varhaiskasvatuksesta aikuisuuteen.		Liikkujan polun rakentaminen on käynnissä. Yhteistyötä tehdään kaupungin eri toimijoiden, Kymsoten, yhdistysten ja urheiluseurojen kanssa.
	Rakennetaan kumppanitoimintaa yhteistyötahojen kanssa liikuntapalveluiden tuottamista varten.		<p>Kumppanuustoimintaa on vahvistettu eri toimijoiden kanssa. Yhdistykset ovat aktivoituneet liikuntatiimin tuella järjestämään toimintaa ja tapahtumia.</p> <p>Ostopalvelu ja kumppanuussopimuksia on tehty toiminnan toteuttamiseksi.</p> <p>Avustusten jakoperiaatteiden ja palkitsemiskäytäntöjen uudistaminen ja yhtenäistäminen on edennyt. Uudet avustuskriteerit on vahvistettu valiokunnassa.</p>
Arviointi:	<p>Tavoitteiden mukaiset toimenpiteet on käynnistetty vuoden 2019 aikana. Toiminnassa ja sen kehittämisessä on pyritty organisaatorajat ylittävään yhteistyöhön sekä kaupunkiorganisaation että kumppaneiden kanssa. Yhteisiä tavoitteita ja vastuunjakoja on selkeytetty eri toimijoiden välillä. Työskentely kumppanuusyhteistyön rakentamiseksi jatkuu edelleen.</p> <p>Kumppanuus- ja osallisuusohjelmaa on työstetty yhteistyössä eri toimijoiden kanssa vuoden 2019 aikana. Kuntalaisosallisuutta on tarve vahvistaa edelleen ja rakentaa toimintatavat osallisuuden edistämiseksi. Teema on nostettu keskiöön vuoden 2020 tavoitteissa.</p> <p>Sähköisen hyvinvointikertomuksen indikaattorit on vahvistettu. Alueellinen hyvinvointikertomustyö on aloitettu lähikuntien kanssa.</p>		

Tuloslaskelma

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
430 Hyvinvoinnin edistäminen						
Toimintatulot	341 208	220 300	0	220 300	293 394	73 094
Myyntituotot	61 697	58 800		58 800	75 964	17 164
Maksutuotot	396				333	333
Tuet ja avustukset	103 823	7 000		7 000	33 664	26 664
Muut toimintatuotot	175 292	154 500		154 500	183 433	28 933
Toimintamenot	-2 780 474	-2 732 000	-70 200	-2 802 200	-2 777 902	24 298
Henkilöstömenot	-1 410 859	-1 077 100	-70 200	-1 147 300	-1 245 302	-98 002
Palvelujen ostot	-566 765	-586 500		-586 500	-550 506	35 994
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-224 856	-232 700		-232 700	-252 386	-19 686
Avustukset	-258 107	-270 000		-270 000	-207 528	62 472
Muut toimintamenot	-319 887	-565 700		-565 700	-522 179	43 521
Toimintakate	-2 439 266	-2 511 700	-70 200	-2 581 900	-2 484 508	97 392
Toimintakate €/asukas	-120,24	-124,89	-3,49	-128,38	-123,54	
Kustannuslaskennalliset erät						
Vyörytyserät	262 165	-158 200		-158 200	-176 072	-17 872
Suunnitelmapoistot	-33 364	-26 100		-26 100	-26 140	-40
Yhteensä	-2 210 465	-2 696 000	-70 200	-2 766 200	-2 686 720	79 480

Talousarvion toteutuminen

Talousarviomuutoksina on käsitelty henkilöstömenojen määrärahojen siirto kasvat- ja koulutuspalveluiden tulosalueelta kahden henkilön osalta organisaatiouudistuksen vuoksi.

Myyntituottojen toteutumiseen budjetoitua suurempana vaikuttivat mm. oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvaukset kirjasto- ja liikuntapalveluissa sekä kirjastoautoyhteistyö Miehikkälän ja Virolahden kanssa.

Työllistämistukea maksettiin enemmän. Työllistämistuella palkattuja henkilöitä oli mm. viestinnässä, kulttuuri- ja liikuntapalveluissa. Tämä näkyy myös henkilöstömenojen lisäyksenä.

Muissa toimintatuotoissa mm. pääsymaksutuloja kertyi arvioitua enemmän.

Tulosalueen henkilöstömenot toteutuivat budjetoitua suurempana. Ylityksiä muodostui erityisesti viestinnän ja liikunta- ja kulttuuripalveluiden osalta. Määräaikaisen henkilöstön tarve ja sijaisjärjestelyt ovat nostaneet palkkamenoja.

Palvelujen ostoissa kirjastopalveluille muodostui alituk- sia. Kirjastojen asiakaspalvelutiskien uudistustyö ei valmistunut vuoden 2019 aikana. ICT-palvelut toteutuivat budjetoitua pienempänä. Tarvikeostot ylittyivät viestinnän kustannuspaikalta ja tulosalueen vuokramenot toteutuivat pienempänä.

Kaupunki on maksanut avustuksia budjetoitua vähemmän.

Oiva Toikan -lasilintukokoelma sijoittaminen pääkirjaston Kaspersaliin toteutettiin loppuvuodesta.

Tulosalueen tulot toteutuivat 73.000 euroa myönteisempänä ja menot alittuivat 24.000 eurolla.

Toimintakate toteutui arvioitua parempana 97.000 euroa.

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
HYVINVOIVA HAMINALAINEN YHTEENSÄ						
Toimintatulot	2 204 944	1 841 000	0	1 841 000	2 005 359	164 359
Myyntituotot	381 118	313 000	0	313 000	452 583	139 583
Maksutuotot	957 457	985 700	0	985 700	944 380	-41 320
Tuet ja avustukset	539 766	368 100	0	368 100	345 050	-23 050
Muut toimintatuotot	326 603	174 200	0	174 200	263 345	89 145
Toimintamenot	-32 277 760	-32 896 800	-227 400	-33 124 200	-33 053 012	71 188
Henkilöstömenot	-19 934 267	-20 586 500	109 000	-20 477 500	-20 858 758	-381 258
Palvelujen ostot	-5 080 470	-5 015 400	-26 000	-5 041 400	-5 102 086	-60 686
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-922 775	-877 800	0	-877 800	-883 284	-5 484
Avustukset	-1 708 799	-2 024 300	40 000	-1 984 300	-1 514 189	470 111
Muut toimintamenot	-4 631 449	-4 392 800	-350 400	-4 743 200	-4 694 696	48 504
Toimintakate	-30 072 816	-31 055 800	-227 400	-31 283 200	-31 047 653	235 547
Toimintakate €/asukas	-1482,44	-1544,22	-11,31	-1555,53	-1 543,81	
Kustannuslaskennalliset erät						
Vyörytys erät	-955 310	-1 909 300	0	-1 909 300	-2 082 107	-172 807
Suunnitelmapoistot	-179 919	-191 500	0	-191 500	-225 220	-33 720
Yhteensä	-31 208 045	-33 156 600	-227 400	-33 384 000	-33 354 979	29 021

Vetovoimainen Hamina palvelualue

Toimielin	KILPAILUKYKYVALIOKUNTA
Tulosalue	Elinkeino- ja vetovoimapalvelut
Tulosityksiköt	Elinkeinopalvelut, Maaseutupalvelut ja Vetovoimapalvelut
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuuhenkilö	Muutosjohtaja
Tehtävä	Elinkeinoelämän kehityshankkeiden tukeminen ja toimivien ratkaisujen etsiminen kumppanuuksien ja seutuyhteistyön avulla.
	Tavoitteena on luoda menestymisedellytyksiä paikkakunnalla jo oleville ja sinne aikoville yrityksille.
	Uusien työpaikkojen syntymiseen panostetaan voimakkaasti markkinointiin. Luodaan mahdollisimman hyvät edellytykset ja valmiudet monipuolisen tonttitarjonnan aikaansaamiseksi onnistuneen maankäytön ja ajan tasaisen kaavoituksen avulla.
	Kaupunkilaisille ja vierailijoille järjestetään monipuolista kulttuuri- ja tapahtumatarjontaa sekä hyvät puitteet urheilun, liikunnan ja vapaa-ajan viettoon.

Sitovat tavoitteet

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 31.12.
Viihtyisä ja turvallinen elin- ja kaupunkiympäristö	Tervasaaren alueen toteuttaminen ja monipuolisten asumismahdollisuuksien tarjoaminen.	Asuinkorttelien 83 ja 84 tonteista on varattu 2 kpl 30.6.2019 mennessä.	Tonttivarauksia ei ole tehty.	Kaksi tonttia suunniteluvarauksessa.
		Yksityisen päiväkodin rakentaminen on alkanut 31.5.2019 mennessä.	Investointipäätös on tehty 30.6.2018.	Uusi yksityinen päiväkoti on aloittanut toimintansa elokuussa.
	Perustetaan 3-vuotinen Tervasaari projekti, joka aloittaa 1.1.2019	Projekti aloittanut 1.1.2019.	Projektihenkilöä ei ole nimetty.	Projekti on käynnistynyt. Kehitysjohtaja vastaa projektista.
	Keskustan kehittämiseen liittyvän tapahtuma -areenan laajentaminen urheilukentän, vallikentän ja Bastionin väliselle alueelle	Yleissuunnitelma on hyväksytty kaupunginhallituksessa 30.6.2019.	Yleissuunnitelmaa ei ole.	Projekti on käynnissä. Yleissuunnitelman laatimisesta vastaa muutosjohtaja.
Arviointi:	Tervasaaren toteuttaminen on alkanut yleisten alueiden rakentamisella. Oolannipuisto ja laiturialueen uudistaminen tuovat uuden viihtyisän ilmeen Tervasaarelle ja edistävät uusien asumismahdollisuuksien käyttöönottoa.			

Tuloslaskelma

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
511 Elinkeino- ja vetovoimapalvelut						
Toimintatulot	1 445 080	953 900	-208 000	745 900	796 061	50 161
Myyntituotot	278 098	589 500	-202 000	387 500	351 784	-35 716
Tuet ja avustukset	364 718	136 600	20 000	156 600	169 532	12 932
Muut toimintatuotot	802 264	227 800	-26 000	201 800	274 744	72 944
Toimintamenot	-4 437 519	-3 992 800	-35 000	-4 027 800	-4 025 882	-1 918
Henkilöstömenot	-1 219 384	-1 220 700	-2 000	-1 222 700	-1 253 319	30 619
Palvelujen ostot	-2 354 069	-2 055 900	-38 000	-2 093 900	-2 039 179	-54 721
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-106 311	-66 900		-66 900	-71 572	4 672
Avustukset	-202 989	-229 000		-229 000	-127 935	-101 065
Muut toimintamenot	-554 766	-420 300	5 000	-415 300	-533 876	118 576
Toimintakate	-2 992 439	-3 038 900	-243 000	-3 281 900	-3 229 821	-52 079
Toimintakate €/asukas	-147,51	-151,11	-12,08	-163,19	-160,60	
Kustannuslaskennalliset erät						
Vyörytyserät	-277 285	-170 800		-170 800	-212 117	41 317
Suunnitelmapoistot	-68 663	-210 100		-210 100	-67 169	-142 931
Yhteensä	-3 338 387	-3 419 800	-243 000	-3 662 800	-3 509 107	-153 693

Talousarvion toteutuminen

Talousarviomuutoksina on käsitelty vetovoimapalveluiden pääsymaksutulojen ja myyntituottojen vähentäminen 208.000 euroa.

Henkilöstömenoihin lisättiin luottamushenkilöpalkkioita 25.000 euroa ja tapahtumatuotannon ja museoiden henkilöstömenoja vähennettiin yhteensä 23.000 euroa.

Palveluiden ostoihin lisättiin joukkoliikenteelle 45.000 euroa ja vähennettiin tapahtumatuotannon ostoja 7.000 euroa ja muita toimintamenoja 5.000 euroa. Muutokset on käsitelty osavuositarkastuksissa.

BusinessMooring -työryhmä kokoontuu säännöllisesti noin kahden kuukauden välein. Työryhmän tärkein tehtävä on satamasidonnaisten työpaikkojen luominen HaminaKotka Sataman alueille. Työryhmään kuuluvat edustajat Haminan ja Kotkan kaupungeista, vesi- ja energia-alan toimijoista, Kymenlaakson Liitosta ja Cursor Oy:stä. Vuoden 2019 aikana eniten kysyntää on ollut akkuteollisuuden keskittyvistä hankkeista sekä erityyppisistä data-centereistä.

Ohjaamohanke on ESR rahoitteinen yhteishanke Ekamin kanssa. Hankkeen avulla on saatu matalan kynnyksen nuorten palvelut helposti saavutettaviksi. Nuorten työttömyysluvut heilahtelevat kausiluonteisesti. Tämä näkyy erityisesti työttömien määrien nousuna kesä-heinäkuussa sekä joulukuussa. Nuorten kesätyöllistäminen on toteutettu kaupungin oman kesätyöpaikkatarjonnan, kesätyöseteleiden ja yritysseteleiden avulla. Kesällä 2019 tarjottiin kesätyö 319 nuorelle. Palkkatuella työllistettiin ensisijaisesti nuoria sekä pitkäaikaistyöttömiä. Yhteensä vuoden aikana työllistettiin 66 työntöntä, joista 25-vuotiaita tai nuorempia oli 18. Pitkäaikaistyöttömien määrä Haminaassa on vähentynyt 14,4%. Yhdistyksille työllistämisen tueksi on tarjolla tilapäislaina sekä kuntalaisä valtion palkkatuen rinnalla. Työttömien opintoseteleiden jako on hajautettu asiakaslähtöisesti TE-palveluiden eri toimipisteisiin. Uusi työllistämismalli on saatu pilotoituvaiheeseen.

Hamina Tattoo -tapahtuman lipunmyynti alkoi vilkkaana ja lippujen kysyntä on ylittänyt aiemmat vuodet. Ensimmäistä kertaa järjestetyssä Miekat, muurit, musketit -historiatapahtumassa kävi noin 11 000 henkeä.

Kaupunginmuseo oli suljettuna 12.8. alkaen perusnäytellyydistuksen vuoksi. Museoiden maksavien kävijöiden määrä lisääntyi edellisestä vuodesta.

Haminan uuden kaupunginosan, Tervasaaren toteuttaminen eteni, ensimmäinen rakennushanke lähti liikkeelle yksityisen päiväkodin rakentamisella. 60-paikkainen päiväkoti valmistuu syksyllä 2019. Tervasaaren yleisten alueiden, kuten puiston, uimarannan, katujen, laitureiden ja rantapromenadien rakentaminen tehdään etupainotteisena.

Lippumaailma-hankkeeseen liittyvä 100 metriä korkea, teräksinen lipputanko sijoitettiin Sibeliuskadun kentän alueelle. Tanko sai pysyvän rakennusvalvontaviranomaisen 18.12.2019 myöntämän pysyvän luvan.

Vuoden 2019 aikana eniten kysyntää on ollut akkuteollisuuden keskittyvistä hankkeista sekä erityyppisistä data-centereistä.

Maaseutupalvelut on nostanut maaseutupalvelua, maaseutua sekä alueen yrityksiä esille ja kuntalaisten tietoisuuteen teemalla: Rohkeasti ja intohimolla. Maaseutupalvelut työskentelevät tiiviisti koko kaupungin elinvoiman eteen.

Maaseutupalveluiden käsittelemien tukihakemusten määrä on pysynyt ennallaan ja käsittely on tehty annetuissa aikaikkunoissa.

Toimielin	KILPAILUKYKYVALIOKUNTA
Tulosalue	Kaupunkisuunnittelu
Tulosyksiköt	Kaavoitus ja Maankäyttö
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuuhenkilö	Muutosjohtaja

Tehtävä Kaupunkiseutua suunnitellaan toimivaksi, viihtyisäksi ja ekotaloudellisesti kestäväksi. Huolehditaan kaupungin maapolitiikan valmistelusta, kaavoituksesta, tonttitarjonnasta, kiinteistönmuodostuksesta sekä mittaus- ja kartastopalveluista.

Sitovat tavoitteet

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 31.12.
Kestävä talous ja omaisuuden hallinta	Kaupunkisuunnittelun toimintakate vahvistuu vuokratuottojen ja tonttien myyntivoittojen kautta. Tavoite 0,1 M€:n parannus.	Toimintakate M€	6,3	6,3
Arviointi:		Toimintakatteen kehityksessä ei poikkeamia.		

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 31.12.
Elinkeinoelämän toimintaedellytysten ja maaseudun elinvoiman vahvistaminen	Satamasidonnaista teollisuusaluetta kehitetään Hillonlahden pohjoispuolisella alueella maanhankinnan keinoin. Alueen maanhankinta toteutunut 100 % tai lunastuslupa haettu	Maanhankinnan toteutuma (%-osuus pinta-alasta) / lunastusluvan hakuvaihe	77 %	80,3 %
Arviointi:		Maanhankinta vapaaehtoisin menettelyin eteni loppuvuodesta hyvin. Toteumaprosentin matala nousu selittyy sillä, että alueella on paljon isoja yhteisiä alueita, joiden kaikkia osuuksia ei ole vielä saatu hankittua kaupungille. Lisäksi kaupunginhallitus päätti joulukuussa, että MRL:n mukainen lunastustoimitus voidaan käynnistää maanhankinnan saattamiseksi loppuun. Maanomistajia on informoitu kirjeitse lunastusprosessin käynnistämisestä.		

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 31.12.
Viihtyisä ja turvallinen elin- ja kaupunkiympäristö	Liittyminen Elävät Kaupunkikeskustat -yhdistykseen 31.12.2019 mennessä	Liittymisajankohta	Haminan kaupunki ei ole yhdistyksen jäsen	Haminan kaupunki on liittynyt EKK:n jäseneksi.
	Kaupunkirantojen yleissuunnitelma kaupunginvaltuuston hyväksymiskäsittelyyn 31.12.2019 mennessä.	Kaupunginvaltuuston hyväksymiskäsittelyn ajankohta	Periaatteet hyväksytty vuonna 2017	Ei toteutunut
Arviointi:		Haminan kaupunki on hyväksytty Elävät Kaupunkikeskustat -yhdistyksen jäseneksi kesällä 2019.		

Kaupunkirantojen yleissuunnitelman valmistelu etenee. Suunnitelman edellyttämä luontoselvityksen päivitys, sisältäen Natura-vaikutusten arvioinnin, viivästyi ja valmistui vasta tammikuussa 2020. Myös se, ettei kaavoittajan rekrytointi vuoden 2019 aikana onnistunut ja tästä johtunut henkilöstöressivaje on vaikuttanut yleissuunnitelman etenemiseen.

Tuloslaskelma

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
515 Kaupunkisuunnittelu						
Toimintatulot	7 416 874	7 064 500	177 000	7 241 500	7 455 603	214 103
Myyntituotot	347 012	413 000		413 000	264 830	-148 170
Maksutuotot	51 017	35 000		35 000	53 344	18 344
Tuet ja avustukset	5 731				3 186	3 186
Muut toimintatuotot	6 984 915	6 600 000	177 000	6 777 000	7 096 912	319 912
Valmistus omaan käyttöön	28 199	16 500		16 500	37 331	20 831
Toimintamenot	-1 059 140	-1 135 500	0	-1 135 500	-1 106 978	-28 522
Henkilöstömenot	-802 514	-749 200		-749 200	-660 198	-89 002
Palvelujen ostot	-140 213	-338 700		-338 700	-355 966	17 266
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-37 947	-15 100		-15 100	-19 953	4 853
Muut toimintamenot	-78 466	-32 500		-32 500	-70 860	38 360
Toimintakate	6 357 734	5 929 000	177 000	6 106 000	6 348 625	242 625
Toimintakate €/asukas	313,41	294,81	8,80	303,61	315,68	
Kustannuslaskennalliset erät						
Vyörytyserät	-82 453	-101 200		-101 200	-99 785	-1 415
Suunnitelmapoistot	-715 433	-636 900		-636 900	-636 890	-10
Yhteensä	5 559 848	5 190 900	177 000	5 367 900	5 611 950	244 050

Talousarvion toteutuminen

Talousarviomuutoksena on lisätty toimintatuloja 60.000 euroa, koska maanhankinta on toteutunut arvioitua paremmin. Toimintatuloja kasvatti myös kiinteistökaupan purkamisesta saatu korvaus 117.600 euroa.

Asuntotonttien luovutus oli edelleen hiljaista, mutta teollisuustonttien kysyntä vilkasta. Suurin yksittäinen teollisuustontin luovutus oli 175.000 euroa.

Kaavoittajan virkaa ei saatu täytettyä vuoden 2019 aikana, joten tähän varatut henkilöstömenot jäivät toteutumatta.

Toimielin
Tulosalue
 Tulosyksiköt
 Talousarvion sitovuus
 Vastuuhenkilö

KAUPUNKIKEHITYSVALIOKUNTA
Kaupunkikehityspalvelut
 Tilapalvelut, Aluepalvelut, Ruoka- ja puhtauspalvelut
 Toimintakate
 Ympäristöpäällikkö

Tehtävä

Kaupungin toimitiloista ja yleisistä alueista huolehtiminen asiakaslähtöisesti, laadukkaasti ja kustannustehokkaasti, huomioiden myös kaupunkiympäristön turvallisuus, viihtyisyyden ylläpito ja kehittäminen.

Kaupungin palvelualueilla on käyttötarpeen ja taloudellisten resurssien mukaiset toimitilat.

Infrastruktuurin ja kiinteistöomaisuuden arvon säilyttäminen.

Tuottaa kaupungin eri tilaajille tukipalveluja, joilla täydennetään tilaajien kasvatuksellisia, terveydellisiä ja elämyksellisiä tavoitteita. Aktiivisen toiminnan sekä ammattitaitoisten ja kehityshaluisten moniosaajien avulla huomioidaan asiakastytyväisyys, taloudellisuus ja henkilöstön hyvinvointi.

Sitovat tavoitteet

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 31.12.
Kestävä talous ja omaisuuden hallinta	Sote-kiinteistöjen myynti	Päätös myynnistä (kaupunginvaltuusto helmikuu 2019)	Ei ole myyty	Ei ole myyty
	Korjausvelan päivittäminen	Korjausvelka määrätty 30.9.2019	18,9	15,9 (poistettu mm. alaskirjatut kohteet)
	Sisäisen vuokran määrittäminen	Uudet sisäiset vuokrat otetaan käyttöön 30.4.2019.	Vuokrien määrittäminen on käynnissä	Uudet vuokrat otettiin käyttöön 1.1.2020 alkaen.
Arviointi:	<p>Sote-kiinteistöjen myynnistä ei ole tehty päätöksiä. Korjausvelka vastaa Haminan kaupungin tämän hetkistä tilannetta.</p> <p>Kaupunginhallitus hyväksyi 18.3.2019 kiinteistöohjelman, jossa sisäisen vuokran laskentaperiaatteet on päivitetty kattamaan maanvuokran, pääomavuokran ja ylläpitovuokran. Uudet vuokrat otettiin käyttöön 1.1.2020 alkaen.</p>			

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 31.12.
Viihtyisä ja turvallinen elin- ja kaupunkiympäristö	Tervasaaren uuden merellisen alueen yleisten alueiden toteuttaminen.	Oolanninpuisto valmistuu vuonna 2019.	Pohjoisosa valmis, lampi valmis, taksauksia tehty	Vesiaihetta, kivimuurreja, istutuksien pohjia sekä rinnettä on tehty. Tavoitetta veden kiertämisestä syksyllä 2019 ei ehditty toteuttaa.
		Uimaranta otetaan käyttöön vuonna 2020.	Suunnittelu aloitettu	Suunnittelu vesilain mukaista lupahakemusta varten on valmis ja lupahakemus on toimitettu. Toteutus tulevana vuosina.

		Laiturin uusiminen 2019–2022.	Kilpailutus tehty	Laiturin ensimmäinen osa on valmis. Seuraavan osan rakennussuunnittelu on käynnissä.
	Keskustan kehittämiseen liittyvän Kesäpuiston uudistaminen.	Yleissuunnitelma on hyväksytty 30.4.2019 Toteuttaminen alkaa 30.9.2019.	Suunnittelua ei ole aloitettu	Kesäpuisto toteutetaan osallistavan budjetoinnin keinoin. Tilaisuudet alkaa keväällä 2020.
Arviointi:		Työt etenevät pääsääntöisesti tavoitteiden mukaisesti. Kesäpuiston suunnittelu toteutetaan ensimmäisenä pilottina Haminaassa osallistavan budjetoinnin keinoin. Taustaselvityksiä on tehty.		

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 31.12.
Uudistumiskykyinen ja osaava henkilöstö	Osaamis- ja koulutustarpeiden säännöllinen seuranta, painopiste palveluosaamisen vahvistamisessa. Järjestään palvelumuotoiluun liittyvää koulutusta.	Toteutuneet koulutuspäivät/hlö (tavoite 3 pv/hlö)	1,25 pv/hlö	0,33 pv / hlö
Arviointi:		Palvelumuotoilun koulutus siirrettiin vuodelle 2020.		

Tuloslaskelma

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
520 Kaupunkikehityspalvelut						
Toimintatulot	19 163 767	16 578 900	387 400	16 966 300	18 133 363	1 167 063
Myyntituotot	7 301 843	6 252 200	26 000	6 278 200	6 953 235	675 035
Maksutuotot	91 527	15 000		15 000	54 915	39 915
Tuet ja avustukset	154 279	157 500		157 500	177 702	20 202
Muut toimintatuotot	11 320 477	9 982 200	361 400	10 343 600	10 672 480	328 880
Valmistus omaan käyttöön	295 641	172 000		172 000	275 031	103 031
Toimintamenot	-21 959 731	-20 614 300	145 000	-20 469 300	-21 564 846	1 095 546
Henkilöstömenot	-7 719 550	-7 597 900	75 000	-7 522 900	-7 624 218	101 318
Palvelujen ostot	-5 113 195	-4 453 100	5 000	-4 448 100	-5 351 719	903 619
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 762 973	-4 980 200	45 000	-4 935 200	-4 888 881	-46 319
Avustukset	-192 048	-215 000		-215 000	-151 077	-63 923
Muut toimintamenot	-4 171 965	-3 368 100	20 000	-3 348 100	-3 548 952	200 852
Toimintakate	-2 795 964	-4 035 400	532 400	-3 503 000	-3 431 483	-71 517
Toimintakate €/asukas	-137,83	-200,66	26,47	-174,18	-170,63	
Kustannuslaskennalliset erät						
Vyörytyserät	-480 322	-584 600		-584 600	-554 484	30 116
Suunnitelmapoistot	-5 607 645	-6 516 300	-985 000	-7 501 300	-7 906 158	-404 858
Yhteensä	-8 883 931	-11 136 300	-452 600	-11 588 900	-11 892 124	303 224

Talousarvion toteutuminen

Talousarviomuutoksena tuloihin on lisätty Pappilansalmen esikoulun sisäisiä ravitsemuspalveluja 26.000 euroa ja sisäisiä vuokratuloja 361.400 euroa.

Henkilöstömenoja on vähennetty 75.000 euroa, palvelujen ostoja 5.000 euroa, ruoka- ja puhtauspalveluiden materiaalihankintoja 30.000 euroa, aluepalveluiden sähkömenoja 15.000 euroa.

Henkilöstömenot lisääntyivät mm. pitkien sairauslomien vuoksi.

Palvelujen ostoissa ylitystä aiheutui mm. Husulan koulun purkukustannuksissa. Kustannukset eivät olleet tiedossa talousarviota laadittaessa.

Runsasluminen talvi vaikutti pihojen talvihoidon kustannuksiin ja kiinteistöjen kattolomia jouduttiin poistamaan tavallista useammin.

Kiinteistöjen kameravalvontaa lisättiin sekä uudistettiin kiinteistöautomaatiojärjestelmiä.

Sisäilman parantamiseen liittyviä töitä tehtiin useissa kohteissa.

Liikuntapaikkojen traktorihankinta tehtiin leasing-sopimuksella ja näin investointimenoissa säästettiin 20.000 euroa.

Toimielin	LUPAVALIOKUNTA
Tulosalue	Ympäristön ja rakentamisen valvonta
Tulosyksiköt	Ympäristötoimi, Rakennusvalvonta
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuhenkilö	Ympäristöpäällikkö
Tehtävä	Seudullisen ympäristön- ja terveydensuojelun edistäminen ja valvonta sekä elintarvikevalvonta ja eläinlääkintähuolto. Kaavoituksen toteutumisen valvonta sekä ympäristöön sopeutuvan, laadukkaan rakentamisen edistäminen Haminassa.

Sitovat tavoitteet

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 31.12.
Ekologinen Hamina	Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman laatiminen (Viihtyisä ympäristö -proessin tavoite)	Ohjelma laadittu 2019 aikana	Ohjelmaa ei ole laadittu	Perustietojen keruu on tehty. Ohjelmaluonnoksen tavoitteista on toteutettu kaupunkipyörät.
Arviointi:		Tehtiin kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmää varten taustaselvitys sekä ohjelman työsuunnitelma. Valmisteltiin ohjelman tekoa varten avustushakemus valtion liikkumisen ohjauksen alkuvuoden 2020 avustushakuun. Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma valmistuu vuoden 2020 aikana ja sen mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen voidaan aloittaa vuonna 2021.		

Tuloslaskelma

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
540 Ympäristön ja rakentamisen valvonta						
Toimintatulot	679 385	439 000	55 000	494 000	612 514	118 514
Myyntituotot	511 820	319 000		319 000	379 094	60 094
Maksutuotot	163 376	120 000	55 000	175 000	221 372	46 372
Valmistus omaan käyttöön	4 189				12 048	12 048
Toimintamenot	-1 075 739	-1 065 800	0	-1 065 800	-1 039 658	-26 142
Henkilöstömenot	-913 716	-868 400		-868 400	-874 726	6 326
Palvelujen ostot	-108 611	-146 700		-146 700	-115 424	-31 276
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-16 913	-14 700		-14 700	-12 282	-2 418
Muut toimintamenot	-36 499	-36 000		-36 000	-37 226	1 226
Toimintakate	-396 354	-626 800	55 000	-571 800	-427 144	-144 656
Toimintakate €/asukas	-19,54	-31,17	2,73	-28,43	-21,24	
Kustannuslaskennalliset erät						
Vyörytyserät	-91 353	-95 100		-95 100	-95 553	453
Suunnitelmapoistot	-2 767	-1 900		-1 900	-1 937	37
Yhteensä	-490 474	-723 800	55 000	-668 800	-524 634	145 146

Talousarvion toteutuminen

Talousarviomuutoksena lisättiin osavuositarkastuksen yhteydessä lupamaksutuottoja 55.000 euroa.

Ympäristönsuojeluun ja eläinsuojeluvantaan saatiin lisäresurssia.

Ekologinen Hamina strategisen tavoitteen toteuttamishjelma hyväksyttiin Hinku-työryhmässä. Rakennusvalvonnan henkilöresurssit ovat olleet edelleen tiukalla.

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
VETOVOIMAINEN HAMINA YHTEENSÄ						
Toimintatulot	28 699 375	25 036 300	411 400	25 447 700	26 997 540	1 549 840
Myyntituotot	8 438 773	7 573 700	-176 000	7 397 700	7 948 943	551 243
Maksutuotot	305 920	170 000	55 000	225 000	329 631	104 631
Tuet ja avustukset	518 997	294 100	20 000	314 100	350 420	36 320
Muut toimintatuotot	19 107 656	16 810 000	512 400	17 322 400	18 044 136	721 736
Valmistus omaan käyttöön	328 029	188 500	0	188 500	324 410	135 910
Toimintamenot	-28 532 129	-26 808 400	110 000	-26 698 400	-27 737 363	1 038 963
Henkilöstömenot	-10 655 164	-10 436 200	73 000	-10 363 200	-10 412 461	49 261
Palvelujen ostot	-7 716 088	-6 994 400	-33 000	-7 027 400	-7 862 288	834 888
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 924 144	-5 076 900	45 000	-5 031 900	-4 992 688	-39 212
Avustukset	-395 037	-444 000	0	-444 000	-279 012	-164 988
Muut toimintamenot	-4 841 696	-3 856 900	25 000	-3 831 900	-4 190 914	359 014
Toimintakate	167 246	-1 772 100	521 400	-1 250 700	-739 823	-510 877
Toimintakate €/asukas	8,24	-88,12	25,93	-62,19	-36,79	
Kustannuslaskennalliset erät						
Vyörytyserät	-907 602	-951 700	0	-951 700	-961 939	-10 239
Suunnitelmapoistot	-6 392 864	-7 365 200	-985 000	-8 350 200	-8 612 154	-261 954
Yhteensä	-7 133 220	-10 089 000	-463 600	-10 552 600	-10 313 916	-238 684

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ						
Toimintatulot	38 578 768	27 175 800	481 400	27 657 200	29 529 081	1 871 881
Myyntituotot	10 039 098	7 944 200	-176 000	7 768 200	8 481 696	713 496
Maksutuotot	6 788 339	1 155 700	55 000	1 210 700	1 272 067	61 367
Tuet ja avustukset	1 836 114	886 200	90 000	976 200	1 034 066	57 866
Muut toimintatuotot	19 587 188	17 001 200	512 400	17 513 600	18 416 842	903 242
Valmistus omaan käyttöön	328 029	188 500		188 500	324 410	135 910
Toimintamenot	-152 941 855	-143 841 900	-3 056 400	-146 898 300	-148 055 770	1 157 470
Henkilöstömenot	-57 962 922	-34 431 900	193 000	-34 238 900	-34 638 320	-399 420
Palvelujen ostot	-66 221 099	-92 028 600	-3 009 000	-95 037 600	-96 191 310	-1 153 710
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 579 704	-5 991 900	45 000	-5 946 900	-5 910 176	36 724
Avustukset	-8 714 569	-2 742 300	40 000	-2 702 300	-1 988 269	714 031
Muut toimintamenot	-11 463 561	-8 647 200	-325 400	-8 972 600	-9 327 695	-355 095
Toimintakate	-114 363 087	-116 666 100	-2 575 000	-119 241 100	-118 526 689	-714 411
Toimintakate €/asukas	-5637,54	-5801,11	-128,04	-5929,15	-5 893,62	
Kustannuslaskennalliset erät						
Vyörytyserät	-43 826	0	0	0	0	0
Suunnitelmapoistot	-6 816 289	-7 675 000	-985 000	-8 660 000	-9 042 477	382 477
Yhteensä	-121 223 202	-124 341 100	-3 560 000	-127 901 100	-127 569 166	331 934

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	17 536 900	94 000	17 630 900	18 739 028	1 108 128
Myyntitulot	4 280 000	-202 000	4 078 000	4 217 284	139 284
Maksutulot	1 155 700	55 000	1 210 700	1 271 372	60 672
Tuet ja avustukset	886 200	90 000	976 200	1 034 066	57 866
Muut toimintatulot	11 215 000	151 000	11 366 000	12 216 306	850 306
Valmistus omaan käyttöön	188 500		188 500	324 410	135 910
Toimintamenot	-134 391 500	-2 669 000	-137 060 500	-137 590 127	-529 627
Henkilöstömenot	-34 431 900	193 000	-34 238 900	-34 638 320	-399 420
Palkat ja palkkiot	-26 296 700	154 300	-26 142 400	-26 541 523	-399 123
Henkilösivukulut	-8 135 200	38 700	-8 096 500	-8 096 796	-296
Eläkekulut	-7 091 100	33 100	-7 058 000	-7 109 019	-51 019
Muut henkilösivukulut	-1 044 100	5 600	-1 038 500	-987 777	50 723
Palvelujen ostot	-88 364 400	-2 983 000	-91 347 400	-91 849 062	-501 662
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 991 900	45 000	-5 946 900	-5 880 986	65 914
Avustukset	-2 742 300	40 000	-2 702 300	-2 023 269	679 031
Muut toimintakulut	-2 861 000	36 000	-2 825 000	-3 198 490	-373 490
Toimintakate	-116 666 100	-2 575 000	-119 241 100	-118 526 689	714 411
Verotulot	85 832 000	-532 000	85 300 000	85 455 259	155 259
Valtionosuudet	37 200 000	885 300	38 085 300	38 152 873	67 573
Rahoitustulot ja -menot	2 320 000	300 000	2 620 000	2 719 215	99 215
Korkotulot	571 000		571 000	582 712	11 712
Muut rahoitustulot	2 660 000		2 660 000	2 728 682	68 682
Korkomenot	-900 000	300 000	-600 000	-584 497	15 503
Muut rahoitusmenot	-11 000		-11 000	-7 682	3 318
Vuosikate	8 685 900	-1 921 700	6 764 200	7 800 657	1 036 457
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 675 000	-985 000	-8 660 000	-6 964 886	1 695 114
Arvonalentumiset				-2 077 590	-2 077 590
Satunnaiset erät					
Satunnaiset menot					
Tilikauden tulos	1 010 900	-2 906 700	-1 895 800	-1 241 819	653 981
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)					
Tilikauden yli-/alijäämä	1 010 900	-2 906 700	-1 895 800	-1 241 819	653 981

Verotulojen erittely

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	72 729 000	-532 000	72 197 000	71 245 873	-951 127
Osuus yhteisöveron tuotoista	6 103 000		6 103 000	7 415 597	1 312 597
Kiinteistövero	7 000 000		7 000 000	6 793 789	-206 211
Verotulot yhteensä	85 832 000	-532 000	85 300 000	85 455 259	155 259

Verovuosi	Tulovero- prosentti	Verotettava tulo milj. eur	Muutos
2005	18,00	286	1,7 %
2006	19,00	298	4,1 %
2007	19,00	317	6,3 %
2008	19,50	331	4,4 %
2009	20,00	323	-2,4 %
2010	20,00	325	0,5 %
2011	20,00	340	4,6 %
2012	20,50	344	1,2 %
2013	20,50	351	2,2 %
2014	21,00	358	1,9 %
2015	21,00	356	-0,5 %
2016	21,00	357	0,3 %
2017	21,00	352	-1,4 %
2018	21,00	363	3,1 %

Kiinteistöveroprosentit

- yleinen	1,25 %
- vakituinen asuinrakennus	0,55 %
- muu asuinrakennus	1,15 %
- yleishyödyllinen yhteisö	0,00 %
- voimalaitos	2,85 %

Valtionosuuksien erittely

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Peruspalvelujen valtionosuus, ml. tasaukset	39 159 700	885 300	40 045 000	40 045 047	47
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-1 959 700		-1 959 700	-1 892 174	67 526
Valtionosuudet yhteensä	37 200 000	885 300	38 085 300	38 152 873	67 573

Investointien toteutuminen

Strategisen johtamisen investoinnit

Tulosalue
Toimielin
Vastuuhenkilö

Strateginen johtaminen
Kaupunginhallitus
Kaupunginjohtaja

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
521 Strateginen johtaminen						
Hankinnat	-113 206	-100 000		-100 000	-6 320	-93 680
Rahoitusosuudet						
Myynnit	380 200		522 000	522 000	522 573	-573
Netto	266 994	-100 000	522 000	422 000	516 253	-94 253

Tuloarvioon lisätty HaminaKotka Satama Oy:n maksama SVOP-rahaston 340.000 euron palautus.

Kymsotelle myytyjen irtaimiston tasearvo 182.573 euroa.

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
Strateginen johtaminen yhteensä						
Hankinnat	-113 206	-100 000		-100 000	-6 320	-93 680
Rahoitusosuudet						
Myynnit	380 200	0	522 000	522 000	522 573	-573
Netto	266 994	-100 000	522 000	422 000	516 253	-94 253

Hyvinvoivan haminalaisen investoinnit

Tulosalue
Toimielin
Vastuuhenkilö

Kasvatus- ja koulutuspalvelut
Kasvatus- ja koulutusvaliokunta
Muutosjohtaja

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
565 Kasvatus ja koulutus						
Hankinnat	-249 936	-350 000		-350 000	-334 873	-15 127
Rahoitusosuudet						
Myynnit						
Netto	-249 936	-350 000		-350 000	-334 873	-15 127

Investoinnit käsittivät koulujen Chromebook hankinnat. Chromebook hankintoihin liittyen on parannettu koulujen tietoliikenneyhteyksiä ja esitystekniikkaa.

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
575 Alakaupungin yhtenäiskoulun ensikertainen kalustaminen						
Hankinnat	-128 909					
Rahoitusosuudet						
Myynnit					59 771	-59 771
Netto	-128 909				59 771	-59 771

Haminan kaupunki osti koululle tietoteknisiä laitteita Data Group Kotka Konekotka Oy:lta. Laitteet on myyty 3 Step IT Oy:lle leasing-sopimuksen vuoksi.

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
Hyvinvointipalvelut yhteensä						
Hankinnat	-481 860	-350 000		-350 000	-334 873	-15 127
Rahoitusosuudet						
Myynnit					59 771	-59 771
Netto	-481 860	-350 000	0	-350 000	-275 102	-74 898

Vetovoimaisen Haminan investoinnit

Tulosalue

Toimielin
Vastuhenkilö

Elinkeino- ja vetovoimapalvelut

Kilpailukykyvaliokunta
Muutosjohtaja

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
580 Elinkeino- ja vetovoimapalvelut						
Hankinnat	-821 814	-200 000		-200 000	-131 475	-68 525
Rahoitusosuudet	-4 078				-4 078	4 078
Myynnit						
Netto	-825 892	-200 000		-200 000	-135 553	-64 447

Hankinnat käsittivät suurlipputangon asiantuntijaselvityksiä ja muita Lippumaailman menoja.

Tulosalue

Toimielin
Vastuhenkilö

Kaupunkisuunnittelu

Kilpailukykyvaliokunta
Muutosjohtaja

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
604 Maanhankinta ja tonttipalvelut						
Hankinnat	-660 099	-550 000		-550 000	-643 426	93 426
Rahoitusosuudet						
Myynnit	184 988	135 000		135 000	13 774	121 226
Netto	-475 111	-415 000		-415 000	-629 652	214 652

Maanhankinta keskeisiltä alueilta sataman läheisyydestä onnistui hyvin käytettävissä olleiden määrärahojen puitteissa.

Maanhankinnan talousarvion reilu ylitys johtuu edellä talousarvion toteutuminen -kohdassa mainitun kiinteistökaupan purkamisesta saadusta 117.600 euron korvauksesta.

Kiinteistökaupan purku tehtiin niin, että tontin omistaja myi teollisuustontin takaisin kaupungille sopimussakkoa 117.600 euroa vastaan. Kauppahinta 117.600 euroa kuitattiin sopimussakolla ja kiinteistö siirtyi kaupungin omistukseen rahaa käyttämättä.

Tulosalue
Toimielin
Vastuuhenkilö

Tilapalvelut
Kaupunkikehitysvaliokunta
Muutosjohtaja

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
610 Tilapalvelujen peruskorjaus- ja muutostyökohteet						
Hankinnat	-1 433 396	-2 190 000	-400 000	-2 590 000	-2 619 304	29 304
Rahoitusosuudet						
Myynnit		210 000		210 000	9 625	200 375
Netto	-1 433 396	-1 980 000	-400 000	-2 380 000	-2 609 679	229 679

Määrärahamuutoksena on siirretty 200.000 euroa Husulan koulun peruskorjauskustannuksia varten. Määrärahaa lisättiin Husulan koulun I. vaiheen lämpökeskuksen urakkaan 200.000 euroa.

Päätettiin purkaa koulun vanha osa sekä korjata koulun liikuntasali ja keittiö oheistiloineen. Lämpökeskus siirrettiin pihavarastoon ja uusi iv-konehuone entiseen porrashuoneeseen. Hanke valmistuu v. 2020 maaliskuussa.

Hankinnat sisältävät päiväkotien peruskorjauksia 866.000 euroa. Päiväkotien osalta suurin hanke on ollut Saviniemen päiväkodin peruskorjaus. Hanke valmistuu vuoden 2020 huhtikuussa. Muina kohteina Linnoituksen päiväkodin lattiat, Ruissalon päiväkodin ilmanvaihdon uusiminen ja Neuvottoman päiväkodin aidan uusiminen.

Uuden-Summan koulun sisäilmaongelmien lisääntyessä päätettiin aloittaa luokkakohtaisten ilmanvaihtojärjestelmien rakentaminen. Ilmanvaihtotyöt jatkuvat vielä vuoden 2020 puolelle.

Koulujen peruskorjauksiin on käytetty 630.000 euroa. Suurin hanke on ollut Husulan koulun korjaustyöt, joka ei ollut mukana talousarviota laadittaessa. Kohteelle siirrettiin alkujaan peruskorjauksen suunnitteluun varattu 200.000 euroa sekä lisättiin 200.000 euron määräraha. Husulan koulun peruskorjaushankkeesta luovuttiin.

Toimitilojen peruskorjauksiin käytettiin 1.120.000 euroa. Suurimpina kohteina oli Ruissalon kamppailukeskus, Bastionin huoltokäytävä ja terveysaseman lattiat. Loppuvuodesta kohteiksi lisättiin kaupungintalon kokoushuone 2. muuttaminen toimistotiloiksi sekä Varuskuntakerhon keittiön ja salin korjaustyöt.

Myynneissä on myytävien rakennusten tasearvot.

	Kustannusarvio	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Kustannusarviosta käytetty 31.12.
630 Uusi paloasema							
Hankinnat	-3 888 840		-1 100 000		-1 100 000	-641 129	-641 129
Rahoitusosuudet			70 000		70 000	19 200	19 200
Myynnit							0
Netto	-3 888 840		-1 030 000		-1 030 000	-621 929	-621 929

Paloaseman hanke saatiin käynnistettyä suunniteltua myöhemmin.

Hankinnat sisältävät suunnittelukustannuksia sekä urakoitsijoiden ensimmäisten maksuerien kustannuksia.

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
643 Husulan koulun peruskorjaus						
Hankinnat		-200 000	200 000			
Rahoitusosuudet						
Myynnit						
Netto		-200 000	200 000			

Husulan koulun peruskorjaushankkeesta luovuttiin. Määräraha on siirretty tilapalvelujen peruskorjaus- ja muutostyökohteiden hankeryhmälle (610) kattamaan liikuntasalin ja ruokalan korjausta.

	Kustannus- arvio	Tp 2018 ja aikaisemmat kustannukset	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Kustannusarviosta käytetty 31.12.
644 Alakaupungin yhtenäiskoulu							
Hankinnat	-10 340 000	-9 747 811				-73 064	-9 820 875
Rahoitusosuudet		790 000				60 000	850 000
Myynnit							0
Netto	-10 340 000	-8 957 811				-13 064	-8 970 875

Alakaupungin uusi koulu otettiin käyttöön vuoden 2019 alussa. Urakkasopimusten mukaan toinen pelikenttä valmistui vuoden 2019 kesällä.

Rahoitusosuuksissa on Etelä-Suomen aluehallintoviraston maksama avustus pihan liikunta- ja leikkipaikoille.

Hankinnat käsittävät kohteen rakennus-, sähkö- ja putkiurakoiden loppulaskuja.

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
Tilapalvelut yhteensä						
Hankinnat	-11 181 208	-3 490 000	-200 000	-3 690 000	-3 333 497	-356 503
Rahoitusosuudet	790 000	70 000		70 000	79 200	-9 200
Myynnit		210 000		210 000	9 625	200 375
Netto	-10 391 208	-3 210 000	-200 000	-3 410 000	-3 244 672	-165 328

Tulosalue
Toimielin
Vastuuhenkilö

Aluepalvelut
Kaupunkikehitysvaliokunta
Muutosjohtaja

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
650 Aluepalvelut						
Hankinnat	-3 431 925	-4 760 000	170 000	-4 590 000	-4 755 974	165 974
Rahoitusosuudet					50 000	-50 000
Myynnit	110 050				23 760	-23 760
Netto	-3 321 875	-4 760 000	170 000	-4 590 000	-4 682 214	92 214

Uusia asuntoalueiden katuja rakennettiin Tervasaarelle. Maariankadun ja Merikadun risteykseen toteutettiin kiertoliittymä.

Ruotsinkylässä saatiin valmiiksi vuonna 2018 kesken jääneet osa kaduista. Lisäksi saneerattiin Cygnaeuksentie välillä Savonkatu-Pohjolankatu ja rakennettiin kadun varteen jalkakäytävä ja pyörätie.

Linnoituksen kaupunginosassa saneerattiin osa Viipurinkatua, osa Kaarlonkatua pysäköintialueineen ja Laurinkadun kaiteet uusittiin. Fredrikinkadun pinnoite uusittiin kesäpuiston kohdalta, Kaivokadun pintakuivatusta parannettiin ja pinnoite uusittiin kauppatorin kohdalta sekä rakennettiin Puistokadun-Kaivokadun risteys korotettuna. Teollisuusalueiden katukohteita ei ollut.

Katuja päällystettiin mm. Tallinmäen, Pitäjänsaaren, Poitsilan ja Linnoituksen kaupunginosissa. Kekkonenkadun-Sibeliuskadun-Merikadun ja Salmenvirrantien-Vanhan Viipurintien valaisimet uusittiin. Tervasaaren satamalaiturin vaihe I valmistui.

Oolanninpuiston rakentaminen jatkui mm. graniittisten tukimuurien, kivirappusten ja vesirakenteiden altaiden asentamisella sekä istutusten kasvualustojen rakentamisella.

Meltin koirapuisto ja Tompurinmäen Unelmien leikkipaikka valmistuivat.

Ruissalon entisen uimahallin tiloihin valmistui kuntosali ja kampaailukeskus. Ruissalon pallokentän vanha pinnoite korvattiin uudella ja välttämättömänä lisähankintana rakennettiin ympärysaita. Simonkadun ratsastus/koirakentän aita uusittiin. Rauhankadun tenniskentän aita korjattiin. Useassa katujen saneerauskohteessa urakkahinta ylitti selkeästi konsultin laatiman kustannusarvion.

Viherpolku-Pajutie ja kiertoliittymä Sibeliuskatu-Ratapihan-
katu jouduttiin rahoituksen puuttuessa siirtämään vuodelle 2020.

Rahoitusosuuksissa on Etelä-Suomen aluehallintoviraston maksama avustus Ruissalon tekonurmikentälle.

Myynnit sisältävät urakoissa mm. kaapeliyhtiöille kaupungin kautta laskutettuja töitä.

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
Kaupunkikehitys yhteensä						
Hankinnat	-16 095 046	-9 000 000	-30 000	-9 030 000	-8 864 372	-165 628
Rahoitusosuudet	785 922	70 000		70 000	129 200	-59 200
Myynnit	295 038	345 000		345 000	47 159	297 841
Netto	-15 014 086	-8 585 000	-30 000	-8 615 000	-8 688 014	73 014

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
Investoinnit yhteensä						
Hankinnat	-16 690 112	-9 450 000	-30 000	-9 480 000	-9 205 566	-274 434
Rahoitusosuudet	785 922	70 000		70 000	129 200	-59 200
Myynnit	675 238	345 000	522 000	867 000	629 503	237 497
Netto	-15 228 951	-9 035 000	492 000	-8 543 000	-8 446 862	-96 138

Rahoitusosan toteutuminen

Verotulot

Tilivelvolliset:

Kaupunginhallitus ja talouspäällikkö

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
Verotulot						
Verotulot	81 201 970	85 832 000	-532 000	85 300 000	85 455 259	155 259
Verotulot €/asukas	4 001	4 228		4 203	4 249	

Valtionosuudet

Tilivelvolliset:

Kaupunginhallitus ja talouspäällikkö

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
Valtionosuudet						
Valtionosuudet	37 356 806	37 200 000	885 300	38 085 300	38 152 873	67 573
Valtionosuudet €/asukas	1 841	1 833		1 876	1 897	

Rahoitustuotot ja -kulut

Tilivelvolliset:

Kaupunginhallitus ja talouspäällikkö

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
Rahoitustuotot ja -kulut						
Rahoitustuotot	2 824 183	2 781 000		2 781 000	2 861 394	80 394
Rahoituskulut	-792 629	-911 000	300 000	-611 000	-592 179	18 821
Netto	2 031 554	1 870 000	300 000	2 170 000	2 269 215	99 215
Rahoitustuotot ja -kulut €/asukas	100	92		107	113	

Korvaus peruspääomasta

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
Korvaus peruspääomasta						
Korvaus peruspääomasta	450 000	450 000		450 000	450 000	
Korvaus peruspääomasta €/asukas	22	22		22	22	

Haminan Vesi -liikelaitoksen peruspääomasta perittiin euromääräinen korvaus, joka on n. 3,4 % laitoksen peruspääomasta

Antolainojen muutokset

Tilivelvolliset:

Kaupunginhallitus ja talouspäällikkö

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
Antolainojen muutokset						
Lisäykset	-157 873	-100 000	-505 900	-605 900	-583 352	-22 548
Vähennykset	268 867	400 000		400 000	336 010	63 990
Nettomuutos	110 994	300 000	-505 900	-205 900	-247 342	41 442

Yhdistyksille myönnettyjä puskurilainoja lyhennettiin 182.511 eurolla ja uusia myönnettiin 42.900 eurolla.

Kymijoen Kyläkuitu osuuskunnalle maksettiin viimeinen lainaerä 505.000 euroa

Pitkäaikaisten lainojen muutokset

Tilivelvolliset:

Kaupunginhallitus ja talouspäällikkö

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
Pitkäaik. lainojen muutokset						
Lisäykset	15 000 000	16 500 000	-900 000	15 600 000	15 600 000	
Vähennykset	-13 199 548	-16 900 000	900 000	-16 000 000	-15 935 503	-64 497
Nettomuutos	1 800 452	-400 000		-400 000	-335 503	-64 497

Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset toteutuvat 900.000 euroa alkuperäistä arviota pienempänä, koska vuoden 2018 toinen lainaerä erääntyy kerralla vuonna 2025. Lainojen lisäykseen tehdään vastaava vähennys.

RAHOITUS YHTEENSÄ

	Tp 2018	Ta 2019	Muutokset	Muutettu ta	Tp 2019	Poikkeama
Rahoitus yhteensä						
Rahoitustulot	137 101 826	143 163 000	-546 700	142 616 300	142 855 535	367 215
Rahoituskulut	-14 150 050	-17 911 000	694 100	-17 216 900	-17 111 034	-68 224
Netto	122 951 776	125 252 000	147 400	125 399 400	125 744 501	298 991

Talousarvion rahoitusosan toteutuminen

Kaupunki ilman vesiliikelaitosta	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toiminnan rahavirta	8 565 900	-1 921 700	6 644 200	7 391 175	-746 975
Vuosikate	8 685 900	-1 921 700	6 764 200	7 800 657	-1 036 457
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjaukset	-120 000		-120 000	-409 483	289 483
Investointien rahavirta	-8 915 000	322 000	-8 593 000	-8 091 739	-501 261
Investointimenot	-9 450 000	-200 000	-9 650 000	-9 205 566	-444 434
Rahoitusosuudet investointimenoihin	70 000		70 000	129 200	-59 200
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	465 000	522 000	987 000	984 627	2 373
Toiminnan ja investointien rahavirta	-349 100	-1 599 700	-1 948 800	-700 564	-1 248 236
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	300 000	-505 900	-205 900	-247 342	41 442
Antolainasaamisten lisäys	-100 000	-505 900	-605 900	-583 352	-22 548
Antolainasaamisten vähennys	400 000		400 000	336 010	63 990
Lainakannan muutokset	-400 000	0	-400 000	2 284 246	-2 684 246
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	16 500 000	-900 000	15 600 000	15 600 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-16 900 000	900 000	-16 000 000	-15 935 503	-64 497
Lyhytaikaisten lainojen muutos				2 619 749	-2 619 749
Muut maksuvalmiuden muutokset	150 000		150 000	-9 918 161	10 068 161
Vaikutus maksuvalmiuteen	-299 100	-2 105 600	-2 404 700	-8 581 821	6 177 121

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Tuloslaskelma

	1.1.–31.12.2019		1.1.–31.12.2018	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	10 038 544,82		9 055 619,83	
Maksutuotot	1 271 372,01		6 782 424,17	
Tuet ja avustukset	1 033 566,22		1 836 113,86	
Vuokratuotot	10 426 301,70		9 800 239,49	
Muut toimintatuotot	1 760 503,35	24 530 288,10	2 106 254,52	29 580 651,87
Valmistus omaan käyttöön		342 127,54		376 849,33
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-27 469 551,55		-46 821 694,43	
Henkilöstökorvaukset	383 430,29		787 176,25	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-7 246 877,43		-10 905 814,76	
Muut henkilösivukulut	-1 006 891,42		-1 621 280,69	
Palvelujen ostot	-93 085 077,03		-60 359 327,15	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 805 997,05		-9 611 645,05	
Avustukset	-2 027 669,43		-8 714 569,69	
Muut toimintakulut	-3 396 048,33	-140 654 681,95	-3 899 880,76	-141 147 036,28
Toimintakate		-115 782 266,31		-111 189 535,08
Verotulot		85 455 258,61		81 201 970,39
Valtionosuudet		38 152 873,00		37 356 806,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	582 711,58		567 066,36	
Muut rahoitustuotot	2 288 519,61		2 263 758,06	
Korkokulut	-616 200,21		-810 688,93	
Muut rahoituskulut	-8 833,62	2 246 197,36	-19 391,14	2 000 744,35
Vuosikate		10 072 062,66		9 369 985,66
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 063 289,07		-8 804 999,15	
Arvonalentumiset	-2 077 590,16	-11 140 879,23	-112 893,57	-8 917 892,72
Satunnaiset erät				
Satunnaiset kulut				
Tilikauden tulos		-1 068 816,57		452 092,94

Rahoituslaskelma

	1.1.–31.12.2019		1.1.–31.12.2018	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	10 072 062,66		9 369 985,66	
Satunnaiset erät				
Tulorahoituksen korjauserät	-409 482,60	9 662 580,06	118 333,71	9 488 319,37
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-13 085 963,17		-15 635 650,65	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	129 200,00		566 922,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	988 778,47	-11 967 984,70	739 193,85	-14 329 534,80
Toiminnan ja investointien rahavirta		-2 305 404,64		-4 841 215,43
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-584 627,00		-161 848,00	
Antolainasaamisten vähennys	336 009,73	-248 617,27	268 866,93	107 018,93
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	17 600 000,00		15 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-16 895 009,60		-14 159 054,97	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 619 749,04	3 324 739,44	-2 993 829,62	-2 152 884,59
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0,00		16 848,96	
Vaihto-omaisuuden muutos	37 691,36		55 023,25	
Saamisten muutos	2 150 201,59		-65 787,00	
Pitkäaikaisen kauppahintavelan muutos	-1 540 000,00		-740 000,00	
Korottomien velkojen muutos	-9 827 775,39	-9 352 538,70	3 139 662,40	2 405 747,61
Rahoituksen rahavirta		-6 276 416,53		359 881,95
Rahavarojen muutos		-8 581 821,17		-4 481 333,48
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	3 509 200,42		12 091 021,59	
Rahavarat 1.1.	12 091 021,59	-8 581 821,17	16 572 355,07	-4 481 333,48

Tase

VASTAAVAA	2019	2018
PYSYVÄT VASTAAVAT	192 405 012,91	190 992 238,50
Aineettomat hyödykkeet	197 965,69	304 637,11
Aineettomat oikeudet	197 423,26	118 693,94
Muut pitkävaikutteiset menot	542,43	36 790,05
Ennakkomaksut		149 153,12
Aineelliset hyödykkeet	131 183 223,41	129 568 839,88
Maa- ja vesialueet	32 672 711,43	32 397 431,32
Rakennukset	53 313 826,85	57 110 254,52
Kiinteät rakenteet ja laitteet	40 434 460,45	35 711 637,30
Koneet ja kalusto	1 120 144,56	1 351 656,76
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	3 642 080,12	2 997 859,98
Sijoitukset	61 023 823,81	61 118 761,51
Osakkeet ja osuudet	44 722 697,52	45 066 252,49
Muut lainasaamiset	16 138 125,59	15 926 235,32
Muut saamiset	163 000,70	126 273,70
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	147 632,05	132 997,06
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	147 632,05	132 997,06
VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 292 889,62	17 062 603,74
Vaihto-omaisuus	0,00	37 691,36
Aineet ja tarvikkeet		37 691,36
Saamiset	2 783 689,20	4 933 890,79
Lyhytaikaiset saamiset	2 783 689,20	4 933 890,79
Myyntisaamiset	1 645 596,24	2 793 745,29
Muut saamiset	213 387,90	1 597 638,87
Siirtosaamiset	924 705,06	542 506,63
Rahat ja pankkisaamiset	3 509 200,42	12 091 021,59
VASTAAVAA YHTEENSÄ	198 845 534,58	208 187 839,30

VASTATTAVAA	2019	2018
OMA PÄÄOMA	96 598 332,80	97 685 221,60
Peruspääoma	85 276 054,25	85 276 054,25
Arvonkorotusrahasto	5 338 308,36	5 356 380,59
Muut omat rahastot	476 402,18	476 402,18
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	6 576 384,58	6 124 291,64
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 068 816,57	452 092,94
PAKOLLISET VARAUKSET	251 741,60	306 100,30
Eläkevaraukset	23 690,70	33 802,86
Muut pakolliset varaukset	228 050,90	272 297,44
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	278 769,61	436 790,88
Valtion toimeksiannot		125 112,14
Lahjoitusrahastojen pääomat	278 769,61	311 678,74
VIERAS PÄÄOMA	101 716 690,57	109 759 726,52
Pitkäaikainen	71 092 082,41	66 430 073,36
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	68 315 137,84	62 361 938,70
Lainat julkisyhteisöiltä	983 296,47	1 086 786,56
Liittymismaksut ja muut velat	1 793 648,10	2 981 348,10
Lyhytaikainen	30 624 608,16	43 329 653,16
Joukkovelkakirjalainat	3 000 000,00	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 246 800,86	16 393 257,86
Lainat julkisyhteisöiltä	103 490,09	101 751,74
Lainat muilta luotonantajilta	3 543 550,97	3 923 801,93
Saadut ennakot	9 104,16	5 116,64
Ostovelat	6 125 974,72	9 392 080,68
Muut velat	2 367 922,93	3 709 030,80
Siirtovelat	4 227 764,43	9 804 613,51
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	198 845 534,58	208 187 839,30

Konsernituloslaskelma

	2019	2018
Toimintatuotot	1 18 932 495,25	91 213 381,27
Toimintakulut	-232 850 730,48	-198 288 629,49
Osuus osakkuusyhteisöjen tuloksesta	859 409,58	2 246 798,89
Toimintakate	-113 058 825,66	-104 828 449,33
Verotulot	85 188 397,68	80 920 594,70
Valtionosuudet	45 626 258,55	44 679 444,90
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	56 027,89	59 515,09
Muut rahoitustuotot	1 265 954,85	1 227 777,15
Korkokulut	-1 738 040,34	-2 030 138,08
Muut rahoituskulut	-39 763,43	-41 892,47
Vuosikate	17 300 009,55	19 986 851,96
Poistot ja arvonalentumiset	-17 436 724,18	-15 881 715,54
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	-136 714,63	4 105 136,42
Laskennalliset verot	-139 642,16	-110 766,72
Vähemmistöosuudet	40 519,44	51 341,39
Tilikauden yli-/alijäämä	-235 837,35	4 045 711,09

Konsernin rahoituslaskelma

	2019		2018	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	17 300 009,55		19 986 851,95	
Satunnaiset erät				
Tulorahoituksen korjauserät	830 293,58	18 130 303,13	1 333 854,64	21 320 706,59
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-27 402 562,87		-33 660 282,58	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	281 382,91		588 682,22	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 051 402,37	-25 069 777,59	3 982 658,08	-29 088 942,28
Toiminnan ja investointien rahavirta		-6 939 474,46		-7 768 235,69
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-584 627,00		-155 575,00	
Antolainasaamisten vähennys	336 009,73	-248 617,27	158 550,00	2 975,00
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	27 403 648,15		22 707 550,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-25 109 120,92		-21 101 303,10	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 000 000,00	5 294 527,23		1 606 246,90
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-75 908,11		-54 159,22	
Vaihto-omaisuuden muutos	36 800,58		285 840,40	
Saamisten muutos	20 934,39		-1 437 364,40	
Korottomien velkojen muutos	-4 991 123,22	-5 009 296,36	5 420 619,04	4 214 935,82
Rahoituksen rahavirta		36 613,60		5 824 157,72
Rahavarojen muutos		-6 902 860,86		-1 944 077,97
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	17 730 228,85		24 633 089,71	
Rahavarat 1.1.	24 633 089,71	-6 902 860,86	26 577 167,68	-1 944 077,97

Konsernitase

VASTAAVAA	2019	2018
PYSYVÄT VASTAAVAT	277 210 023,89	270 725 927,12
Aineettomat hyödykkeet	3 150 043,62	2 775 815,54
Aineettomat oikeudet	1 991 149,47	1 209 220,26
Muut pitkävaikutteiset menot	763 544,01	650 918,00
Ennakkomaksut	395 350,14	915 677,28
Aineelliset hyödykkeet	228 587 117,11	224 214 449,64
Maa- ja vesialueet	34 472 185,15	34 197 142,68
Rakennukset	113 290 426,39	116 357 973,96
Kiinteät rakenteet ja laitteet	42 947 991,90	38 591 809,06
Koneet ja kalusto	18 744 471,43	19 463 666,36
Muut aineelliset hyödykkeet	7 460 387,04	5 764 224,32
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	11 671 655,20	9 839 633,26
Sijoitukset	45 472 863,16	43 735 661,94
Osakkuusyhteisöosakkeet	30 170 975,20	28 946 188,29
Muut osakkeet ja osuudet	8 478 406,25	8 421 319,41
Muut lainasaamiset	1 033 214,47	714 225,47
Muut saamiset	5 790 267,24	5 653 928,77
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	316 006,03	260 830,60
Valtion toimeksiannot	5 296,26	108 477,59
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	188 898,53	152 353,01
Muut toimeksiantojen varat	121 811,24	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	36 110 736,81	43 071 332,64
Vaihto-omaisuus	327 676,39	364 476,97
Aineet ja tarvikkeet	170 371,17	195 730,56
Keskeneräiset tuotteet	156 539,68	143 840,95
Muu vaihto-omaisuus	765,54	441,06
Ennakkomaksut		24 464,40
Saamiset	18 052 831,57	18 073 765,96
Pitkäaikaiset saamiset	2 404 434,84	2 880 000,00
Myyntisaamiset	2 400 000,00	2 880 000,00
Muut saamiset	4 434,84	
Lyhytaikaiset saamiset	15 648 396,73	15 193 765,96
Myyntisaamiset	9 938 079,98	9 634 425,90
Lainasaamiset	22 474,65	2 546,68
Muut saamiset	3 224 015,69	4 198 494,83
Siirtosaamiset	2 463 826,41	1 358 298,55
Rahat ja pankkisaamiset	17 730 228,85	24 633 089,71
VASTAAVAA YHTEENSÄ	313 636 766,73	314 058 090,37

VASTATTAVAA	2019	2018
OMA PÄÄOMA	114 432 913,06	114 793 435,96
Peruspääoma	85 276 054,25	85 276 054,25
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat	383 468,63	383 468,63
Arvonkorotusrahasto	5 407 269,71	5 425 401,76
Muut omat rahastot	477 143,07	477 145,12
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	23 124 814,75	19 185 655,11
Tilikauden yli-/alijäämä	-235 837,35	4 045 711,09
VÄHEMMISTÖOSUUDET	2 026 247,84	2 014 391,99
PAKOLLISET VARAUKSET	714 374,76	1 209 341,45
Eläkevaraukset	23 690,70	33 802,86
Muut pakolliset varaukset	690 684,06	1 175 538,59
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	487 435,21	508 167,89
Valtion toimeksiannot	30 144,09	162 743,42
Lahjoitusrahastojen pääomat	335 479,88	345 424,47
Muut toimeksiantojen pääomat	121 811,24	
VIERAS PÄÄOMA	195 975 795,81	195 532 753,08
Pitkäaikainen	143 942 888,15	138 502 685,98
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	127 716 983,06	119 599 107,19
Lainat julkisyhteisöiltä	9 989 200,52	11 635 076,09
Saadut ennakot	148 707,83	160 510,08
Liittymismaksut ja muut velat	3 589 305,49	4 782 449,42
Siirtovelat	925 077,25	892 000,00
Laskennalliset verovelat	1 573 614,00	1 433 543,20
Lyhytaikainen	52 032 907,66	57 030 067,10
Joukkovelkakirjalainat	3 000 000,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	16 500 330,89	20 789 085,24
Lainat julkisyhteisöiltä	1 600 462,24	1 489 180,96
Saadut ennakot	620 716,79	470 574,58
Ostovelat	14 974 690,57	14 065 799,35
Liittymismaksut ja muut velat	4 206 175,68	6 471 594,55
Siirtovelat	11 127 059,22	13 739 928,13
Laskennalliset verovelat	3 472,27	3 904,29
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	313 636 766,73	314 058 090,37

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

1) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedossa 11) Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Maaomaisuus on arvostettu hankintahintaan siltä osin, kuin hankintahinnat ovat olleet tiedossa. Maa-omaisuuden arvostusperiaatteet on selvitetty taseen vastaavien liitetiedossa 18) Arvonkorotukset.

Pysyvien vastaavien sijoitusluontoiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Johdannaissopimukset koostuvat koronvaihtosopimuksista. Haminan kaupunki on tehnyt koronvaihtosopimuksia korkokulujen suojaamistarkoituksessa. Pitkäaikaisista lainoista 32,6 milj. euron osalta vaihtuvat korot on sidottu johdannaissopimuksilla kiinteään korkoon. Sopimukset ovat voimassa pisimmillään 22.11.2027 asti. Koronvaihtosopimusten markkina-arvot on käsitelty taseen ulkopuolisena eränä. Sopimusten arvostus ja suojaavuusperusteet on esitetty liitetiedossa 41) Muut taseen ulkopuoliset vastuut. Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu korkomenojen oikaisuksi. Johdannaissopimusten lisäksi 5,0 milj. euron vaihtuvakorkoinen laina on muutettu korkoputkella kiinteäkorkoiseksi. Sopimus on voimassa 18.3.2021 asti. Suoraan kiinteäkorkoisena on lainoja otettu 9,6 milj. eurolla.

Linnoituksen Uimahalli Oy on suojannut korkoriskiään kaupungin kautta siten, että kaupunki on tehnyt yhtiön toimeksiannosta kaupungin johdannaiskaupan yleissopimusten perusteella koronvaihtosopimuksia 7,5 milj. eurolla. Yhtiö ja kaupunki ovat sitoutuneet suorittamaan toisilleen koronvaihtosopimusten kassavirran.

Menot ja tulot on kirjattu suoriteperusteisesti poikkeuksena vähäiset liiketapahtumat sekä verotulot. Verotulot on kirjattu tilinpäätöksessä suoriteperusteisesti siten, että joulukuun verotilityksen negatiivinen määrä on kirjattu saatavaksi.

Lomapalkkajaksotus on kirjattu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnon 120/2019 mukaisesti. Laskenta on tehty henkilöittäin käyttäen todellisten ansaittujen ja pitämättömien lomapäivien sekä säästövapaiden määriä. Kilpailukykysovimuksen päättymisen vaikutus on huomioitu laskennassa.

Liitetiedot on numeroitu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen liitetiedoista antaman yleisohjeen mukaisesti.

Konsernitiliosopimukseen liitettyjen tytäryhteisöjen rahavarat 3,5 milj. euroa on esitetty kirjaussuosituksen mukaisesti kaupungin rahoissa ja pankkisaamisissa sekä lainana muilta luotonantajilta. Taseen tunnuslukuna esitetty lainakanta olisi ilman konsernitiliä 83,6 milj. euroa.

2) Perustelu tuloslaskelman tai taseen esittämistavan muutoksesta

Laskelmien esittämistapaa ei ole muutettu.

3) Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Edellisen tilikauden tietoihin ei ole tehty olennaisia oikaisuja.

4) Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Edellisen tilikauden tietojen vertailtavuutta vaikeuttaa vuoden alussa sosiaali- ja terveystalvelujen siirtyminen Kymenlaakson sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymän toiminnaksi.

5) Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Aikaisempiin tilikausiin ei ole kohdistettu olennaisia korjauksia.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt, joista Hamina Asunnot Oy on yhdistelty alakonsernina. Hamina Asunnot Oy:n alakonserniin ei ole yhdistelty As Oy Haminan Ruissalonrinne, As Oy Haminan Balladi ja As Oy Vehkalahden Tompurinlehto -nimisiä osaomistuskohteina toimivia osakkuusyhtiöitä, koska yhtiöillä ei ole olennaista merkitystä konsernin tulokseen ja taloudelliseen asemaan.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Niistä Kymenlaakson sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä on yhdistelty alakonsernina.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki kaupungin osakkuusyhteisöt, sekä Haminan Energia Oy:n 50 %:n omistukset yhtiöissä Hamina LNG Oy, Kaakon Alueverkko Oy, Karhu Voima Oy ja Rohe Solutions Oy.

Konsernitilinpäätökseen on jätetty yhdistelemättä Haminan Hotellikiinteistöt Oy:n tytäryhteisö Kiinteistö Oy Haminan Linnoituksen Hotelli, koska yhtiön merkitys konsernin kannalta ei ole oleellinen.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Konsernin osakkaiden maksamat kiinteistöverot on eliminoitu. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuden erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen sekä kaupungin ja kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä omasta pääomasta konsernitaseesta.

Suunnitelmapoistot

Satamafuusiossa 2011 syntynyt konserniliikearvo poistetaan konsernissa 10 vuoden tasapoistona, joka vastaa HaminaKotka Satama Oy:n lisäosakkeiden kauppahinnan maksuaikaa.

Hamina-Asunnot Oy:n alakonsernissa poistot on kirjattu Hamina-Asunnot Oy:n suunnitelmapoistojen mukaisesti eikä niitä ole konsernitilinpäätöksessä oikaistu kaupungin poistosuunnitelman mukaisiksi. Osakkuusyhteisöjen poistoja ei ole oikaistu kaupungin poistosuunnitelman mukaisiksi. Poistosuunnitelmien erot eivät ole merkittäviä konsernin tuloksen kannalta.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöistä on yhdistetty konsernin omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyhteisöjen voitoista tai tappioista sekä oman pääoman muutoksista omistajasalta. Osakkuusyhteisöjä ei ole yhdistelty siltä osin kuin osakkuusyhteisön kirjanpitoarvo olisi konsernitaseessa hankintamenon vähentämisen jälkeen tullut negatiiviseksi.

Johdannaissopimusten käsittely

Haminan Energia Oy on vaihtanut koronvaihtosopimuksilla rahalaitoslainojen vaihtuvan koron kiinteäksi korkoksi, jolloin niillä on suojattu pankkilainan korkoriskiä. Koronvaihtosopimukset on käsitelty kirjanpidossa suojaavina ja niiden tulosvaikutukset esitetään korko- ja rahoituskulujen sekä -tuottojen ryhmässä ja ne kirjataan suoriteperusteisesti suojatun rahoituksen korkojaksotuksen mukaisesti. Koronvaihtosopimukseen liittyy purkumahdollisuus ja pankilla on sovittuihin ajankohtiin liitetty purkuoikeus, joka perustuu markkinaehtoisuuteen. Koronvaihtosopimusten korkoherkkyyttä seurataan yhtiössä jatkuvasti. Voimassa olevat korkosuojaukset noudattavat yhtiön riskienhallintapolitiikkaa.

Tuloslaskelman liitetiedot

6) Toimintatuotot (1 000 euroa)

	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Yleishallinto	1 033	1 064	403	444
Sosiaali- ja terveystoiminta	61 620	31 724	39	7 634
Opetus- ja kulttuuritoiminta	4 303	3 781	1 980	1 650
Yhdyskuntapalvelut	46 320	49 213	16 200	14 197
Haminan Vesi -liikelaitos	5 656	5 431	5 908	5 656
Toimintatuotot yhteensä	118 932	91 213	24 530	29 581

7) Verotulojen erittely (1 000 euroa)

	Kaupunki	
	2019	2018
Kunnan tulovero	71 246	69 190
Osuus yhteisöveron tuotosta	7 415	5 404
Kiinteistövero	6 794	6 608
Verotulot yhteensä	85 455	81 202

8) Valtionosuuksien erittely (1 000 euroa)

	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Peruspalvelujen valtionosuus	40 045	39 287	40 045	39 287
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	4 739	4 747	4 739	4 747
Opetus- ja kulttuuritoimien valtionosuudet	-1 892	-1 930	-1 892	-1 930
Ammatillisen opetuksen yksikköhintarahoitus	7 473	7 322		
Valtionosuudet yhteensä	45 626	49 426	38 153	37 357

9) Palvelujen ostojen erittely (1 000 euroa)

	Kaupunki	
	2019	2018
Asiakaspalvelujen ostot	78 374	42 107
Muiden palvelujen ostot	14 711	18 252
Palvelujen ostot yhteensä	93 085	60 359

10) Valtuustoryhmille annetut tuet (1 000 euroa)

Ei ilmoitettavaa.

I I) Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Poistosuunnitelman muutoksella (kv I I.12.2012 § I I3) on kuntaliitoksessa Vehkalahden kunnalta siirtyneiden asuinrakennusten sekä kiinteiden koneiden ja laitteiden poistoaikojen tarkistettu I.I.2013 alkaen.

Muutoksessa poistoaikat on yhtenäistetty vastaamaan voimassa olevaa poistosuunnitelmaa.

Poistosuunnitelman mukaiset poistoaikat ovat Kirjanpitolautakunnan yleisohjeen suosittelemien alarajojen mukaisia lukuun ottamatta hallinto- ja laitosrakennuksia. Kivirakenteisten hallinto- ja laitosrakennusten teknistaloudellinen pitoaika on 40 vuotta ja puurakenteisten 30 vuotta. Suosituksen mukainen poistoaika on 20–50 vuotta.

Arvioidut poistoaikat sekä poistomenetelmät ovat:

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet	5 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot		
Perustamis- ja järjestelymenot	3 vuotta	Tasapoisto
Tutkimus- ja kehittämismenot	3 vuotta	Tasapoisto
Konserniliikearvo	5 vuotta	Tasapoisto
Liikearvo	5 vuotta	Tasapoisto
Atk-ohjelmistot	3 vuotta	Tasapoisto
Muut	3 vuotta	Tasapoisto
Poistosuunnitelman muutos kv 6.9.2004:		
Koirakarin puhdistus	15 vuotta	Tasapoisto

Aineelliset hyödykkeet

Rakennukset ja rakennelmat		
Asuinrakennukset	30 vuotta	Tasapoisto
Hallinto- ja laitosrakennukset		
kivirakenteiset	40 vuotta	Tasapoisto
puurakenteiset	30 vuotta	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Muut rakennukset	15 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, kentät, torit ja puistot	20 %	Menojäännöspoisto
Sillat, laiturit ja uimalat	20 %	Menojäännöspoisto
Satamalaiturit	10 %	Menojäännöspoisto
Raiteisto	15 %	Menojäännöspoisto
Muut maa- ja vesirakenteet	20 %	Menojäännöspoisto
Vedenjakeluverkosto	10 %	Menojäännöspoisto
Viemäriverkko	10 %	Menojäännöspoisto
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	20 %	Menojäännöspoisto
Puhelinverkko ja keskusasema	30 %	Menojäännöspoisto
Muut putki- ja kaapeliverkot	20 %	Menojäännöspoisto
Vesi- yms. laitojen laitoskoneet	20 %	Menojäännöspoisto
Nosturit, kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 %	Menojäännöspoisto
Liikenteen ohjauslaitteet	30 %	Menojäännöspoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	20 %	Menojäännöspoisto
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	20 %	Menojäännöspoisto
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	30 %	Menojäännöspoisto
Muut kuljetusvälineet	30 %	Menojäännöspoisto
Muut liikkuvat työkoneet	30 %	Menojäännöspoisto
Muut raskaat koneet	30 %	Menojäännöspoisto
Muut kevyet koneet	40 %	Menojäännöspoisto
Sairaala, terveydenhuolto- yms. laitteet	30 %	Menojäännöspoisto
Atk-laitteet	40 %	Menojäännöspoisto
Muut laitteet ja kalusteet	40 %	Menojäännöspoisto

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa ja taloudellinen pitoaika on alle kolme vuotta, on kirjattu vuosikuluksi.

12) Pakollisten varausten muutokset (1 000 euroa)

	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Eläkevastuu 1.1.	34	44	34	44
Vähennykset tilikaudella	-10	-10	-10	-10
Eläkevastuu 31.12.	24	34	24	34
Ympäristövastuuvaraus 1.1.	272	80	272	80
Lisäys tilikaudella		230		230
Vähennys tilikaudella	-44	-38	-44	-38
Ympäristövastuuvaraus 31.12.	228	272	228	272
Potilasvahinkovakuutusmaksu, Kymsote 1.1.	903	911		
Lisäykset tilikaudella				
Vähennys tilikaudella	-440	-8		
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	463	903		

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot (1 000 euroa)

	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Muut toimintatuotot				
Osakkeiden ja osuuksien myyntivoitot	8		8	
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	251		251	56
Kaluston myyntivoitot	166	137	96	41
Rakennusten ja rakennelmien myyntivoitot	10	1 197		
Muut myyntivoitot				
Myyntivoitot yhteensä	435	1 334	355	97
Muut toimintakulut				
Osakkeiden ja osuuksien myyntitappiot		33		33
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot				
Kaluston myyntitappiot				
Rakennusten ja rakennelmien myyntitappiot		214		
Myyntitappiot yhteensä	0	247	0	33

14) Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely (1 000 euroa)

Ei ilmoitettavaa.

15) Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely (1 000 euroa)

Muihin rahoitustuottoihin sisältyvät tuotot, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä

	Kaupunki	
	2019	2018
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	1 050	1 050
Osinkotuotot muista yhteisöistä	1 198	1 170
	2 248	2 220

Olellaiset osinkotuotot ovat Haminan Energia Oy:n maksama osinko 1,0 milj. euroa sekä Kymenlaakson Sähkö Oy:n maksama osinko 1,2 milj. euroa.

16) Erittely poistoeron muutoksista (1 000 euroa)

Ei ilmoitettavaa.

Taseen liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

17) Lainan liikkeeseen laskemisesta aiheutuneet kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset (1 000 euroa)

Ei ilmoitettavaa.

18) Arvonkorotukset (1 000 euroa)

Arvonkorotusten periaatteet ja arvonmäärittäminen

	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Maa- ja vesialueiden arvonkorotus				
Arvo 1.1.	5 426	5 435	5 356	5 366
Arvonkorotusten purku	-18	-9	-18	-9
Arvo 31.12.	5 407	5 426	5 338	5 356

Kuntaliitoksessa vanhalta Haminalta siirtyneisiin maa- ja vesialueisiin on tehty arvonkorotus 1.1.1997 siltä osin, kun hankintahinnat eivät ole olleet tiedossa seuraavilla periaatteilla:

- omassa käytössä ollut tonttimaata puoleen verottajan 1996 käyttämästä arvosta
- muu maaomaisuus puoleen vuoden 1996 raakamaan hintatasosta
- ulkopuolisille 1.1.1997 vuokrattuina olleet alueet kiinteistöverotuksessa käytettyyn arvoon
- sataman hallinnassa 1.1.1997 ollut alue teollisuustontin hintaan

Myöhemmin ulosvuokrattujen sekä satamalle siirtyneiden alueiden arvostus on pidetty entisellään.

19) Pysyvät vastaavat tase-eräkohtaisesti (1 000 euroa)

Aineettomat hyödykkeet	Aineettomat oikeudet	Muut pitkä-vaik. menot	Ennakko-maksut	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	119	37	149	305
Lisäykset tilikauden aikana	84			84
Rahoitusosuudet tilikaudella				
Vähennykset tilikauden aikana				
Siirrot erien välillä	149		-149	0
Tilikauden poisto	-155	-36		-191
Poistamaton hankintameno 31.12.	197	1	0	198
Kirjanpitoarvo 31.12.	197	1	0	198

Aineelliset hyödykkeet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennakko-maksut ja keskener. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	32 397	57 110	35 712	1 352	2 998	129 569
Lisäykset tilikauden aikana	306	1 265	7 686	463	3 275	12 996
Rahoitusosuudet tilikaudella		-60	-50		-19	-129
Vähennykset tilikauden aikana	-14		-28	-242		-284
Siirrot erien välillä	1	215	2 395		-2 612	-1
Tilikauden poisto		-3 138	-5 281	-452		-8 872
Arvonlennukset ja niiden palautukset	-18	-2 078				-2 096
Poistamaton hankintameno 31.12.	32 672	53 314	40 434	1 120	3 642	131 183
Kirjanpitoarvo 31.12.	32 672	53 314	40 434	1 120	3 642	131 183

Sijoitukset	Osakkeet tytäryhteisöt	Osakkeet osakkuus-yhteisöt	Kunta-yhtymä-osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	11 426	19 354	13 220	1 067	45 066
Lisäykset				6	6
Vähennykset		-340		-9	-349
Siirrot erien välillä					0
Hankintameno 31.12.	11 426	19 014	13 220	1 064	44 723
Kirjanpitoarvo 31.12.	11 426	19 014	13 220	1 064	44 723

	Saamiset konserni-yhtiöiltä	Saamiset kunta-yhtymiltä	Saamiset muilta yhteisöiltä	Saamiset valtiolta	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	15 630	0	423	0	16 052
Lisäykset	2		578		580
Vähennykset	-166		-165		-331
Siirrot erien välillä					0
Hankintameno 31.12.	15 466	0	836	0	16 301
Kirjanpitoarvo 31.12.	15 466	0	836	0	16 301

Maa- ja vesialueet	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Kiinteistöjen liittymismaksut	497	524	193	193
Muut maa- ja vesialueet	33 974	33 673	32 479	32 204
Maa- ja vesialueet yhteensä	34 471	34 197	32 672	32 397

Kuntayhtymäosuuksien arvonmuutokset

	Tase- arvo 1.1.	Lisäykset tilikaudella	Vähennykset tilikaudella	Tase- arvo 31.12.	Kunnan osuus kuntayhtymän peruspääomasta	Ero
Kymenlaakson sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen ky	7 135	0	0	7 135	5 486	1 649

Kymenlaakson sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymän yhtiökokousten tekemät päätökset sairaalakiinteistöjen kirjanpitoarvojen alaskirjauksesta peruspääomaa vastaan.

20–22) Tytäryhteisöt, kuntayhtymät sekä osakkuusyhteisöt (eliminoituvat tilinpäätökset)

Nimi	Koti paikka	Kaupungin omistus- osuus	Konsernin omistus- osuus	Kuntakonsernin osuus (1 000 €) omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Haminan Energia Oy	Hamina	100 %	100 %	443	34 066	-1 444
Hamina-Asunnot Oy (konserni)	Hamina	100 %	100 %	6 504	29 042	1 670
Haminan Hotelliikiinteistöt Oy	Hamina	60 %	60 %	-23	184	-4
Haminan Kulttuuriperintösäätiö	Hamina	100 %	100 %	354		-4
Kiinteistö Oy Rautakortteli	Hamina	100 %	100 %	-120		-2
Linnoituksen Uimahalli Oy	Hamina	100 %	100 %	-638	9 373	-437
Venehamina Oy (äänimäärästä 66,59%)	Hamina	46,76 %	46,76 %	-8		0
			Yhteensä	6 512	72 665	-221
Yhdistelemättömät tytäryhteisöt						
Kiinteistö Oy Haminan Linnoituksen Hotelli Oy (1.7.2018–30.6.2019)	Hamina	58,67 %	58,67 %			
Kuntayhtymät						
Kymenlaakson sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen ky (konserni)	Kotka	9,23 %	9,23 %	-6 470	21 063	-6 909
Kotkan-Haminan seudun koulutus- kuntayhtymä	Kotka	31,02 %	31,02 %	3 761	4 261	-94
Kymenlaakson Liitto	Kotka	11,69 %	11,69 %	273	329	173
			Yhteensä	-2 436	25 653	-6 830
Osakkuusyhteisöt						
HaminaKotka Satama Oy (konserni)	Kotka	40,00 %	40,00 %	51 986	51 805	2 442
Kymenlaakson Vesi Oy	Kotka	21,00 %	21,00 %	2 282	2 562	-17
Kiinteistö Oy Haminan Hailikari	Hamina	33,33 %	33,33 %	0	4 976	0
As Oy Vehkalahden Kustaanmäki	Hamina	20,72 %	23,10 %	172	80	1
As Oy Haminan Satamakatu 3	Hamina	43,18 %	43,18 %	185	239	0
Haminan Energia Oy:n osakkuusyhteisöt:						
Karhu Voima Oy	Kotka		50,00 %	255	549	-470
Hamina LNG Oy	Hamina		50,00 %	4 605	39 962	-900
Kaakon Alueverkko Oy	Hamina		50,00 %	1 510	406	139
Rohe Solutions Oy	Hamina		50,00 %	306	66	-303
			Yhteensä	61 301	100 645	892

23) Saamiset samaan konserniin kuuluvilta yhteisöiltä (1 000 euroa)

	2019		2018	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		51		30
Konsernitilisaaminen				
Siirtosaamiset		77		77
Yhteensä		128		107
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		28		2
Yhteensä		28		2
Saamiset yhteensä		156		109

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät (1 000 euroa)

	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot			83	81
Kelan korvaus työterveyshuollosta	311	368	200	300
Muut tulojäämät	2 153	991	641	162
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	2 464	1 359	924	543

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oman pääoman erittely (1 000 euroa)

	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Peruspääoma I.I.	85 276	85 276	85 276	85 276
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat	383	383		
Arvonkorotusrahasto I.I.	5 425	5 435	5 356	5 365
Vähennykset	-18	-9	-18	-9
Arvonkorotusrahasto 31.12.	5 407	5 425	5 338	5 356
Muut omat rahastot 31.12.	477	477	476	476
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	23 125	19 186	6 577	6 125
Tilikauden yli-/alijäämä	-236	4 046	-1 069	452
Oma pääoma yhteensä	114 432	114 793	96 598	97 685

Edellisten tilikausien yli-/alijäämiin on tilinpäätöksessä 2004 siirretty 1,2 milj. euron liittymismaksurahasto,

joka oli muodostunut ennen 1.4.2004 perityistä vesi-
huollon liittymismaksuista.

26) Erittely poistoeroista

Ei ilmoitettavaa.

27) Pitkäaikaiset velat (1 000 euroa)

Myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua erääntyvät pitkäaikaiset velat

	2019	2018
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	31 871	32 203
Pitkäaikaiset velat yhteensä	31 871	32 203

Velat, jotka erääntyvät 1.1.2025 tai sen jälkeen.

28) Erittely liikkeeseen lasketuista joukkovelkakirjalainoista

Ei ilmoitettavaa.

29) Pakolliset varaukset (1 000 euroa)

	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Eläkevastuuvaraus	24	34	24	34
Ympäristövastuuvaraus	228	272	228	272
Potilasvahinkovastuuvaraus, Carea	462	903		
Pakolliset varaukset yhteensä	714	1 209	252	306

30) Velat samaan konserniin kuuluville yhteisöille (1 000 euroa)

	2019		2018	
	Pitkäaikainen	Lyhyt-aikainen	Pitkäaikainen	Lyhyt-aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		300		326
Konsernitilivelka		3 544		3 924
Liittymismaksut ja muut velat		29		
Yhteensä		3 873		4 250
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		1 948		2 681
Siirtovelat				
Yhteensä		1 948		2 681
Yhteensä		5 821		6 931

31) Sekkitililimiitti

Ei ilmoitettavaa.

32) Muut pitkäaikaiset velat (1 000 euroa)

	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Muut pitkäaikaiset velat				
Liittymismaksut	2 508	2 561	712	760
Muut velat	1 081	2 221	1 081	2 221
Muut velat yhteensä	3 589	4 782	1 793	2 981

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät (1 000 euroa)

	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Pitkäaikaiset siirtovelat				
Muut siirtovelat	925	892		
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	10 133	8 797	3 793	7 290
Korkojaksotukset	295	367	120	133
Muut siirtovelat	699	4 576	315	2 382
Siirtovelat yhteensä	12 052	14 632	4 228	9 805

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

34) Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin (1 000 euroa)

	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Lainat rahoitus ja vakuutuslaitoksilta	12 531	12 883		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset kiinteistöihin	2 395	2 195		
Vakuudeksi annetut yritysikiinnitykset	16 364	16 364		
Lainat julkisyhteisöiltä	10 394	11 753		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset kiinteistöihin	40 051	40 051		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	58 810	58 610		

35) Muut omasta puolesta annetut vakuudet (1 000 euroa)

Ei ilmoitettavaa.

36) Konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet (1 000 euroa)

Ei ilmoitettavaa.

37) Muut muiden puolesta annetut vakuudet (1 000 euroa)

Ei ilmoitettavaa.

38) Vuokravastuut (1 000 euroa)

	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Toimitilojen vuokravastuut	20 640	18 724	8 455	5 171
Koneiden ja laitteiden vuokravastuu	4 122	3 189	1 451	1 308
Muut vuokravastuut	2 189	1 292		
Vuokravastuut yhteensä	26 951	23 205	9 906	6 479
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	5 733	3 022	1 813	1 779
- siitä kuntakonsernin sisäiset vuokravastuut			3 879	4 794

Leasingsopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.

39, 40) Vastuusitoumukset (1 000 euroa)

	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Takaukset tytäryhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			65 195	61 383
Jäljellä oleva pääoma			37 150	38 879
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	70 813	70 216	70 313	69 466
Jäljellä oleva pääoma	44 206	43 599	43 706	43 349

40) Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	2019	2018
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	122 128	116 993
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	80	75

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt (1 000 euroa)

	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Sopimusvastuut				
1) Haminan Energia Oy, taseen ulkopuoliset liittymisvastuut	497	500		
2) Hamina-Asunnot Oy, osaomistusosuuksien takaisinostovelvollisuus	355	374		
3) Haminan kaupunki, puolustushallinnon rakennuslaitoksen keskusyksikön alueellistamisen vuokratuki 2011–2020	30	60	30	60
4) Haminan kaupunki on sitoutunut ostamaan Uuperinrinteet Oy:ltä rinnepalveluja vuosina 2016–2022	123	164	123	164
5) Haminan kaupunki on sitoutunut kahteen kovenanttiehtoon siitä, että sen omistus Haminan Energia Oy:stä pysyy vähintään 51 prosentissa				
6) Haminan Energia Oy on tehnyt vuonna 2013 pitkäaikaisen sitoumuksen energian tuotanto-osuuksiin liittyen. Taloudellinen vastuu vuosille 2020–2024	12 857	13 682		
7) Haminan Energia Oy on pantannut omistamansa osakkuusyhtiön osakkeet ja pääomalainasaatavat kyseisen yhtiön projektirahoituksen vakuudeksi. Haminan Energia on edelleen sitoutunut rahoittamaan osakkuusyhtiötä oman pääoman ehtoisin sijoituksin yhteisvastuullisesti hankkeen toisen pääomistajan kanssa, mikäli projektirahoitukseen liitettyyn hankebudjettiin tulee sellaisia kustannusylytyksiä tai tulonmenetyksiä, joilla on vaikutuksia osakkuusyhtiön lainanhoitokykyyn. Osakkeiden ja lainasaatavien yhteenlaskettu nimellisarvo 31.12.	5 514	4 997		
Sähköjohdannaiset, Haminan Energia Oy				
Sähköjohdannaisilla suojataan tuotanto- ja hankintaennusteen mukaiseen määrään perustuvaa sähkön myyntiä ja ostoa. Johdannaisia käytetään ainoastaan energian tuotantohinnan suojaukseen ja ostohinnan suojaukseen, niillä ei käydä spekulatiivista kauppaa. Tilinpäätöshetkellä voimassa olleilla sopimuksilla ei ollut avointa positiota eli ne eivät olleet alttiita markkinahinnan muutoksille.				
Alv 33§ mukainen arvonlisäveron palautusvastuu				
Tilinpäätöshetkellä ei ole tiedossa kiinteistöjä joiden osalta palautusvastuun toteutuminen olisi todennäköistä investointi- tai taloussuunnitelmaan eikä toimenpideohjelmaan perustuen.				
Rakentajan vastuu 10 vuotta				
Omistusosuuden mukainen vastuu Kotkan-Haminan seudun koulutuskuntayhtymän vuosina 2006–2019 valmistuneista ja myydyistä oppilastyökohteista				
ARA-asuntokannan rajoitukset				
Kaupungin ja Hamina Asunnot Oy:n vastuut valtion tukeman ARA-asuntokannan käyttö- ja luovutusrajoituksista.				
Potilasvastuuvakuutuksen vastuuvella				
Omistusosuuden mukainen vastuu, Kymsote	448	513		
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu vuosilta 2008–2018	3 458	4 112	2 862	3 433

41) Koronvaihtosopimukset

	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Haminan kaupunki				
1) Koronvaihtosopimukset, jotka on tehty yksittäisten lainojen korkoriskien suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksilla on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainojen ja koronvaihtosopimusten pääomat, eräpäivät sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimukset erääntyvät ajalla 10.3.2020–22.11.2027.				
Kuntarahoitus Oyj 31694,13894				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	5 300	1 000	5 300	1 000
Käypä arvo pankin ilmoituksen mukaan	-5	-22	-22	-22
Op Yrityspankki Oyj 396642, 386617, 386624, 1430408, 1780137, 3315997 ja 6321322				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	14 743	21 326	17 276	21 326
Käypä arvo pankin ilmoituksen mukaan	-121	-104	-121	-104
Nordea Bank AB 1581697/2179051 ja 1627659/2265443				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	2 533	2 924	2 533	2 924
Käypä arvo pankin ilmoituksen mukaan	-69	-54	-69	-54
2) Koronvaihtosopimukset, joita vastaavat lainat on maksettu pois ja jälleen rahoitettu yksittäisellä lainalla. Koronvaihtosopimuksilla on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Suojaukset ovat samassa vaihtuvassa korossa kuin yhdistelty laina. Koronvaihtosopimusten pääomat ulottuvat laina-ajan sisään. Sopimukset erääntyvät ajalla 30.3.2022–7.3.2023.				
Danske Bank Oyj 3064803 ISA-7028W				
Koronvaihtosopimuksen nimellisarvo	4 200	5 100	4 500	5 100
Käypä arvo pankin ilmoituksen mukaan	-169	-233	-169	-233
Kuntarahoitus Oyj 32034 ja 32186				
Koronvaihtosopimuksen nimellisarvo	5 333	7 200	5 333	7 200
Käypä arvo pankin ilmoituksen mukaan	-111	-169	-111	-169
Kolmella edellisellä sopimuksella suojatun lainan pääoma	12 262	14 079	12 262	14 079
3) Koronvaihtosopimus, jolla on muutettu 1 kk viitekorko 6 kk viitekorkoksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 23.11.2020.				
Danske Bank Oyj 24012215SA-5077Y				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	500	1 000	500	1 000
Käypä arvo pankin ilmoituksen mukaan	0	1	0	1
Linnoituksen Uimahalli Oy				
Yhtiön koronvaihtosopimukset on tehty suojaustarkoituksessa. Koronvaihtosopimuksissa suojataan lainaa, joka erääntyy vuonna 2032. Koronvaihtosopimuksilla on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Koronvaihtosopimukset ovat voimassa vuosille 2022–2027. Koronmäärittelyajankohdat vastaavat toisiaan.				
Kuntarahoitus Oyj 31932 ja 32182				
Koronvaihtosopimuksen nimellisarvo	6 000	6 000		
Käypä arvo pankin ilmoituksen mukaan	-657	-551		
Danske Bank Oyj 30880012SA-7125W				
Koronvaihtosopimuksen nimellisarvo	1 500	1 500		
Käypä arvo pankin ilmoituksen mukaan	-104	-120		
Kolmella sopimuksella suojatun lainan pääoma	9 350	9 500		

Haminan Energia

Koronvaihtosopimuksilla vaihdetaan yhtiön rahoituslainojen vaihtuva korko kiinteäksi koroksi, jolloin niillä on suojattu pankkilainan korkoriskiä. Koronvaihtosopimukset on käsitelty kirjanpidossa suojaavina ja ne erääntyvät 1.1.2021 sekä 1.1.2027 alkavien tilikausien aikana.

Koronvaihtosopimuksen nimellisarvo
Käypä arvo pankin ilmoituksen mukaan

12 710
-334

15 759
-306

Kymenlaakson sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä

Tilikauden päättyessä voimassa olleella koronvaihtosopimuksella on suojattu vaihtuvakorkoisen pankkilainan riskiä. Koronvaihtosopimus on käsitelty kirjanpidossa suojaavana. Sopimus erääntyy 13.6.2023.

Kohde-etuuden arvo
Käypä arvo pankin ilmoituksen mukaan

645
-70

646
80

Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2019		2018	
	vakainainen henkilöstö	koko henkilöstö	vakainainen henkilöstö	koko henkilöstö
Yleishallinto	28	32	34	41
Opetus- ja kulttuuripalvelut	359	492	894	1 186
Yhdyskuntapalvelut	197	261	118	153
Vesiliikelaitos	1	14	12	13
Yhteensä	585	799	1 058	1 393

43) Henkilöstökulut (1 000 euroa)

	2019	2018
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	27 469	46 822
Henkilöstökorvaukset ja muut korjaukset	-383	-787
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	7 247	10 906
Muut henkilösivukulut	1 007	1 621
Yhteensä	35 340	58 562

44) Luottamushenkilöpalkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2019	2018
Haminan Kokoomuksen Kunnallisjärjestö ry	5 904	5 469
Haminan Kokoomusnaiset ry	4 046	4 621
Haminan Seudun Perussuomalaiset ry	3 131	3 455
Haminan Sosiaalidemokraattien Kunnallisjärjestö ry	17 585	17 380
Keskustan Haminan Kunnallisjärjestö ry	6 548	6 273
Keskustan Miehikkälän Kunnallisjärjestö ry	116	50
Suomen Kristillisdemokraattien Haminan paikallisosasto ry	1 910	2 134
Haminan Seudun Vihreät ry	5 797	6 092
Yhteensä	45 037	45 474

45) Tilintarkastajien palkkiot (1 000 euroa)

	2019	2018
BDO Auditor Oy		
Tarkastuspalkkiot	22	22
Tilintarkastajan lausunnot		0
Palkkiot yhteensä	22	22

46) Intressitapahtumat

Lähipiiriliiketoimet

Lähipiirin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia.

Lähipiiriluotonanto

Haminan kaupungin 100 % omistamalle tytäryhteisö Hamina Asunnot Oy:lle on myönnetty 36 kpl antolainoja. Vuoden 2018 lopussa lainoja oli avoimena 2 639 911 euroa. Kaikki lainat ovat ns. kolmoissijalainoja, joista perittiin kiinteää 2 % korkoa. Vuoden 2020 alusta lukien koroksi on päätetty 1,25 % (KH 9.12.2019 § 214). Kolmoissijalainojen takaisinmaksuajat ovat pitkiä, jopa 45 vuotta. Hamina Asunnot Oy toimii yleishyödyllisessä asuntotuotannossa, missä vuokra-asuntojen kysyntä on kohtalaisen vakaata ja vaihtelut pieniä. Haminan kaupunki katsoo, ettei lainoihin sisälly suurta taloudellista riskiä.

Haminan kaupunki on myöntänyt 100 % omistamalleen tytäryhteisö Haminan Energia Oy:lle kaksi bullet ehtoista lainaa yhteensä 12,0 miljoonaa euroa. Lainoista 7,0 miljoonaa euroa erääntyy 30.3.2021 ja 5,0 miljoonaa euroa 31.5.2022. Lainoista peritään käypää kiinteää korkoa. Haminan Energia Oy harjoittaa liiketoimintaa kilpailevilla markkinoilla ja on siten alttiina normaaleille markkinatalouden riskeille.

Haminan kaupunki on myöntänyt 60 % omistamalle tytäryhteisö Haminan Hotellikiinteistöt Oy:lle 400 000

euron pääomallainan yhtiön talouden tasapainottamiseksi (KH 22.4.2003 § 141). Pääomallainan ehtojen mukaan korkoa ja lyhennystä voidaan maksaa vain siinä tapauksessa, että yhtiölle kertyy voitonjakokelpoisia varoja.

Hamina kaupunki on myöntänyt 33,33 % omistamalleen Kiinteistö Oy Haminan Hailikarille 470 000 euron antolainan (KH 1.12.2014 § 348). Vuoden 2019 lopussa lainaa oli avoimena 293 750 euroa. Laina erääntyy 31.12.2024. Lainan korko on kiinteää 3 % ja lainalle ei ole erillistä vakuutta. Yhtiön kyky selviytyä lainan lyhennyksistä ja koroista riippuu kiinteistön vuokrausteesta, joka on tällä hetkellä riittävä tämän lainan maksamiseen.

Haminan kaupunki on antanut 100 % omistamalle tytäryhteisö Kiinteistö Oy Rautakorttelille 300 000 euron antolainan, josta vuoden 2019 lopussa oli avoimena 65 000 euroa. Lainasta peritään markkinaehtoisia korkoa. Laina jää kuittaamatta yhtiön rahavarojen loppumisen takia.

Lähipiirisopimukset

Kaupunginjohtajan kanssa on solmittu 1.6.2017 voimaan tullut kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu kahdeksan kuukauden palkkaa vastaavasta erokorvauksesta tietyin ehdoin (KV 30.5.2017 § 46).

HAMINAN VESI -LIIKELAITOKSEN ERIYTETTY TILINPÄÄTÖS

Toimintakertomus

Tulosalue	Haminan Vesi -liikelaitos
Tulosyksiköt	Hallinto ja asiakaspalvelu, Verkotot ja laitokset
Toimielin	Vesiliikelaitoksen johtokunta
Vastuhenkilö	Toimitusjohtaja
Tehtävä	Laadukkaiden vesihuoltopalvelujen tuottaminen asukkaille ja yrityksille sekä kaupungin kehittämistavoitteiden tukeminen. Toiminnan kehittämisen painopistealueita ovat verkosto-omaisuuden hallinta, veden laadun ja riittävyyden turvaaminen ja asiakaspalvelu.

SITOVAT TAVOITTEET

Toiminnalliset tavoitteet, tilikauden tulos ja korvaus liikelaitokseen sijoitetusta pääomasta sitovat vesiliikelaitosta.

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 31.12.2019
Talous tasapainossa	Tulorakenne on kustannusrakenteen mukainen	Perusmaksujen osuus liikevaihdosta nostetaan 30 %:iin suunnittelukauden loppuun mennessä	16	23,7
		Huleveden tulos ylijäämäinen suunnittelukauden lopulla	-85 000	-64 337
	Paljon vettä käyttävien teollisuuslaitosten toimintaedellytyksiä parannetaan	Käyttömaksuja alennetaan. Tavoitteena päästä alle valtakunnallisen keskiarvon.	Vesi 1,66 Jätevesi 2,28	1,64 2,26
Arviointi:		Taksarakenteen muutos etenee suunnitellusti. Perusmaksujen korotukset eivät ole riittäneet hulevesituloksen tasapainottamiseen.		
Toiminnan riskit		Riskien hallinta nyt ja jatkossa		
Veden kulutuksen lasku ja väkimäärän väheneminen		Kustannusten kattaminen täysmääräisesti varmistetaan taksarakenteen muutoksen avulla.		
Yleinen kustannustason nousu		Kustannustason nousua pyritään hillitsemään pidempiaikaisilla kumpanuussopimuksilla ja tekemällä yhteistyötä vesihuolto- ja energiatoimijoiden kanssa. Liikevaihdon kasvattaminen ja investointikohteiden priorisointi.		

Strateginen tavoite	Oma tavoite ja toimenpiteet	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma
Omaisuu den hallinta	Saneerausvelan hallinta vesihuoltoverkoston saneerauksin.	Saneerattu verkostopi-tuus km	3,5	4,0
		Saneeratut jv-pumppaamot kpl	3	3
Arviointi:				
Toiminnan riskit		Riskien hallinta nyt ja jatkossa		
Verkostojen vanhentuminen ja saneerausvelan kasvu on merkittävä riski.		Liikevaihdon kasvattamisella pyritään mahdollistamaan investointimäärien kasvattaminen.		
Saneeraukset on sidottu kaupungin Aluepalveluiden katusaneerauksen tarpeeseen ja työohjelmaan.		Investointikohteiden priorisointia tehostetaan.		
		Yhteissaneerausten lisäksi vesihuolto saneeraa lisäkohteita katualueen ulkopuolella ja alueilla, joissa ei ole päälystettyjä katuja.		

TOIMINTAKATSAUS

Toiminta ja talous

Vuodelle 2019 asetetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet saavutettiin lähes kokonaan. Ainoastaan huleveden talouden tasapainottaminen muodostaa yhä ongelman.

Liikevaihtoa kertyi 6.220.441,33 euroa, mikä on 77.000 euroa budjetoitua enemmän. Toimintakulut kasvoivat kuitenkin liikevaihtoa enemmän, minkä seurauksena liikeylijäämä jäi 56.000 euroa budjetoidusta. Kustannuksia kasvattivat mm. lisääntynyt henkilömäärä, ostoveden kallistuminen ja osuuskuntien liittymismaksupalautukset.

Tilikauden tulokseksi muodostui 173.002,87 euroa. Tilikauden tulos jäi budjetoidusta noin 37.000 euroa.

Rakentaminen

Vesihuollon saneeraus- ja uusinvestointeihin käytettiin rahaa yhteensä 3,88 milj. euroa. Investointeihin varattu määräraha ylittyi noin 1,48 milj. eurolla.

Uutta vesijohtoverkostoa rakennettiin 2 204 metriä, jätevesiverkostoa 201 metriä ja hulevesiverkostoa 1 090 metriä. Suurimpia uudiskohteita olivat pohjavesilaitosten välinen raakavesijohto, Kurkitien runkovesijohto ja Tervasaaren kunnallistekniikan rakentaminen.

Hulevesiverkoston uudisrakentaminen johtuu saneerattaville alueille tehtävistä hulevesijärjestelmistä.

Vaikka kokonaistilanne oli talouden osalta hyvä, niin huleveden viemäröinnin osalta tulos jäi yhä 64.000 euroa alijäämäiseksi. Huleveden viemäröinnin taseeseen on viiden vuoden aikana kertynyt alijäämää yhteensä liki 590.000 euroa. Huleveden osalta tuleekin päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä pystytään kattamaan.

Laitoksen toimintaan pitkään vaikuttanutta henkilöstövajetta saatiin korjattua tilikauden aikana. Henkilöstömäärän lisääntyminen on mahdollistanut kehittämissioiden eteenpäin viemisen, mikä selittää osaltaan myös kustannusten kasvua.

Verkostoa saneerattiin yhteensä 4 013 metriä, josta 1 784 metriä oli vesijohtoverkoston saneerausta ja 2 229 metriä viemäriverkoston saneerausta. Jätevesipumppaamoita saneerattiin kaksi kappaletta kokonaan ja yhteen vaihdettiin sähkökeskus. Lisäksi Tervasaaren jätevedenpumppaamon korkeusasemaa muutettiin tulvarajan yläpuolelle ja Ruissalon vedenottamon ja Hillon alavesisäiliön katot uusittiin. Verkoston ja jätevedenpumppaamoiden saneerausmäärät olivat tavoitellun mukaiset.

Toiminnan kehittäminen

Haminan Veden liiketoimintasuunnitelmassa on vuodelle 2019 asetettu tavoitteeksi asiakaspalvelu- ja laskutusjärjestelmän päivittäminen, vedenhankintastrategiasta päättäminen ja hankkeiden käynnistäminen sekä etäluettavien mittareiden käyttöönotto.

Vedenriittävyden osalta suurimman riskin muodostaa mahdollinen häiriötilanne Utti-putkessa. Riskin vähentämiseksi rinnakkaisvesijohdon suunnittelu välille Tavastila-Mäkelänkangas aloitettiin yhteistyössä Kymenlaakson Veden kanssa. Lisäksi omien pohjavedenottamoiden vedenkäsittely-kapasiteettia ja runkolinjojen siirtokapasiteettia lisättiin.

Uuden asiakaspalvelujärjestelmän ja etäluettavien mittareiden käyttöönottoprojektit saatiin valmiiksi kevään aikana. Uudistusten avulla pyritään sekä parantamaan asiakaspalvelua, että tehostamaan toimintaa.

Verkoston kuntotutkimuksia ei pystytty käynnistämään henkilöstövajeen takia.

Henkilöstö

Haminan Veden palveluksessa 13 vakinaista henkilöä. Henkilöstön koulutus- ja sairauspoissaolojen muutos:

	2019 päiviä/hlö		2018 päiviä/hlö		2017 päiviä/hlö	
Kouluspäivät	24	1,8	15	1,2	43	3,6
Sairauspoissaolot	112	8,6	39	3,0	230	19,2

Selonteko sisäisestä valvonnasta ja arvio merkittävimmistä riskeistä

Sisäinen valvonta

Talouden ja tavoitteiden seuranta on säännöllistä. Seurannan välineenä on web-raportointi, jossa on päiväkohtainen tieto. Suurkuluttajien vedenkulutusta seurataan erikseen kuukausittain laskutuksen yhteydessä. Johtokunnalle raportoidaan toiminnasta ja taloudesta kokousten yhteydessä.

Palveluiden hinnoittelun ajantasaisuutta seurataan ja taksat ja maksut pidetään ajan tasalla alueellisten vertailujen avulla.

Liikelaitoksen investointikohteiden etenemistä seurataan säännöllisesti.

Toimivallan siirrosta viranhaltijoille sopimus- ja hankinta-asioissa, käyttöomaisuuden myynnissä ja vahingonkorvausasioissa noudatetaan kaupungin hallintosääntöä 16.10.2018 ja kaupunginhallituksen toimintasääntöä 7.1.2019. Viranhaltija-päätökset ilmoitetaan johtokunnalle tiedoksi.

Henkilöstön osaamista vahvistetaan lainsäädännön ja muun toimintaympäristön edellyttämin täydennyskoulutuksin.

Vesiliikelaitoksen merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit

Verkosto- ja laitosrakenteiden vanheneminen
Vesihuoltoverkoston korjausvelka on kasvanut 2010 luvun alun alhaisen saneeraustason vuoksi. Huonokuntoisten verkosto-osien aiheuttamien putkirikkojen määrän odotetaan kasvavan tulevaisuudessa.

Riskienhallinta nyt ja jatkossa

Vuosittaiset investointitasot ja niiden vaikutus maksuihin on selvitetty.

Investointimäärää on tulevaisuudessa kasvatettava huomattavasti nykyisestä, mikä aiheuttaa merkittävän taloudellisen riskin.

Riskiarvio

Tilikauden aikana ei ole raportoitu merkittävistä riskeistä, joista olisi aiheutunut vahinkoa Haminan Veden toiminnalle.

Omaisuuksien hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa ei ole todettu menetyksiä tai arvon alennuksia.

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Tilikaudelta kertynyt ylijäämä 173.002,87 euroa siirretään taseen omaan pääomaan edellisten vuosien yli-/alijäämä -tilille.

Taloudellisia riskejä arvioidaan aina osavuosisikatsausten ja taksamuutosten yhteydessä sekä vedenkulutusennusteiden avulla.

Riskiarvioiden perusteella suurimmiksi riskeiksi muodostuvat jatkossa verkoston ikä ja siitä johtuva saneeraus määrän kasvu sekä vedenkulutuksen vähentyminen.

Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut

Liikelaitoksen tuloslaskelma

	2019		2018	
Liikevaihto	6 220 441,33		5 960 576,54	
Valmistus omaan käyttöön	17 717,25		48 820,00	
Liiketoiminnan muut tuotot	116 325,43		134 560,98	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 064 130,14		-1 199 165,00	
Palvelujen ostot	-1 610 337,81	-2 674 467,95	-1 110 299,12	-2 309 464,12
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-544 597,84		-455 533,66	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-137 858,56		-126 758,78	
Muut henkilösivukulut	-19 114,09	-701 570,49	-16 399,07	-598 691,51
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 098 402,67		-2 057 777,76	
Liiketoiminnan muut kulut	-234 022,78		-62 250,22	
Liikeylijäämä	646 020,12		1 115 773,91	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot kaupungilta				
Muut rahoitustuotot	9 837,66		6 651,50	
Muille maksetut korkokulut	-31 702,86		-37 202,66	
Korvaus peruspääomasta	-450 000,00		-450 000,00	
Muut rahoituskulut	-1 152,05	-473 017,25	-258,56	-480 809,72
Ylijäämä ennen satunnaisia eriä	173 002,87		634 964,19	
Ylijäämä ennen varauksia	173 002,87		634 964,19	
Tilikauden ylijäämä	173 002,87		634 964,19	

Tunnusluvut

	2019	2018
Sijoitetun pääoman tuotto, %	3,1	5,5
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	4,0	7,1
Voitto, %	2,8	10,7

Liikelaitoksen rahoituslaskelma

	2019		2018	
Toiminnan rahavirta				
Liikelyijäämä	646 020,12		1 115 773,91	
Poistot ja arvonalentumiset	2 098 402,67		2 057 777,76	
Rahoitustuotot- ja kulut	-473 017,25	2 271 405,54	-480 809,72	2 692 741,95
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-3 880 397,66		-2 261 053,54	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 151,50	-3 876 246,16		-2 261 053,54
Toiminnan ja investointien rahavirta		-1 604 840,62		431 688,41
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisen vähennys muilta		-1 275,00		-3 975,00
Antolainauksen muutokset				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	2 000 000,00			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muille	-959 506,86	1 040 493,14	-959 506,86	-959 506,86
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos kunnalta	1 036 762,97		191 811,63	
Saamisten muutos muilta	-92 959,99		56 097,06	
Korottomien velkojen muutos muilta	-378 180,50	565 622,48	283 884,76	531 793,45
Rahoituksen rahavirta		1 604 840,62		-431 688,41
Rahavarojen muutos		0,00		0,00
Tunnusluvut				
		2019		2018
Investointien tulorahoitus, %		58,6		119,1
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta, 1000 €		2 424		4 706
Laskennallinen lainanhoitokate		3,0		4,6
Quick ratio		0,5		0,8
Current ratio		0,5		0,8

Liikelaitoksen tase

	31.12.2019	31.12.2018
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT	22 247 692,14	20 468 573,65
I Aineettomat hyödykkeet	142 490,72	78 813,00
2. Muut pitkävaikutteiset menot	142 490,72	16 500,00
3. Ennakkomaksut		62 313,00
II Aineelliset hyödykkeet	22 020 441,72	20 306 275,95
2. Rakennukset	1 686 771,48	1 847 410,92
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	19 443 647,96	17 139 710,41
4. Koneet ja kalusto	28 891,20	48 152,00
6. Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	861 131,08	1 271 002,62
III Sijoitukset	84 759,70	83 484,70
4. Muut saamiset	84 759,70	83 484,70
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	924 543,13	1 868 346,11
II Saamiset	924 543,13	1 868 346,11
Lyhytaikaiset saamiset	924 543,13	1 868 346,11
1. Myyntisaamiset	566 586,36	457 939,22
3. Saamiset kunnalta	357 956,77	1 394 719,74
4. Muut saamiset		15 687,15
VASTAAVAA YHTEENSÄ	23 172 235,27	22 336 919,76
VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA	15 706 363,20	15 533 360,33
I Peruspääoma	13 411 749,98	13 411 749,98
IV Edellisten tilikausien ylijäämä	2 121 610,35	1 486 646,16
V Tilikauden ylijäämä	173 002,87	634 964,19
E VIERAS PÄÄOMA	7 465 872,07	6 803 559,43
I Pitkäaikainen	5 692 381,64	4 599 688,50
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 966 684,84	3 826 291,70
8. Korottomat velat kunnalle		
9. Liittymismaksut ja muut velat	725 696,80	773 396,80
II Lyhytaikainen	1 773 490,43	2 203 870,93
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	859 606,86	959 506,86
6. Saadut ennakot	1 099,32	1 523,12
7. Ostovelat	673 316,22	1 070 162,25
9. Muut velat	130 984,92	87 012,67
10. Siirtovelat	108 483,11	85 666,03
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	23 172 235,27	22 336 919,76
Tunnusluvut		
	2019	2018
Omavaraisuusaste, %	67,8	69,5
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	117,8	111,6
Kertynyt ylijäämä, 1000 €	2 295	2 122
Lainat ja vuokravastuut, 31.12.1000€	6 586	5 593
Lainakanta 31.12., 1000 €	5 826	4 786

Liikelaitoksen talousarvion toteutumisvertailu

Käyttötalousosa

	Talousarvio 2019	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 2019	Poikkeama	Poikkeama- %
Liikevaihto	6 148 000		6 148 000	6 220 441	72 441	1,2
Valmistus omaan käyttöön	35 000		35 000	17 717	-17 283	-49,4
Liiketoiminnan muut tuotot	100 000		100 000	116 325	16 325	16,3
Materiaalit ja palvelut	-2 579 400		-2 579 400	-2 674 468	-95 068	3,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 176 500		-1 176 500	-1 064 130	112 370	-9,6
Palvelujen ostot	-1 402 900		-1 402 900	-1 610 338	-207 438	14,8
Henkilöstökulut	-679 400		-679 400	-701 570	-22 170	3,3
Palkat ja palkkiot	-524 200		-524 200	-544 598	-20 398	3,9
Henkilösivukulut	-155 200		-155 200	-156 973	-1 773	1,1
Eläkekulut	-134 500		-134 500	-137 859	-3 359	2,5
Muut henkilösivukulut	-20 700		-20 700	-19 114	1 586	-7,7
Poistot ja arvonalentumiset	-2 210 000		-2 210 000	-2 098 403	111 597	-5,0
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 210 000		-2 210 000	-2 098 403	111 597	-5,0
Liiketoiminnan muut kulut	-112 000		-112 000	-234 023	-122 023	108,9
Liikelylijäämä	702 200		702 200	646 020	-56 180	-8,0
Rahoitustuotot ja -kulut	-492 000		-492 000	-473 017	18 983	-3,9
Muut rahoitustuotot	8 000		8 000	9 838	1 838	23,0
Muille maksetut korkokulut	-50 000		-50 000	-31 703	18 297	-36,6
Korvaus peruspääomasta	-450 000		-450 000	-450 000	0	0,0
Muut rahoituskulut			0	-1 152	-1 152	0,0
Ylijäämä ennen satunnaisia er	210 200		210 200	173 003	-37 197	-17,7
Ylijäämä ennen varauksia	210 200		210 200	173 003	-37 197	-17,7
Tilikauden ylijäämä	210 200		210 200	173 003	-37 197	-17,7

Rahoitusosa

	Talousarvio 2019	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 2019	Poikkeama	Poikkeama- %
Toiminnan rahavirta	2 420 200		2 420 200	2 271 406	-148 794	-6,1
Liikelyijäämä	702 200		702 200	646 020	-56 180	-8,0
Poistot ja arvonalentumiset	2 210 000		2 210 000	2 098 403	-111 597	-5,0
Rahoitustuotot- ja kulut	-492 000		-492 000	-473 017	18 983	-3,9
Investointien rahavirta	-2 400 000	-1 400 000	-3 800 000	-3 876 246	-76 246	2,0
Investointimenot	-2 400 000	-1 400 000	-3 800 000	-3 880 398	-80 398	2,1
Toiminnan ja investointien rahavirta	20 200	-1 400 000	-1 379 800	-1 604 841	-225 041	16,3
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset				-1 275	-1 275	
Antolainasaamisten lisäys muilta				-1 275	-1 275	
Lainakannan muutokset	-160 000	1 200 000	1 040 000	1 040 493	493	0,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	800 000	1 200 000	2 000 000	2 000 000		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muille	-960 000		-960 000	-959 507	493	-0,1
Muut maksuvalmiuden muutokset	139 800	200 000	147 000	565 622	418 622	284,8
Rahoituksen rahavirta	-20 200	1 400 000	1 187 000	1 604 841	417 841	35,2

Investointiosa

	TP 2018	TA 2019	Muutokset	Muutettu TA	Toteutuma
Menot	2 261 054	2 400 000	1 400 000	3 800 000	3 880 398
Rahoitusosuudet					
Käyttöomaisuuden myynti					4 152
Netto	2 261 054	2 400 000	1 400 000	3 800 000	3 876 246

Tunnusluvut

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Verkostoon pumpattu vesi, m ³ /vuosi	2 083 183	2 156 099	2 080 000	2 167 736
- KLV Oy	1 752 938	1 820 830		1 857 478
- Omat pohjavedenottamot	244 200	245 989		213 006
- Virolahti	86 045	89 280		97 252
Laskutettu vesi, m ³ /vuosi	1 869 359	1 859 811	1 880 000	1 827 385
- talousvesi	881 093	882 793		867 613
- teollisuusvesi	900 626	896 182		885 735
- kaupungin kiinteistöt	87 640	80 836		74 037
Puhdistettu jätevesi, m ³ /vuosi (Mussalon puhdistamo)	2 477 500	1 839 674	2 200 000	2 095 097
Laskutettu jätevesi, m ³ /vuosi	1 251 654	1 197 548	1 280 000	1 229 810
- Haminan talousvesi	794 300	800 186		789 504
- Haminan teollisuusvesi	97 648	99 984		107 377
- Haminan kaupungin kiinteistöt	70 759	68 740		65 582
- Virolahti	288 947	228 638		267 347
Vesijohtoverkostoon liittyneet kiinteistöt kpl/vuosi (suluissa osuuskuntien verkoston kautta liittyneet)	12 (3)	8 (2)	10	4 (2)
Jätevesiviemäriverkostoon liittyneet kiinteistöt kpl/vuosi (suluissa osuuskuntien verkoston kautta liittyneet)	8 (1)	5 (0)	5	2 (0)
Laskuttamaton vesi %	10	14	17	16
Laskuttamaton jätevesi %	56	40	48	41
Talousveden ominaiskulutus, l/as/vrk	131	132	130	130
Vesijohtoverkon pituus km	260,0	262,5	261	264,7
Jätevesiviemäriverkon pituus km	227,0	227,5	227	227,7
Hulevesiviemäriverkon pituus km	96	98,5	96	99,6
Jätevesipumppaamojen määrä kpl	86	87	89	87
Hulevesipumppaamoiden määrä kpl	2	2	2	2
Vesiasiakkaiden määrä:	5 294	5 302	5 310	5 154
Jätevesiasiakkaiden määrä:	4 571	4 576	4 585	4 335
Veden hankinnan kustannukset €/asukas	31,8	38,1	31,5	43,8
Jäteveden käsittelykustannukset €/asukas	48,1	35,2	45,0	42,7
Verkostojen ylläpito €/asukas	53,6	54,7	55,0	56,4

Liikelaitoksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä -menetelmät

Pysyvien vastaavien aineelliset ja aineettomat hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kaupungin hallituksen 26.11.2012 hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on Vehkalahten kunnalta siirtyneiden vedenjakelu- ja viemäriverkostojen poisto-aikoja tarkistettu 1.1.2013 alkaen.

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon. Saamiset on merkitty taseessa nimellisarvoon.

Johdannaissopimusten käsittely

Haminan kaupungin lainojen korkoriskin suojaamisperiaatteen mukaisesti on myös Haminan Veden yhdelle lainalle tehty koronvaihtosopimus.

Pitkäaikaista lainoista 1,3 milj. euron osalta vaihtuvat korot on sidottu koronvaihtosopimuksella kiinteään korkoon. Sopimus on voimassa 13.7.2026 asti.

Tuloslaskelman liitetiedot (1 000 euroa)

Liikevaihto tehtävälueittain

	2019	2018
Veden käyttömaksut	2 336	2 403
Jäteveden käyttömaksut	1 929	1 970
Liittymismaksut	104	70
Perusmaksut	1 562	1 282
Muut tuotot	288	236
Liikevaihto yhteensä	6 220	5 961

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Haminan Vesi -liikelaitoksella on käytössään Haminan kaupungin poistosuunnitelma, jossa suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineellisten ja

aineettomien hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen pitoajan mukaan. Arvioidut poistajat ja niitä vastaavat poistomenetelmät ovat:

Muut pitkävaikutteiset menot		
Atk-ohjelmistot	3 vuotta	Tasapoisto
Muut	3 vuotta	Tasapoisto
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset		
Kivirakenteiset	40 vuotta	Tasapoisto
Puurakenteiset	30 vuotta	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Muut rakennukset	15 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Vedenjakeluverkosto	10 %	Menojäännöspoisto
Viemäriverkosto	10 %	Menojäännöspoisto
Muut putki- ja kaapeliverkostot	20 %	Menojäännöspoisto
Vesi- yms. laitosten laitoskoneet	20 %	Menojäännöspoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	20 %	Menojäännöspoisto
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet	30 %	Menojäännöspoisto
Raskaat koneet	30 %	Menojäännöspoisto
Kevyet koneet	40 %	Menojäännöspoisto
Atk-laitteet	40 %	Menojäännöspoisto
Muut laitteet ja kalusteet	40 %	Menojäännöspoisto

Taseen liitetiedot (1 000 euroa)

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat tase-eräkohtaisesti

Aineettomat hyödykkeet	Muut pitkä- vaikutteist menot	Kesken- eräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno l.l.	17	62	79
Lisäykset tilikauden aikana	84		84
Siirrot erien välillä	62	-62	
Tilikauden poisto	-21		-21
Poistamaton hankintameno 31.12.	142	0	142

Aineelliset hyödykkeet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Kesken- eräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno l.l.	1 847	17 140	48	1 271	20 306
Lisäykset tilikauden aikana		2 949		847	3 796
Vähennykset tilikauden aikana		-4			-4
Siirrot erien välillä		1 257		-1 257	
Tilikauden poisto	-161	-1 898	-19		-2 078
Poistamaton hankintameno 31.12.	1 686	19 444	29	861	22 020

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Samaan konserniin kuuluvilta yhteisöiltä	Muilta yhteisöiltä	Yhteensä
Liittymismaksusaamiset I.I.	32	52	84
Lisäys vuoden aikana	1		1
Vähennys vuoden aikana			0
Liittymismaksusaamiset 31.12.	33	52	85

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot (1 000 euroa)

Oman pääoman erien lisäykset ja vähennykset sekä siirrot erien välillä

	2019	2018
Peruspääoma I.I.	13 412	13 412
ei muutoksia tilikauden aikana		
Peruspääoma 31.12.	13 412	13 412
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	2 122	1 487
Tilikauden yli-/alijäämä	173	635
Oma pääoma yhteensä	15 707	15 534

Edellisten tilikausien yli-/alijäämiin on tilinpäätöksessä 2004 siirretty 1,2 milj. euron liittymismaksurahasto,

joka oli muodostunut ennen 1.4.2004 perityistä liittymismaksuista.

Myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua erääntyvät pitkäaikaiset velat

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 043	1 560
Yhteensä	2 043	1 560

Vuoden 2019 luvussa on esitetty lainat, jotka erääntyvät I.I.2025 tai sen jälkeen.

Muiden velkojen erittely	2019	2018
Pitkäaikaiset muut velat		
Liittymismaksut	726	773
Lyhytaikaiset muut velat		
Muut velat	131	87
Muut velat yhteensä	857	860
Siirtovelkojen erittely	2019	2018
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	85	75
Korkojaksotukset	11	11
Siirtovelat yhteensä	96	86

Vakuuksien, vastuusitoumuksien ja taseen ulkopuolisten järjestelyjen liitetiedot (1 000 euroa)

Vuokravastuut	2019
Vuokravastuut	28
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	28
Leasingvastuut yhteensä	6
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	2

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	2019	2018
Koronvaihtosopimus Nordea Bank AB		
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus		
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	1 333	1524
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-36	-25

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12

2019		2018	
vakainainen henkilöstö	koko henkilöstö	vakainainen henkilöstö	koko henkilöstö
13	14	12	13

Vesihuoltolain edellyttämät lisätiedot

Huleveden viemäroinnin ja vesihuollon osalta esitetään eriytetty tilinpäätöslaskelmat vesihuoltolain muutosten (22.8.2014/681) edellyttämällä tavalla.

Huleveden viemäroinnin tulot ja menot on eriytetty laskennallisesti. Menojen eriyttämisen perusteena on käytetty verkostojen pituuksia vuosilta 2005–2009. Ennen vuotta 2005 rakennetuista jätevesiverkostoista on erotettu 50 % huleveteen. Vuodesta 2010 alkaen hulevesiverkoston arvoa on seurattu kirjanpidossa.

Muista kuin alueelliseen jäteveden käsittelyyn kohdistetuista lainoista on erotettu verkostojen arvojen suhteessa lainapääoma ja niitä vastaavat korkomenot huleveteen.

Kaupunki on korvannut yleisten alueiden huleveden viemäroinnin kustannuksista sopimuksen mukaan 114.261,36 euroa.

Huleveden viemäroinnin tuloslaskelma

	1.1.–31.12.2019		1.1.–31.12.2018	
Liikevaihto		299 266,57		274 477,09
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12 742,37		-22 385,10	
Palvelujen ostot	-76 248,64	-88 991,01	-91 837,08	-114 222,19
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-33 766,07		-53 901,63	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-8 296,70		-15 353,78	
Muut henkilösivukulut	-1 261,60	-43 324,37	-1 976,65	-71 232,07
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-226 213,46		-217 196,13
Liiketoiminnan muut kulut		-3 525,81		-7 479,48
Liikelylijäämä		-62 788,08		-135 652,78
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muille maksetut korkokulut		-1 549,11		-1 093,67
Ylijäämä ennen satunnaisia eriä		-64 337,19		-136 746,45
Ylijäämä ennen varauksia		-64 337,19		-136 746,45
Tilikauden alijäämä		-64 337,19		-136 746,45
Tunnusluvut				
Sijoitetun pääoman tuotto, %		-3,0		-6,3
Voitto, %		-21,5		-49,8

Huleveden viemäröinnin rahoituslaskelma

	1.1.–31.12.2019		1.1.–31.12.2018	
Toiminnan rahavirta				
Liikelyjäämä	-62 788,07		-135 652,78	
Poistot ja arvonalentumiset	226 213,46		-217 196,13	
Rahoitustuotot- ja kulut	-1 549,11	161 876,28	-1 093,67	-353 942,58
Investointien rahavirta				
Investointimenot		-209 252,14		-239 014,12
Toiminnan ja investointien rahavirta		-47 375,86		-592 956,70
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	226 000,00			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-71 833,99	154 166,01	-31 891,41	-31 891,41
Rahoituksen rahavirta		154 166,01		-31 891,41
Rahavarojen muutos		106 790,15		-624 848,11
Tunnusluvut				
Investointien tulorahoitus, %		-77,4		-67,7
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta, 1000 €		-1 623		-1 576
Lainanhoitokate		2,2		10,7

Huleveden viemäröinnin tase

	31.12.2019	31.12.2018
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	2 167 749,81	2 176 052,41
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 167 749,81	2 176 052,41
	2 167 749,81	2 176 052,41
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	1 750 446,91	1 983 331,13
Jäännöspääoma	1 750 446,91	1 983 331,13
VIERAS PÄÄOMA	417 302,90	192 721,28
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	356 768,93	160 829,88
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	60 533,97	31 891,39
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 167 749,81	2 176 052,41
Tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, %	80,7	91,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	139,4	67,8
Kertynyt ali-/ylijääämä, 1 000 €	-590	-525
Lainakanta 31.12, 1 000 €	417	193

Huleveden viemäröinnin liitetiedot

1 000 €	2019	2018
Liikevaihto tehtävälueittain:		
Liittymismaksut	1	0
Hulevesimaksut	184	144
Kaupungin korvaus hulevesiviemäröinnistä	114	130
	299	274
Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Viemäriverkko, menojäätännöspoisto 10 %		
Pysyvät vastaavat		
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Poistamaton hankintameno I.I.	2 176	2 154
Lisäykset tilikauden aikana	218	239
Vähennykset tilikauden aikana	-226	-217
	2 168	2 176
Oman pääoman erien muutokset		
Jäännöspääoma I.I.	1 983	1 929
Pysyvien vastaavien lisäys	-9	22
Vieraan pääoman lisäys/vähennys	-224	32
Jäännöspääoma 31.12.	1 750	1 983
Myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua erääntyvät pitkäaikaiset velat		
Lainat rahoituslaitoksilta	173	69

LIIKELAITOKSEN VAIKUTUS KAUPUNGIN TALOUTEEN

Liikelaitoksen vaikutus tuloksen muodostumiseen

I 000 euroa	Talousarvion ulkoisen toteutuminen		Eliminoinnit		Tuloslaskelma kaupungin tilinpäätöksessä
	Kaupunki	Liikelaitos	Kaupunki	Liikelaitos	
Toimintatuotot	18 738	6 336	-117	-429	24 528
Myyntitulot	4 217	6 220	-84	-315	10 038
Maksutulot	1 271				1 271
Tuet ja avustukset	1 034		-1		1 033
Muut toimintatulot	12 216	116	-32	-114	12 186
Valmistus omaan käyttöön	324	18			342
Toimintamenot	-137 589	-3 610	430	116	-140 653
Henkilöstömenot	-34 638	-702			-35 340
Palvelujen ostot	-91 849	-1 610	291	84	-93 084
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 881	-1 064	139		-6 806
Avustukset	-2 023	-4			-2 027
Muut toimintamenot	-3 198	-230		32	-3 396
Toimintakate	-118 527	2 744	313	-313	-115 783
Verotulot	85 455				85 455
Valtionosuudet	38 153				38 153
Rahoitustuotot ja -kulut	2 720	-473	-450	450	2 247
Korkotuotot	583				583
Muut rahoitustuotot	2 729	10	-450		2 289
Korkokulut	-584	-32			-616
Muut rahoituskulut	-8	-451		450	-9
Vuosikate	7 801	2 271	-137	137	10 072
Poistot ja arvonalentumiset	-9 043	-2 098		0	-11 141
Suunnitteleman mukaiset poistot	-6 965	-2 098			-9 063
Arvonalentumiset	-2 078				-2 078
Satunnaiset erät					0
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 242	173	-137	137	-1 069

Liikelaitoksen vaikutus toimintakatteeseen

	Kaupunki	Liikelaitos	Yhteensä
Ulkoiset toimintatulot	18 621	5 907	24 528
Valmistus omaan käyttöön	324	18	342
Ulkoiset toimintamenot	-137 159	-3 494	-140 653
Vaikutus toimintakatteeseen	-118 214	2 431	-115 783

Liikelaitoksen vaikutus vuosikatteeseen

	Kaupunki	Liikelaitos	Yhteensä
Vaikutus toimintakatteeseen	-118 214	2 431	-115 783
Ulkoiset rahoituserät	125 878	-23	125 855
Vaikutus vuosikatteeseen	7 664	2 408	10 072

Liikelaitoksen vaikutus poistojen määrään ja tilikauden tulokseen

	Kaupunki	Liikelaitos	Yhteensä
Vaikutus vuosikatteeseen	7 664	2 408	10 072
Vaikutus poistoihin	-9 043	-2 098	-11 141
Vaikutus tilikauden tulokseen	-1 379	310	-1 069

Yllä olevien laskelmien mukaan liikelaitoksen talous parantaa kaupungin toimintakatetta 2,4 mil.€, vuosikatetta 2,4 milj.€, kasvattaa kaupungin tulosta 0,3 mil.€ ja kasvattaa kaupungin poistoja 2,1 milj.€

Liikelaitoksen vaikutus toiminnan rahoitukseen

I 000 euroa	Talousarvion toteutuminen		Eliminoinnit		Rahoituslaskelma kaupungin tilinpäätöksessä
	Kaupunki	Liikelaitos	Kaupunki	Liikelaitos	
Tulorahoitus					
Vuosikate	7 800	2 271	-137	137	10 071
Satunnaiset erät					0
Tulorahoituksen korjauserät	-409				-409
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-9 206	-3 880			-13 086
Rahoitusosuudet investointimenoihin	129				129
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	985	4			989
Toiminnan ja investointien rahavirta	-701	-1 605	-137	137	-2 306
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	-583	-1			-584
Antolainasaamisten vähennys	336				336
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 600	2 000			17 600
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-15 936	-960			-16 896
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 620				2 620
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-173				-173
Vaihto-omaisuuden muutos	38				38
Saamisten muutos	2 243	944		-1037	2 150
Korottomien velkojen muutos	-12 026	-378	1037		-11 367
Vaikutus maksuvalmiuteen	-8 582	0	900	-900	-8 582

Liikelaitoksen vaikutus toiminnan ja investointien rahavirtaan

	Kaupunki	Liikelaitos	Yhteensä
Vaikutus vuosikatteeseen	7 663	2 408	10 071
Ulkoiset investointimenot	-9 206	-3 880	-13 086
Ulkoiset investointitulot	705	4	709
Vaikutus toiminnan ja investointien rahavirtaan	-838	-1 468	-2 306

Liikelaitoksen vaikutus rahoituksen rahavirtaan

	Kaupunki	Liikelaitos	Yhteensä
Antolainasaamisten muutos	-247	-1	-248
Lainakannan muutos	2 284	1 040	3 324
Muut maksuvalmiuden muutokset	-8 881	-471	-9 352
Vaikutus rahoituksen rahavirtaan	-6 844	568	-6 276

Liikelaitoksen vaikutus maksuvalmiuteen

	Kaupunki	Liikelaitos	Yhteensä
Vaikutus toiminnan ja investointien rahavirtaan	-838	-1 468	-2 306
Vaikutus rahoituksen rahavirtaan	-6 844	568	-6 276
Vaikutus maksuvalmiuteen	-7 682	-900	-8 582

Yllä olevien laskelmien mukaan liikelaitoksen talous heikentää kaupungin toiminnan ja investointien rahavirtaa 1,5 milj.€, kasvattaa rahoituksen rahavirtaa 0,6 milj.€ ja heikentää maksuvalmiutta 0,9 milj.€.

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

$= 100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Kaupungin toimintojen organisointi, kuten toimintojen yhtiöittäminen ja kuntien välinen yhteistoiminta sekä oppilaitosten ylläpitäminen vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kuntakohtaisia eroja.

Vuosikate prosenttia poistoista

$= 100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Tunnusluvun avulla arvioidaan tulorahoituksen riittävyyttä. Kun tunnusluvun arvo on 100%, oletetaan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kaupungin vuotuista keskimääräistä investointitasoa.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Keskimääräistä kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvon ei voida asettaa. Kuntakohtaisia eroja selittävät toimintojen organisointi ja palvelutoiminnan laajuus.

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Toiminnan ja investointien rahavirran tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla seurataan investointien omarahoituksen toteutumista. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

$$= 100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Laskennallinen lainanhoitokate

$$= 100 * (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanhoitokulut})$$

Tunnusluku kuvaa kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia veloitteita. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa.

Kassan riittävyys, pv

$$= 365 \text{ pv} * \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$$

Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavarioihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %

$$= 100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$$

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 % omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

$$= 100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kaupungin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kaupungilla on selviytyä takaisinmaksusta tulo-rahoituksella.

Lainakanta 31.12.

$$= \text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$$

Lainat ja vuokravastuut 31.12

$$= \text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut}$$

Lainasaamiset 31.12.

$$= \text{Sijoituksiin merkitys jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset}$$

Liikelaitoksen tunnusluvut

Sijoitetun pääoman tuotto, %

$$= 100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalle maksetut korkokulut} + \text{Muille maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Sijoitettu korollinen vieras pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset})$$

Tunnusluku kertoo liikelaitokseen sijoitetun pääoman tuoton eli mittaa liikelaitoksen suhteellista kannattavuutta. Tunnusluvun vertailtavuutta liikelaitosten kesken voi heikentää se, että pysyvien vastaavien hyödykkeiden kirjanpitoarvo saattaa poiketa olennaisesti käyvästä arvosta.

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %

$$= 100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalle maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Lainat kunnalta} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset})$$

Tunnusluvun tase-erät lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona.

Voitto, %

= $100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen varauksia} / \text{Liikevaihto})$

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * (\text{Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia erä} + \text{Poistot ja arvoalentumiset} - \text{Tuloverot}) / \text{Investointien omahankintameno}$
Investointien omahankintamenoilla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta

Tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden toiminnan ja investointien rahavirran kertymä.

Quick ratio

= $\text{Rahat ja pankkisaamiset} + \text{Rahoitusarvopaperit} + \text{Lyhytaikaiset saamiset} / (\text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Maksuvalmiussuhde joka kertoo, miten hyvin lyhytaikaisesti sidotuilla varoilla pystytään kattamaan lyhytaikaiset velat. Tunnuslukua voidaan vertailla vain saman toimialan liikelaitosten kesken. Tunnusluvut luokitusasteikko: hyvä yli 1, Tyydyttävä 0,5–1, heikko alle 0,5.

Current ratio

= $(\text{Vaihto-omaisuus} + \text{Lyhytaikaiset saamiset} + \text{Rahoitusarvopaperit} + \text{Rahat ja pankkisaamiset}) / (\text{Lyhytaikainen Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Käyttöpääomasuhde joka kertoo nopeakiertoisen omaisuuden ja nopeakiertoisten velkojen suhteen. Tunnuslukua voidaan parhaiten vertailla saman toimialan liikelaitosten kesken, mutta se sopii quick ratio -tunnuslukua paremmin myös eri toimialojen yritysten kertailuun. Tunnusluvun luokitusasteikko: hyvä yli 2, tyydyttävä 1–2, heikko alle 1.

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa liikelaitoksen vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon liikelaitoksen käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttötulot muodostuvat tilikauden liikevaihdosta, liiketoiminnan muista tuotoista sekä tuesta ja avustuksesta kunnalta.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi liikelaitosten välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet liikelaitoksella on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Laskennallinen lainanhoitokate

= $100 * (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanhoitokulut})$

Tunnusluku kuvaa kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia veloitteita. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= $\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}$

Luku osoittaa, paljonko liikelaitoksella on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Liikelaitoksen lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Haminan kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja

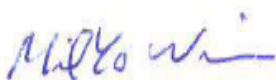
Haminassa 30.3.2020

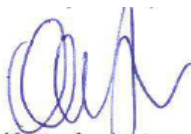
Titta Erkkilä
puheenjohtaja

Vesa Koskiaho
I varapuheenjohtaja

Milko Niemi
II varapuheenjohtaja

Katja Andrejev
jäsen

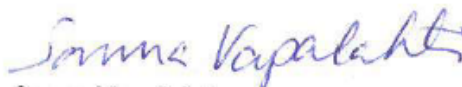
Pentti Hämäläinen
jäsen

Peter Muurman
jäsen

Ritva-Leena Pousi
jäsen

Sanna Vapalahti
jäsen

Ari Rinne
jäsen

Hannu Muhonen
kaupunginjohtaja

TILINTARKASTAJIEN TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Haminassa 14.5.2020

BDO Audiator Oy

Ulla-Maija Tuomela, KHT, JHTT
päävastuullinen tilintarkastaja

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA

Kirjanpitokirjat

Päiväkirja	sähköisesti arkistoituna	säilytetään 10v.
Pääkirja	sähköisesti arkistoituna	säilytetään 20v.
Vesiliikelaitoksen erilliskirjanpidon päiväkirja	sähköisesti arkistoituna	säilytetään 10v.
Vesiliikelaitoksen erilliskirjanpidon pääkirja	sähköisesti arkistoituna	säilytetään 20v.
Tasekirja	sidottuna	säilytetään pysyvästi

Tositelajit

10	Pankkitositteet
11	Kassatositteet
12	Uimahallin kassatositteet
15	Muistiotositteet
20	Ostoreskontran maksatus
29	Ostoreskontra
30	Myyntireskontra
31–38	Yleislaskutus
39	Viivästyskorkolaskutus
40	Luottotappiot
41	Sisäinen laskutus
42	Jamix ateriapalvelulaskutus
43	Timmi tilavarauslaskutus
44	Perintäsuoritukset
45	Hyvitysten ja ennakoiden kohdistus
46	Timmi sisäinen laskutus
51	Varhaiskasvatuksen laskutus
70	Maanvuokrat
74	Antolainalaskutus
75	Facta rakennusvalvontalaskutus
77	Vesiliikelaitoksen laskutus
82	Sisäisen laskennan Excel-tositteet
89	Matkalaskut
90	Palkkasiirrot kirjanpitoon
91	Käyttöomaisuuskirjanpito
92–93	Automaattikirjaukset
94–95	Laskennalliset kirjaukset
96–99	Tuloksen kirjaus

Tositeaineisto säilytetään 10 vuotta.

EU-projekteihin liittyvä tositeaineisto säilytetään 10 vuotta viimeisestä maksatuksesta ohjelmakauden päättymisestä lukien.

Konsernitilinpäätös:

Konsernitilinpäätöksen pääkirja	tulosteina	säilytetään 20 v.
Konsernitilinpäätöksen päiväkirja	tulosteina	säilytetään 10 v.
Yhdistelylaskelmat	tulosteina	säilytetään 10 v.
Tositeaineisto		säilytetään 10 v.